

After an etching by Lorenz Frölich

KORT
NORDISK GUDELÆRE

OG

OVERSÆTTELSE AF

VEDKOMMENDE DELE AF

EDDAERNE.

VED

E. JESSEN.

KØBENHAVN.

FORLAGT AF DEN GYLDENDALSKE BOGHANDEL (F. HEGEL).

G. S. WIBES BOGTRYKKERI.

1867.

Prisnedsættelse.

Ny Subscription
til nedsat Pris

paa

anden, forøgede og forbedrede Udgave

af

C. Molbechs danske Ordbog,

indeholdende

det danske Sprogs Stammeord

tilligemed afledede og sammensatte Ord,

efter den nuværende Sprogbrug forklarede i deres forskjellige Betydninger og ved Exempler og Talemaader oplyste.

Med en kort Oversigt over det danske Sprogs Historie.

For at imødekomme et oftere udtalt Ønske har jeg besluttet at aabne en ny Subscription paa det ovennævnte Værk, hvis Brugbarhed og gode Egenskaber kunne antages at være tilstrækkelig bekjendte, og hvis anden Udgave, der afsluttedes i Aaret 1859, **modtog en betydelig Udvidelse i alle Retninger,** saavel i Henseende til Ordforraad, som til Ordning, Bestemmelse af Ordenes Betydning og Exempelforraad.

For at skaffe dette Værk, der bestaaer af 204 tættrykte Ark i 4to, en større Udbredelse har jeg fra idag nedsat Prisen fra 10 Rdl. til **5 Rdl.**, og for at lette Anskaffelsen af samme, vil det blive udgivet i 20 Leveringer, med en Mellemtid af 2 à 3 Uger. — Det Hele vil ogsaa kunne faaes strax for 5 Rdl. og indbunden for 6 Rdl.

1ste Hefte ligger til Eftersyn og Bestillinger modtages i enhver Boghandel samt hos undertegnede Forlægger. Subscribentsamlere erholde paa 10 Expl. det 11te frit.

Kjøbenhavn, den 30te August 1867.

Gyldendalske Boghandel.

KORT

NORDISK GUDELÆRE

OG

OVERSÆTTELSE AF

VEDKOMMENDE DELE AF

EDDAERNE.

VED

E. JESSEN.

KØBENHAVN.

FORLAGT AF DEN GYLDENDALSKE BOGHANDEL (F. HEGEL).

1867.

G S. WIBES BOGTRYKKERI.

Denne Håndbog, nærmest skreven for Blågårds Seminarium og Folkehöjskole, skulde give selve Kildeskrifterne. Til Lettelse forudskikkes en sammentrængt Lærebog.

I Oversættelsen skulde det sproglige Udbytte ikke gå helt tabt, men netop tildels göres tilgængeligere for dem, der ikke kan Oldnordisk. Den er derfor holdt temmelig ordret, og mange gamle Ord beholdt. Ved Viserne ønskede jeg jo rigtignok tillige, efter tarvelig Evne, at fastholde Versform og Tone, og fandt mig da ikke altid lige lænkebunden til Ordene, ikke allevegne i den Grad som i hele Vølvespå. Imidlertid er Gengivelsen vist helt igennem mer ordret end nogen af de ældre. Den strængeste Gennemførelse af «Stavene» er jeg ikke istand til uden for stor Frihed. En Del af dem (især med j) går jo tabt for os i selve Grundskriftet, ikke at tale om virkelige Forsömmelser. I et par Ting bör vel de gamle Regler læmpes.

At man skulde stille större Krav til mig m. H. t. Formen, vænter jeg ganske vist ikke. Når de danske Digtere ikke har gidet påtaget sig Arbejdet, får man vel tage til Takke med hvad andre kan yde.

E. J.

Indhold.

Rettelser.

S. 2, L. 4, f. n.: 800 læs 960
S. 100, Sp. 1, L. 8: var læs vær
S. 101, Sp. 1, L. 2: Frigg; læs Frigg,

NORDISK GUDELÆRE.

Verden og Væsner.

1 Jorden tænktes som en flad Skive. Den mellemste Del var Menneskers Hjem, Mand-hjem, med en 'Borg', d. e. en Vold eller et Gærde, udenom, kaldt Mid-gård, som ellers også bruges som Navn på Mandhjem selv.

2 Udenfor Midgård, måske i Kres hélt rundt, lå Jætte-hjem, hvor de uhyre Kæmper, Jætterne eller Troldene, bode. Tit omtales Troldhjem dog som liggende i Øst (»Østervej«).

3 Rundt om hele Jorden tænktes et stort dybt Hav.

4 Gudernes, Æsernes, Tivernes Hjem, Åse-hjem eller Ås-gård, skal egenlig tænkes ovenpå Himlen. Men Forestillingerne var vist temmelig ubestemte. Somtid synes man at have tænkt sig Åsgård etsteds under Himlen, på Jorden. Nogle af Guderne kaldtes Vaner, og sagdes at være komne til de andre fra Vane-hjem; men hvor dét skal tænkes, er ikke godt at sige.

5 Hélt udenfor denne Verden, eller disse Verdener, eller »Hjem«, lå, hinsides Himmelhvælvingen, mod Syd en Ildverden, Muspel-hjem, hvor Muspels Sönner og Surt, et Slags Jættevæsner, bode, og mod Nord en kold Tågeverden, Nivl-hjem. I Nivlhjem er Hel-hjem, hvor Jættekvinden Hel råder, og hvor de fleste Mennesker kommer efter Døden.

6 Der opstod en Forestilling om »ni Hjem« eller Verdener. Dét Tal fremkom ved til de nævnte Hjem at föje Alv-hjem, hvor

de lyse og gode Alver eller Elve, Elvefolk, skulde bo (skönt de vist oprindelig tænktes boende rundt om i Mandhjem), samt et Svartalve-hjem, hvor de små kloge og dygtige men lumske og ondskabsfulde Svart-alver eller Dværge skulde bo (skönt de tillige tænktes boende rundt om i Jord og Fjælde.) Således fik man: Muspelhjem, Nivlhjem, Helhjem, Åsehjem, Vanehjem, Alvehjem, Svartalvehjem, Jættehjem, Mandhjem. Spor findes til end yderligere Mangfoldiggörelse, idet man finder omtalt »ni Hjem nedenfor Nivlhel«.

7 Der var en Forestilling om et stort Verdenstræ, Asken Yggdrasil, der nåde op over Himlen, og bredte sine Grene ud over den. Den stod på tre Rødder. Ved den ene var Urds Brønd, ved den anden Mimes Brønd, ved den tredje Brønden Hver-gelme, hvori lå Ormen Nid-hugg med andre Orme og gnavede Træet for neden. Også sagdes, at den ene Rod, den med Urds Brønd, lå i Æsers Land (over Menneskers), den anden, den med Mimes Brønd, over Jætters, den tredje, den med Hvergelme, over Helhjem.

Åsgård. Æser.

8 I Åsgård havde de fleste Æser hver sit Land med sin Bolig. I det mindste synes det, som om de fleste nedenfor nævnte Gudehjem almindelig tænktes som Dele af Åsgård. Der siges tit at være tolv Æser; men ved at tælle efter findes fler. De blandt Æserne optagne Vaner tælles med; og Balder, skönt død, tælles ikke fra. De tolv fornemste bliver vel: Odin, Tor, Frø, Ty, Balder, Hemdal, Njord, Forsete, Vidar, Vale, Ull, Brage.

9 Odin er ypperst og ældst af Æser. Han ejer Boligen Valaskjalv med Höjsædet Lid-skjalv, hvorfra han ser over al Verden. Han ejer og Landet Glads-hjem med Borgen Val-hal, hvor han huser Én-herjerne, d. e. de »Våbendøde«. Valhal har 640 Döre, så brede, at 800 Enherjer jævnsides kan gå ud ad hver. Han er en gammel Mand, höj, stærk, ildfuld, med stort Skæg, enöjet; har almindeligvis blå Kappe og bred Hat, og Spyd eller 'Gér' kaldt Gungne. Han ejer Ringen Drøpne, hvoraf

hver niende Nat drypper otte lige så tunge. Han ejer Hesten Slépne med otte Fødder, Ulvene Gere og Freke, og Ravnene Hugin og Munin, der flyver over Verden og siger ham nyt. Han er vís, fremseende, kyndig i Trolddom, Galder (d. e. Tryllesang), og Runer, vandrer meget, tager megen Del i Tildragelser i Mandhjem, hvorfor han tit nævnes i Heltesagn, hvor de andre Guder sjælden omtales. Han volder tit Heltes Død for at få dem blandt sine Enherjer. Sit ene Öje havde han pantsat hos Mime for en Visdomsdrik af hans Brønd. Han har mange Navne, som Alfader, Valfader (d. e. Valens, de Faldnes Fader), Sejrfader, Hærfader, Herjan, Roft, Rofta-Ty, Fimbul-Ty, Ygg, o. a. Hans Hustru er Frigg. Når også andre nævnes, er der idetmindste tit Mistanke om, at det oprindelig kun er andre Navne på Frigg. Således er Jord, Tors Moder, ét med Frigg.

10 Tor er stærkest af alle Guder. Hans Rige er Trud-vange eller Trud-hjem, med den uhyre Hal Bil-skirne med 640 'Gulv'. Han er vældig af Vækst, og har rødt Skæg. Han er ilsindet, næsten altid vred, og kan dog blive god igen, er ikke vís, men overordenlig villig til at slå, uden så nöje at undersøge Lov og Ret. Han er Tordengud. Hans Våben er Hammeren Mjølne. Somtid omtales en Styrkegjord, Megin-gjord, som han spændte om sig for at øge sin Kraft. Han ager i Kærre med Bukkene Tand-gnyst og Tand-grisne; kaldes derfor Age-Tor; kaldes og Vingne, Ving-Tor, Lorride. Blander sig ikke meget i Menneskenes Sager (men var dog den mest yndede Gud, og dyrkedes næppe mindre end Odin); derimod færdes han meget i Jættehjem i Kamp mod Troldene. Jættebörnene Tjalve og Røskva tjæner ham. Hans Hustru er Siv. Der nævnes en Datter, Trud, og to Sönner, Mode og Magne. I Vavtrudnesmål nævnes Mode og Magne blandt de fire Guder, dette Kvad lader overleve Ragnarök.

11 Ty, Sön af Odin, er, som de to foregående, Krigsgud, og er den ridderligste af Æserne. Om hvorledes han mistede den höjre Hånd, se Fortællingen om ham og Fenre. (I et Kvad omtales hans Moder som gift med Jætten Hyme, der altså skulde være hans Stefader.)

12 Frø kaldes somtid »ypperst af Æser«; er ikke så meget krigersk; råder for godt År, Frugtbarhed, og Fred. Alvhjem nævnes etsteds som hans Rige, og skulde forsåvidt tænkes i Åsgård. Han er Sön af Njord, Broder til Frøja, altså en af Vanerne. Han ejer Skibet Ski-bladne, der altid har Bör, og Galten Gyldenbørste, hvorpå han rider i Luft og over Hav. Om hans Giftermål med Jættekvinden Gerd se Fortællingen og Kvadet. Ved den Lejlighed mistede han sit Sværd, og måtte siden dræbe Jætten Belje med Hjortehorn. Også savner han Sværdet i Gudernes sidste Kamp.

13 Njord, Frøs Fader, kom som Gissel fra Vanehjem i gamle Tider, da der blev sluttet Fred mellem Æser og Vaner. Han bor på Noa-tun ved Søen, og råder for Vind og Vær. Han blev gift med Jættekvinden Skade; se Fortællingen.

14 Balder, Sön af Odin og Frigg, bedst, blidest, retfærdigst, mest elsket blandt Æser; fager og lys. Bor på Brede-blik. Er gift med Nanna, Nevs Datter. Han er egenlig ikke mer blandt Æserne, men dræbt og nedfaren til Hel, hvorom se Fortællingen. (Men næppe stod dét levende for Fædrene, siden der var Hov og Ofringer for Balder.)

15 For-sete, Balders og Nannas Sön, er ligeledes Retfærdigheds- og Forligs-gud. Bor på Glitne; nævnes sjælden.

16 Brage, Odins Sön, hører som de fire foregående til de fredeligere Guder; har sin Styrke i Ord, er (ligesom Odin) veltalende og Skjald, må høre af Loke, at han er den mindst modige af Æserne (et andet Sted kaldes Høne ræddest af Æser). Næppe har han da været synderlig agtet, skönt höjtidelige Løfter aflagdes »ved Bragebægeret«. Han er gift med Idun.

17 Hemdal (Hjemdal) regnes ét Sted til Vanerne, kaldes andensteds Odins Sön, siges at være født af ni Søstre, er Gudernes Vogter, kaldes »den hvide Ås«, har »Guldtænder«. Bor ved Himlens Ende på Himmelbjærge for Enden af Broen Bævrast. Han ser over al Verden, hører Græs gro, vækker Guder til Kamp ved Luren Gjallehorn (der efter et Sted i Vølvespå synes nedlagt under Yggdrasil). Hans Hest heder Guldtop. Mellem ham og Loke er stort Fjendskab. Etsteds hentydes til

et ellers tabt Sagn om en Kamp ved Singa-sten mellem ham og Loke, der havde røvet Brisingemen. De skal kæmpe sammen i den sidste store Kamp.

18 Hød, Sön af Odin, er blind; dræber Balder, men efter Fortællingen uforvarende [?], ved Lokes Lumskhed. Alligevel falder Vreden lige stærkt på ham, og han dræbes af Vale.

19 Vale eller Ale, Sön af Odin og Rind, dræber natgammel Balders Bane, men omtales ellers ikke videre, dog at Vavtrudnesmål lader ham selvfjærde overleve Ragnarök.

20 Vidar, Sön af Odin og Grid, kaldes den tavse Ås, og stærkest næst Tor; har en uhyre tyk Sko, hvormed han træder i Fenres Gab og dræber den og hævner sin Fader. Siges ligeledes i Vavtrudnesmål at overleve Ragnarök.

21 Ull, Sön af Siv, Stesön af Tor, bor i Y-dale, er Skytte og Skiløber, god at påkalde i Enekamp; kendes ellers ikke videre.

22 Hermod, den raske, Odins Sön, sendtes tit i Ærender af Guderne, således for at hente Balder fra Hel; se Fortællingen.

23 Skirne, Frøs Svend, omtales i Kvadet og Fortællingen om Gerds Giftermål.

24 Høne og Lodur fulgtes i årle Dage med Odin. De tre fandt og levendegjorde de første Mennesker, Ask og Embla. Høne følger ellers en enkelt Gang med Odin. Han sendtes som
25 Gissel til Vanerne til Bytte mod Njord. Efter et Sagn, der ikke står i 'Eddaerne', sendtes Mime eller Mim med, men dræbtes af Vanerne, der vrededes over, at Høne, som var bleven rost som duelig til Hövding, aldrig vidste Råd på Tinge uden at have Mime hos sig. Mimes Hoved sendtes så til Æserne, hvor Odin vedblev at rådspörge det (hvad også omtales i Vølvespå).

26 Vilje og Væ nævnes som Odins Brødre, og er vist ét med Høne og Lodur.

27 Loke eller Loft »tælles blandt Æser«, uagtet han er af Jætteæt, Sön af Jætten Far-bøte og Løv-ø. Han »blandede Blod« med Odin i gamle Dage, og kom således blandt Æserne. Han er smuk, listig og ondskabsfuld. Etsteds siges, at han fandt et halvbrændt Kvindehjærte; rimeligvis mentes hans Slethed at være kommen af denne Føde. Han skildres meget levende i For-

tællingerne, hvor han stadig er med. Det unaturlige eller 'arge' i hans Væsen ses af, at han er Fader til Uhyrerne Fenre og Midgårds Orm eller Jörmun-gand såvelsom til Hel; disse tres Moder var Gygen Anger-bode. Også kaldes Hesten Slépne Sön af ham og Svadel-fare. Efter Balders Drab, som hans Lumskhed er Skyld i (se Fortællingen), binder Æserne ham over tre 'Heller', så at han jo egenlig ikke skulde tænkes tilstede blandt Guderne, da Balder omkom i gamle Dage (men Tidsregning kan ikke hjælpe i Gudesagn). Hans Hustru er den trofaste Sigyn.

28 Gudinder, Gydjer, Åsynjer, kaldes somtid Diser (skönt dette Ord har videre Omfang, så at t. E. Skjoldmøer kan kaldes så). Deres Tal er omtrent som Gudernes. Frøja hører til Vanerne; flere af de andre var Jættekvinder.

29 Frigg, Fjörgyns Datter, Odins Hustru. Bor i Fensale. Hallen Ven-gulv var helliget hende med Åsynjerne, ligesom Valaskjalv Odin med Æserne. Enherjer siges også at finde Plads i Vengulv, ikke i Valhal alene.

30 Frøja (Frøe), Datter af Njord, Søster til Frø, hører til Vanerne, kaldes Vane-dís. Hun råder for Elskov. Der siges, at hun ejer Halvdelen af Valen (af de Faldne), og modtager dem i sin Sal Sess-rymne i Landet Folk-vang. Hun ejer Smykket Brisinge-men, og ager med Katte. Hendes Mand, Ód, har forladt hende; hun græder tunge Tårer, og har forgæves søgt ham i fremmede Lande. Hendes Døtre er de dejlige Piger Noss og Gersime.

31 Siv, Tors Hustru, med Guldhåret, omtales i en af Fortællingerne.

32 Om Nanna, Balders trofaste Hustru, der dør af Sorg over hans Død, se Fortællingen om Balder.

33 Idun, Brages Hustru, gemmer Æbler, som holder Æserne evig unge. Se Fortællingen om hendes Ran.

34 Gerd, Gymes Datter, Frøs Hustru, Jættekvinde; se Fortælling og Kvad.

35 Skade, Njords Hustru, Jætten Tjasses Datter; se Fortælling om Idun og Tjasse.

36 Sigyn, Lokes Hustru, er ham tro i Ulykken; se Fortælling om Lokes Fængsling.

37 Møen Fulla, med løst Hår og Guldbånd om Hovedet, er Friggs 'Æskemø'. Også Gnå er Friggs Tjænerinde. Ligeledes Lín, men først efter senere Forestillinger; oprindelig (og i Vølvespå) er Lín ét med Frigg. Sjövn og Lovn er Elskovsgudinder (altså måske oprindelig andre Navne på Frøja). Vår vogter over höjtidelige Løfter. Om Møen Gevjon*, om Såga (der bor i Søkkva-bæk), Syn, Ér, der er lægekyndig, Snotra, vides ikke videre.

38 De tre Norner (Skæbnegudinder) Urd, Skuld. Verdande (hvis Navne betyder Fremtid) bor ved Urds Brønd ved Yggdrasils Rod.

39 Ellers omtales også Skarer af andre Norner; men de bliver vel ét dels med Val-kyrjer, Odins Møer, der rider i Luft, er tilstede i Kamp, og 'kårer Valen' (d. e. vælger, hvem der skal falde), dels med Følgjer eller Hamingjer, kvindelige Ånder, der følger hvert Menneske og styrer dets Skæbne. Valkyrjerne skænker for Enherjerne i Valhal. De var mange, deriblandt Göndul, Skögul, Hild.

40 Enherjerne i Valhal øver sig hver Dag til den store Kamp. De rider ud og fælder hverandre, står op, og rider 'såtte' (forligte) hjem til Valhal at sidde og drikke.

41 I Åsgård mærkes Sletten Ide-vold, hvor Guderne mødtes til Råd og Dom i Tidernes Morgen, og hvor Valaskjalv og Vengulv opførtes. Ellers siges, at Æserne holder Ting ved Yggdrasil (Idevold skal vel tænkes omkring den), og at de rider derhen over Bæv-rast eller Ås-bro, undtagen Tor, der vader derhen. Indgangen til Åsgård lukkes med Ås-grind.

---

* Et Sagn lod Gevjon plöje den Fure, som udgör Søen Mælar, og således opplöje Kysten fra Mælar nordefter, der heder Sæland. Dette er allerede i et islandsk Kvad af ukendt Forfatter (tillagt »Brage Skald hin gamle«) fordrejet således, at hun siges at plöje det danske Sæland ud af Mælar, hvorved Billedet fordærves, da Ploven jo ikke fører Jord fra et Sted til et andet, men vender den. Nyere Digtere har tillige sat Venner istedenfor Mælar.

Jættehjem. Jætter.

42 Jætner, Jætter, Rimturser, Riser, Bjærgtrolde er forskellige Navne på vilde, uhyre Væsner, der almindelig tænkes boende i en Verden for sig, Jættehjem, et vildt Bjærgland. Uagtet deres Voldsomhed og Fjendskab mod Æserne er Jætterne ingenlunde onde Væsner. Onskabsfulde, feje, foragtelige skildres de ikke. De er langt uskyldigere end Æserne, tit lystige, godmodige, endog »barneglade«. I Åndsevner står de under Æserne, og kaldes dog tit vise, særlig 'hundvise'. Jættekvinder er tit vilde Uhyrer, Gyger, men somtid dejlige, og forsmås ikke af Æserne. Jætterne bor dels i Huler, dels i Huse, store Haller, som den i Udgård (der måske er et Hjem for sig, skilt fra Jættehjem?). I Udgård bor Udgårde-Loke. — I Heltesagn omtales somtid Jætter og Jættekvinder, som de to Jættinder, Fenja og Menja, der malede Guld til Kong Frode.

43 Ikke alle Jætter bor i Jættehjem. Øge eller Læ, Fornjóts Sön, med sin Hustru Rån, Ran, bor i Havet og råder der. Han give Guderne Gilder i sin Hal. Som Rans Døtre nævnes Bølge, Båre, Unn, Duve, o. a. (forskellige Navne på 'Bølge').

44 Man finder også Nat og Dag opfattede som Jættinde og Jætte, der drager over Himlen.

Helhjem. Nåstrand.

45 Helhjem eller Hel ligger langt mod Nord og nedefter, i Nivlhjem. Hermod red ni Dage og Nætter »mørke Dale og dybe«, för han kom til Gjalle-bro, og skulde derfra ride videre »nord og ned«. Indgangen lukkes af Hel-grind. I Helhjem ligger Hels Sal. Hende havde Sagnet gjort til Datter af Loke. Hendes 'Sinner' (Ledsagere) er afmægtige Skygger. Da Hermod red over Gjallebro, dönnede den mer under ham ene end Dagen iforvejen under fem Hære af døde Mænd. Ved Midnatstid står Helgrind på klem; og Hels Sinner kan da gå udenfor. Den Skildring, hvorefter Hels Sal er et rædselsfuldt Sted med Hunger og Sygdom, er vist en Fordrejning af den oprindelige Opfatning, der uden Tvivl var, at Livet i Helhjem var et dådløst Skyggeliv. I Vegtamskvide gås til den mod-

satte Yderlighed: der laves til Ølgilde for at tage mod Balder. Til Helhjem kom alle Døde, undtagen de 'Våbendøde', der kom til Valhal. Der siges et Sted, at Møer kom til Gevjon, et andet, at Trælle kom til Tor; men dét bliver afvigende Forestillinger: kun når hver tapper fri Mand væntede at komme til Odin, kunde han tro, at Trælle kom til Tor, skulde man synes. Fór han selv til Hel, vilde Trællen ved at komme til Tor jo være bedre faren end han selv.

46 I Nivlhjem lå også Nå-strandene ved Hvergelme. I Vølvespå siges, at Mordulve (d. e. de som dræber hemmelig) og Menedere og Forførere af andres Koner og Kærester vader i Edderströmme i en rædsom Sal på Nåstrand, hvor Dören vender mod Nord, og hvor Slanger spyr Edder ind ad 'Lyren' (Tagåbningen), og Nidhugg suger Ligene.

Oprindelse og Undergang.

47 Fædrene tænkte sig, at der var en Tid, da Himmel og Jord endnu ej var til. I deres Sted var et uhyre Gab, Ginnunge-gab, mellem Nivlhjem og Muspelhjem. I Ginnungegab opstod Jætten Yme og Koen Ød-humle, der nærede ham med sin Mælk. Koen slikkede Stene på Afgrundens Side, til den slikkede Manden Bure frem, der havde Sönnen Bur, der atter havde Sönnerne Odin, Vilje, og Væ. Disse tre dræbte Yme med hele hans Afkom, Jætterne, på én Familje nær, der slap bort. Af Ymes Krop dannede de tre Guder Verden, dèr hvor Ginnungegab var för.

48 I Begyndelsen levede Æserne i Fred og Glæde*. Dette holdt op, om ved Indflydelse af tre Tursemøer, der kom fra Jættehjem, er ikke klart. Æserne kom i Krig med Vanerne**,

* Fordi der siges, at de havde Overflod af Guldsager, har man (allerede Forfatteren af Gylveginning) ment, at Fædrene kendte Sagn om »Guldalderen«. Det er dog ej klart. Der siges ej, at de mistede Guldet.

** Hele den Forestilling, hvorefter Vaner skilles fra Æser, hører næppe til de allerældste. — Mere »abstracte« Navne, som Mode, Magne, Liv, Livtrase, tyder vel på forholdsvis sen Tildigtning.

men sluttede Fred og optog Vanen Njord blandt sig. Flere Guder blev gift med Jættekvinder. Guderne bragte Fordærvelse i Åsgård ved at optage Loke. Efter den Tid kom de flere Gange til at bryde Tro og Love. Loke blev Fader til Fenre og Midgårdsorm. Guderne fik vel Ormen kastet i det yderste »Om-Hav«, hvor den ligger trindt om Jorden, og, ved Tys Selvfornægtelse, Fenre bunden. Men de véd, det er kun for en Tid. Loke får den bedste og uskyldigste af Æserne, Balder, dræbt. Derefter griber Guderne Loke og holder ham bunden til Verdens Undergang.

49 Tilsidst skal komme onde og forfærdelige Tider, og den frygtelige Vinter, Fimbulvinter. Derefter bryder Gudernes Fjender løs, og samler sig alle på Sletten Vig-rid; da er Ragna-rök (Guders sidste Skæbne) eller Ragna-rökkr (Guders Mørke) kommen. Dèr er Fenre og Midgårdsorm, alle Jætter, Loke, Hels 'Sinner', og Muspels Sönner med Surt. Æser og Enherjer drager mod dem. Odin kæmper mod Ulven, Tor mod Ormen. I denne Kamp forgår alle Væsner (dog vel ikke Muspels Sönner og Surt), og Verden opbrændes, det vil, såvidt kan ses, sige: hele den Verden, der opstod i Ginnungegab, men derimod ikke Muspelhjem og Nivlhjem (isåfald heller ikke Helhjem og Nåstrand).*

50 Men Verden stiger op på ny, herligere end för. Æser mødes på Idevold, og mindes de »store Domme« og de »gamle Runer«. Der kommer en vældig Dommer »fra oven« (om Odin som Alfader, eller en fra Odin forskellig øverste Gud, er uklart). Rød og Balder bor sammen i Fred; Høne og Njord genudveksles; og brave Slægter bor i den herlige Borg på Gimle eller Gim-læ. Af at der holdes Dom, må sluttes, at de Onde og Feje

* Enkeltheder lyder tildels forskellig. I Vølvespå ser det ud, som om Surt kom for sig, »Muspels Sönner« for sig, og, idetmindste en Del af Vejen, til Skibs; men Verset er vel forvansket. Etsteds siges de at »ride over Mørkved«. Efter Gylveginning rider hele den luende Skare ind gennem Gabet, der hvor Himlen kløves. Måske hver Beretning er ufuldstændig. De kunde vel forenes.

fremdeles atter bor i Helhjem og på Nåstrand (sikkert siges det ikke; sidste Vers i Vølvespå er for dunkelt).*

Ved Siden af disse ældre og naturligere Forestillinger uddannedes vel og mere »philosopherende« Lærdomme, hvorefter Guder og Mennesker ikke var udødelige. I Vavtrudnesmål siges, at kun fire Æser: Mode, Magne, Vidar, Vale »råder for Guders Eje, når Surts Lue slukkes«, at to Mennesker, Liv og Liv-trase, overlever Fimbulvinter, og at fra dem »Slægter nedstammer«, hvoraf næppe uden Grund sluttes, at Vavtrudnesmål lader andre Guder og Mennesker forgå for ikke at opstå igen. Alligevel forekommer, netop i Vavtrudnesmål, den isåfald aldeles løsrevne Forestilling, at Njord ved Verdens Undergang skal »hjem til vise Vaner«, som om Vanerne ikke havde med Verdens Skæbne at göre.

Indledning til følgende Oversættelser.

Grundkilder til Kundskab om Fædrenes Tro er hedenske Gudesange. Kun få er kommen til os. De opskreves på Island i en Oldbog, som gærne kaldes »ældre Edda«, også »Sæmunds Edda«, fordi man har trot, at Samleren var Sæmund Frode (henved År 1100), hvad dog er höjst uvist, men ikke noget Spörsmål af Vigtighed. Denne Oldbog indeholder desuden endel Heltekvad, et Kvad, der skildrer Stænderne (Træl, Bonde, Jarl) og udleder dem fra 'Rig', (d. e. Hemdal), samt en Samling af Råd og Tankesprog, kaldt 'Håva-mål'. Her oversættes de egenlige Gudekvad. De er af såre ulige Værd både som Skjaldskab og som Kundskabskilder, og af ulige Alder, hvorfor de ikke altid stemmer indbyrdes. De kunde være digtede hvorsomhelst i Norden, skönt fra Is-

* Gylveginning henlægger ikke blot Gimle, men og Nåstrand, og desuden Brimes og Sindres Sale, til efter Ragnerök. Det er sandt, at Sale i Nivlhjem ikke godt kan tænkes at forgå, med mindre Nivlhjem selv brænder med, hvad ingensteds siges. Imidlertid ses Forfatteren til Gylveginning både her og andre Steder at fortolke gamle Viser temmelig på må og få, så at man ikke kan tillægge hans Mening om tvivlsomme Ting stor Vægt.

land snarest er at vænte Optegnelser af norske Kvad; det er påfaldende, at begge Smædeviserne, 'Øges Gilde' og Hårbards-Vise, hentyder til ellers ukendte Sagn med Nævnelse af danske Øer: Samsø, Læsø.

Senere forfattedes på Island en Bog på Prosa, kaldt 'Gylveginning', som er en lille Mytologi i smagløs Samtaleform, med Fortællinger imellem; og Fortælling lykkes Forfatteren bedre end Samtaleform. Man ser, at han i det hele øser sin Kundskab af hedenske Viser, men at han ikke altid opfatter dem ret. Derfor må en Del deraf (Afsnit I og XIV) bruges varsomt, mens de egenlige Fortællinger som Kundskabskilde har Forrang for flere af Kvadene. Her oversættes ikke Spörsmålene, og af de som Kilder fremførte Vers kun de få, der ikke står bagefter oversat fra ældre Edda, altså kun de, der er taget af Kvad, der ellers er tabte. Af Gylveginning beholdes altså her Svarene og Fortællingerne, d. e. hvad virkelig er mytologisk Kildeskrift.

Endvidere affattedes på Island, ligeledes på Prosa, en Bog kaldt 'Skaldskabs-Mål' (d. e. Lærebog i Digtekunst), hvori står flere Fortællinger om Guder, af selvsamme Slags som de i Gylveginning. Disse Fortællinger er ligeledes oversat her (Afsnit IV, V, VI, X, XI).

Disse to Bøger, Gylveginning og Skaldskabsmål, tilligemed en tredje, kaldt 'Håtta-Tal' (d. e. Verslære), kaldes gærne tilsammen »yngre Edda«, også »Snorres Edda«, fordi Forfatteren siges at være Snorre Sturlesön (i 13de årh.), hvad dog er uvist.

I Heltekvad og Heltesagn optegnede på Island (som Hyndles Sang, Grotte-Sang, Vølunds Vise, Vølsunge-Sangene, Rolv Krages Saga, Regner Lodbrogs Saga, Saga om Bråvalla-Slaget, Hervars Saga) omtales tit Guder (mest Odin), og andre mytiske Væsner. Disse Skrifter kunde ikke oversættes her. Kun af Hyndles-Sang, desuden af 'Håvamål', medgives nogle hidhørende Vers.

Også Sakse har Sagn om Odin, Frigg, Balder, Udgårdsloke, men for forandrede til at gælde for ægte Hedenskab.

OVERSÆTTELSE

AF

GUDESAGN OG GUDEKVAD.

I.

(Alverden.)

— [Alfader lever i alle Tider, og styrer hele sit Rige, og råder over alle Ting, store og små. Han 'smedede' Himmel og Jord og Luft og alt hvad i dem er. Det er mest, at han gjorde Mennesket og gav det den Ånd, som skal leve og aldrig forgå, om end Legemet 'funer' i Mulde eller brænder til Aske. Og alle Mennesker, som er retskafne, skal leve, og være med ham selv, dèr som heder Gimle eller Ven-gulv [?]. Men onde Mennesker farer til Hel og derfra til Nivl-hel [?], det er ned i det niende 'Hjem'. För Himmel og Jord skabtes, var han hos Rimturser.] — Det var mange Tider för Jord skabtes, at Nivlhjem blev gjort. Midt deri ligger den Brønd, som heder Hver-gelme; og derfra falder Åer, som heder: Sval, Gunn-tro, Form, Fimbul, Tul, Slid, Rid, Sylg, Ylg, Vid, Léft, og Gøll, der er næst Hel-grindene. Men først var dog den Verden mod Sønden, som heder Muspel; den er lys og hed, luende og brændende, og ufør for dem, der er udenlandske der, og ikke har Odel der. Dèn heder Surt, som sidder dèr ved Landsende til Landværn; han har et luende Sværd; og ved Verdens Ende mon han fare og hærje, og sejre over alle Guder, og brænde al Verden med Ild. — Da de Åer, som kaldes Elivåge, var kommen så langt fra deres Udspring, at den 'Edder-kvæge', som fulgte med, hårdnede, ligesom Sinder fra Ild, da blev det til Is. Og da den Is stansede, og ikke flød, da lagde den Ós sig over, som stod af Edderen,

og frøs til Rim. Og Rimen øgedes Lag over Lag hélt ud i Ginnunge-gab. Den Del af Ginnunge-gab, som vendte mod Nord, fyldtes med Tyngde og Vægt af Is og Rim; og indefter derfra stod Regn og Blæst. Men den søndre Del af Ginnungegab mildnedes ved Gnister og 'Sier', som flöj fra Muspelhjem. Som Kulde stod fra Nivlhjem, og alt dèr var barskt, således var det, som vendte nær op til Muspelhjem, hedt og lyst. Men Ginnungegab var så stille som vindløs Luft. Men da Rimen og Hedesträmningen mødtes, så det smæltede og dryppede, så kom der Liv i Dråberne ved dèns Kraft, som sendte Heden. Og der kom en Mands Skikkelse. Og han kaldtes Yme. Men Rimturserne kalder ham Ør-gelme. Og derfra er Rimtursernes Ætter komne. — Da han sov, svedede han. Da voksede under hans venstre Arm en Mand og en Kvinde. Og hans ene Fod fik en Sön med den anden. Og derfra kom Ætter; det er Rimturser. — Næstefter, mens Rimen dryppede, kom deraf en Ko, som hed Ød-humle. Fire Mælkeåer løb fra dens Yver, og nærede Yme. — Koen levede af at slikke Rimstene, som var salte. Første Dag, hun slikkede, kom af Stenen, ved Kvæld, Mands-Hår, anden Dag et Mands-Hoved; tredje Dag var der en hèl Mand; han kaldes Bure. Han var favr af Udseende, stor, og kraftig. Han fik den Sön, som hed Bör. Hàn fik den Kone, som hed Besla, Datter af Jætten Bøl-torn; og dé fik tre Sönner: den ene hed Odin, den anden Vilje, den tredje Væ. — Börs Sönner dræbte Jætten Yme. Da han faldt, løb så meget Blod af hans Sår, at deri druknede de hele Rimtursernes Æt; kun én slap derfra med sine Folk; ham kalder Jætterne Ber-gelme. Han steg på sin 'Lúr' [?] med sin Kone, og holdt sig der. Og fra dem er Rimturse-Ætter komne. — Börs Sönner tog Yme, flyttede ham midt ud i Ginnungegab, og gjorde af ham Jorden; af hans Blod Søen og Vandene; Jorden gjordes af Køddet, Bjærgene af Benene; Grus og Stene gjorde de af Tænder og af de Ben, som var brudte. Af dét Blod, som fløð af

hans Sår, og »fór løst«, deraf gjorde de den Sø, hvormed de omgærdede og sammenfæstede Jorden, og lagde den Sø i Ring uden om Jorden; og det mon tykkes de fleste Folk Uføre at komme dèrover. De tog og hans 'Høs' og gjorde deraf Himlen, og satte den op over Jorden med fire Hjörner; og under hvert Hjörne satte de en Dværg; de heder så: Østre, Vestre, Nordre, Søndre. Så tog de Sier og Gnister, som fór løse, og som var kastet ud fra Muspels Verden, og satte midt på Ginnunge-Himmel både for oven og for neden, til at lyse Himmel og Jord. De gav alle 'Ildinger' Sted, nogle på Himlen; andre fór løse under Himlen; og dog satte de dèm Sted og skabte dem Bane. — Jorden er rund som en Ring udenom; og dèr udenom ligger hin dybe Sø. Og langs den Søstrand gav de Jætte-Ætterne Lande til Bygd. Men inde på Jorden gjorde de en 'Borg' omkring Hjem, mod Jætternes Ufred; og til den Borg brugte de Jætten Ymes Bråer,. og kaldte den Borg Mid-gård. De tog og hans Hjærne, og kastede i Været, og gjorde deraf Skyerne. — Da Börs Sönner gik langs Søstranden, fandt de to Træer, og tog dem op, og skabte deraf Mennesker. Den første gav Ånd og Liv, den anden Vid og 'Røring', den tredje Åsyn og Mæle og Hørelse og Syn. De gav dem Klæder og Navne. Manden hed Ask, Kvinden Embla; og derfra stammede Menneske-Ætter, hvem Bygden under Midgård blev given. Dernæst gjorde de sig en 'Borg' midt i Hjem, som kaldes Ås-gård. Der byggede Guderne og deres Ætter. Dèr er et Sted, som heder Lidskjalv. Når Odin sætter sig der i Höjsæde, ser han over alle Verdener. Hans Kone hed Frigg, Fjörgvins Datter; og fra dem er komne Åse-Ætterne. Derfor kan han hede Al-fader, fordi han er alle Guders og Menneskers Fader. Jord var hans Datter og Kone. Af hende kom den første Sön; det er Åsa-Tor; ham fulgte Kraft og Styrke; derfor sejrer han over alle Levende. Nörve eller Narve hed en Jætte, som byggede i Jættehjem. Han havde en Datter, som hed Nat; hun var sort og mørk, som hun

havde Æt til. Hun blev gift med den Mand, som hed Naglfare; deres Sön hed Unn [?Ød?]. Derefter blev hun gift med den, som hed Anden; Jord hed deres Datter. Sidst fik hende Delling; han var af Åse-Æt; deres Sön var Dag; han var lys og favr efter sit Fæderne. Da tog Alfader Nat og Dag, hendes Sön, og gav dem to Heste og to Kærrer, og satte dem op på Himlen, at de skal drage hvert Dögn om Jorden. Nat drager forrest med den Hest, som heder Rim-fakse; hver Morgen dugger den Jorden med 'Mile-Dråber'. Den Hest, Dag har, heder Skinfakse; og det lyser over Luft og Jord af hans 'Faks'. — En Mand hed Mundel-føre, som havde to Börn; de var så favre og skönne, at han kaldte det ene Måne, og Datteren Sol, hvem han giftede med en, der hed Glen. Men Guderne vrededes over dette Hovmod, og tog de Søskende, og satte dem på Himlen, lod Sol køre de Heste, som drog Solens Kærre, som Guderne havde skabt, til at lyse Verdenerne, af en 'Sie' fra Muspelhjem. De Heste heder År-våg og Al-svinn; og under deres Bove satte Guderne Vindbælge at køle dem; i nogle Viser kaldes det »isarn-kol«. Måne styrer 'Tunglets' Gang, og råder for Ny og Næ; han tog to Börn fra Jorden, som heder Bil og Hyke, da de gik fra den Brønd, som heder Byrge, og bar på Skuldrene den 'Så', som heder Sæg, med Stangen Simul. Vid-finn heder deres Fader. Disse Börn følger Måne, som ses kan fra Jorden. — Sol farer hurtig, fordi nær går den, der søger hende; og ingen Udvej har hun uden at undløbe. Der er to Ulve. Dèn heder Skøll, som farer efter hende; og hun ræddes for ham; og han mon tage hende. Dèn heder Hate, Ród-vitnes Sön, som løber forved hende; og han vil tage Tunglet; og så mon ske. — En Gyge bor Øst for Midgård i den Skov, som heder Jærn-ved; i den Skov bor de Troldkvinder, som heder Jærn-vedjer. Den gamle Gyge fostrer som Sönner mange Jætter, alle i Ulveskikkelse; og derfra er disse Ulve komne. Og så siges,

at af Ætten bliver én vældigst, som heder Måne-garm; han fyldes med alle de Menneskers Liv, som dør; og han sluger Tunglet, og stænker med Blod Himmel og Luft. Deraf mister Solen sit Skin; og Vinde er da urolige, og gnyr heden og deden. — Guderne gjorde en Bro fra Jord til Himmel; den heder Bæv-rast; den er af tre Farver, og meget stærk. Men så stærk den er, 'brudner' den, når Muspels Sönner rider over den; og deres Heste svømmer over store Åer; således kommer de frem. — Da Åsgård var gjort, satte Alfader i Begyndelsen Styrere, og bad dem dömme med ham Menneskers Skæbne, og råde for Borgens Ordning. Det var dèr, som heder Ide-vold, midt i Borgen. Det var deres første Værk, at göre et Hov, hvori deres Sæder står, tolv andre, og Höjsædet, som Alfader har. Det Hus er bedst gjort og störst på Jorden; alt er det, uden og inden, som lutter Guld. Det Sted kaldes Glads-hjem. En anden Sal gjorde de: det var Gydjernes 'Harg'; den er hélt fager; det Hus kaldes Ven-gulv. Dernæst gjorde de dét, at de lagde Esser; og dertil gjorde de Hammer og Tang og Ambolt, og derefter alle andre 'Tól'; og derefter smedede de Malm og Sten og Træ, og så rigelig det Malm, som heder Guld, at alt Bohave havde de af Guld; og den Old kaldes Guldalder; til den ødtes ved Kvinders Komme; de kom fra Jættehjem. Derefter satte Guderne sig på deres Sæder, og rettede deres Domme, og mindedes, hveden Dværge var kommet til Liv i Muld og Jord, som Madker i Kød. Dværgene var bleven til først, og havde fået Liv i Ymes Kød, og var dengang Madker. Men ved Gudernes Afgörelse fik de Mandvid og Mandsskikkelse, og bor dog i Jord og Stene. Modsogne var en Dværg, og en anden Durin, som Vølvespå siger og fremdeles nævner af Dværgenavne: Ny, Næ, Nordre, Søndre, Østre, Vestre, Al-tyv, Dvalin, Nå, Nåin, Niping, Dåin, Bivur, Bavur, Bömbur, Nore, Ore, Onar, Oin, Mod-vitne, Vig, Gand-alv, Vind-alv, Torin, File, Kile, Funden, Vále, Tro,

Troin, Tekk, Lit, Vit, Ny, Ny-råd, Rekk, Råd-svinn; disse bor i Muld, men følgende i Stene: Drøpne, Dolg-tvare, Hörr, Hug-stare, Ledj-ulv, Gloin, Dore, Ore, Duv, And-vare, Hefte, File, Hår, Sjår [?]. Men disse kom fra Svarins Höj til Ør-vange på Jöru-volde* . . . . disse er deres Navne: Skirve, Virve, Skavin, Åe, Alv, Inge, Ekin-skjalde, Fal, Froste, Finn, Ginnar. — Ved Ygg-drasils Ask, dèr skal Guderne holde sine Domme hver Dag. Asken er störst og bedst af alle Træer. Dens Grene breder sig over al Verden, og står over Himlen. Tre Rødder holder Træet op, og står umådelig vidt ud. Den ene er hos Æser, den anden hos Rimturser, der hvor fordum var Ginnungegab; den tredje står over Nivlhjem; og under dèn Rod er Hver-gelme. Men Nid-hugg gnaver Roden forneden. Under den Rod, som vender til Rimturserne, er Mimes-brønd, hvori Kløgt og Mandvid er skjult; og den, som ejer Brønden, heder Mime; han er fuld af Kundskab, fordi han drikker af Brønden af Hornet Gjalle-horn. Dèr kom Alfader og bad om en Drik af Brønden; men han fik den ikke, för han lagde sit Öje som Pant. Askens ene Rod står på Himlen; og under den Rod er den Brønd, som er meget hellig, og heder Urde-brønd. Dèr har Guderne deres Domsted. Hver Dag rider Æserne derhen op ad Bæv-rast, som og heder Ås-bro. Æsernes Heste heder, som følger: Slépne er bedst; den ejer Odin; den har otte Fødder; så er der Glad, Gylle, Glar, Ske-brime, Sølvertop, Sine, Gils, Falhovne, Guldtop, Letfjed; Balders Hest blev brændt med ham; men Tor går til Dom, og vader over de Åer, som heder Körmt og Örmt og Kar-løge to. — Det røde, som ses i Bævrasts Bue, er brændende Ild. Rimturser og Bjærgriser vilde gå op på Himlen, hvis alle kunde fare ad

* Vølvespå: »de som søgte, fra Salens Sten, til Ørvange-sæder, til Jöru-volde«.

den. Mange fagre Steder er på Himlen; og der er trindt guddommeligt Værn for. Der står en fager Sal på Himlen under Asken ved Brønden; og af den Sal kommer tre Møer, som heder Urd, Verdande, Skuld. Disse Møer skaber Menneskene 'Alder'; dem kalder vi Norner. End er der fler Norner, som kommer til hvert Menneske, når det fødes, at skabe det Alder; og disse er af Gudeæt, men andre af Alveæt, og en tredje Slags af Dværgeæt, som her siges:

'Sønderbårne' meget
tror jeg Norner at være;
ej har de Æt sammen;
somme er af Åse-Æt,
somme af Alve-Æt,
somme ere Dvalins Døtre.

— Gode Norner, og af god Æt, skaber god 'Alder'; men når Folk har hård Skæbne, volder onde Norner det. — En Örn sidder i Askens Grene; og han véd meget; og mellem hans Öjne sidder den Høg, som heder Vær-følne. Det Egern, som heder Rata-tøsk, render op og ned ad Asken og bærer Avindsord mellem Örnen og Nid-hugg. Fire Hjorte render på Askens Grene og bider af dens Løv; de heder: Dåin, Dvalin, Dun-ør, Dura-tro. Men så mange Orme er i Hvergelme med Nidhugg, at ingen Tunge kan udsige det. Det siges, at de Norner, som bygger i Urdebrønd, tager hver Dag Vand i Brønden, og tillige Leret, som ligger om Brønden, og øser op over Asken, for at dens Grene ikke skal 'træne' eller 'fune'. Men det Vand er så helligt, at alle Ting, som kommer der i Brønden, bliver så hvide, som den Hinde, der heder 'Skæl', og ligger inde ved Æggeskaller. Den Dugg, som falder fra Asken, kalder Mennesker 'Honningsfald'; og deraf næres 'Bifluer'. To Fugle fostres i Urdebrønd; de heder Svaner; og fra dem er den Fugleslægt kommen, som heder så. — Der er end fler Hovedsteder på Himlen

foruden det ved Urdebrønd. Der er et Sted, som heder Alv-hjem. Dèr bygger det Folk, som heder Lys-alver. Men Svart-alver bor nede i Jorden, og er de andre ulige i Udseende, og end meget mer i Væsen. Lysalver er fagrere end Solen; men Svartalver er sortere end Beg. Der er et Sted, som heder Brede-blik, og intet Sted er fagrere. Fremdeles dét, som heder Glitne, hvor Vægge og Piller og Stolper er af Guld, og Taget af Sølv. Så er der det Sted, som heder Himmelbjærge; det står ved Himlens Ende ved Brohovedet, der hvor Bævrast kommer til Himlen. Der er end et stort Sted, som heder Vala-skjalv; det Sted ejer Odin; det gjorde Guderne, og takte det med det skære Sølv; og dèr er Lid-skjalv i denne Sal, det Höjsæde, som heder så; når Alfader sidder i det Sæde, ser han over al Verden. Ved Himlens søndre Ende er den Sal, som heder Gimle. Den skal stå, når både Himmel og Jord er forgået; og i det Sted bygger gode og retskafne Folk i alle Tider. Det forgår ikke, når Surts Lue brænder Himmel og Jord, og det af følgende Grund. Der siges, at der er en anden Himmel sønder op fra denne Himmel; og den heder And-lang; og end en tredje op fra den; og den sidste heder Vid-blåin; og i den Himmel tror vi, at Gimle er. Og på de Steder tror vi, at kun Lysalver bygger nu. — Ved Himlens Nordende sidder den Jætte, som heder Ræ-svelg; han har Örneham. Når han sætter af til Flugt, da står Vindene fra hans Vinger. — Svåsud heder den, som er Sommers Fader; og hans Liv er blidt. Men Vinters Fader kaldes dels Vind-lone, dels Vind-sval; han er Sön af Vasad; og den Æt er barsk og koldbrystet; og Vinter har dens Væsen. — Der er tolv Æser af Gudeæt. Og ikke er Åsynjerne uhelligere, og ej har de mindre Magt. Odin er ypperst og ældst af Æser. Han råder for alle Ting; og så mægtige end de andre Guder er, tjæner de ham alle, som Börn Fader. Frigg er hans Kone. Hun kender Menneskers Skæbne, skönt hun ikke siger Spådomme.

Odin kaldes Al-fader, fordi han er alle Guders Fader. Han heder og Val-fader, fordi hans tiltagne Sönner er alle de, som falder i Vál. Dem giver han Plads i Valhal og Ven-gulv; og så heder de Én-herjer. Han heder og Hænge-gud, Hafte-gud, Farme-gud; og end har han kaldt sig med fler Navne, da han var kommen til Kong Ger-rød: Grim, Ganger, Herjan, Hjælmbære, Tekk, Tredje, Tunn, Unn, Hel-blinde, Hår, Sann, Sann-getal, Hær-tét, Nikar, Bil-öj, Bål-öj, Bøl-værk, Fjølne, Grimne, Glap-svinn, Fjøl-svinn, Sid-hat, Sid-skæg, Sejr-fader, Nikud, Al-fader, At-rid, Farma-Ty, Óske, Ome, Javn-hå, Bævlinde, Göndler, Har-bard, Svidur, Svidre, Jalk, Kjalar, Vidur, Tro, Ygg, Tund, Vak, Skilving, Våvud, Rofta-Ty, Gøt, Vera-Ty. — Af andre Guder er Tor fremmest. Han kaldes Åsa-Tor eller Age-Tor. Han er stærkest af alle Guder og Mennesker. Han har det Rige, som heder Trud-vange. Hans Hal heder Bilskirne. I den Sal er fem hundrede og firti Gulve. Det Hus er störst af dem, Mænd har gjort. Tor har to Bukke som heder Tand-gnyst og Tand-grisne, og Kærre til at køre; men Bukkene drager Kærren. Derfor kaldes han Agetor. Han har og tre Kostbarheder. Den ene er Hammeren Mjølne, som Rimturser og Bjærgriser kender, når den kommer; og det er ikke underligt; den har knust mangen Hovedskal på deres Fædre og Frænder. Den anden store Kostbarhed er Megin-gjorde; når han spænder dem om sig, vokser hans Åse-kraft tofold. Den tredje store Kostbarhed er Jærnhansker; dem kan han ikke undvære ved Hammerskaftet. Men ingen er så kundskabsrig, at han kan fortælle alle hans Storvirker. — En anden Sön af Odin er Balder. Om ham er godt at sige; han er bedst; og ham roser alle. Han er så fager af Udseende og så 'bjært', at det lyser af ham; og én Urt er så hvid, at den lignes ved Balders-Bråer; den er hvidest af alle Urter. Han er visest af Æserne, og fagrest talende,

og mildest. Men den Natur følger ham, at ingen Dom af ham kan holdes [?]. Han bor dèr, som heder Bredeblik; det er på Himlen. På det Sted kan intet Urent være. Den tredje Ås heder Njord. Han bor på Himlen på det Sted, som heder Noa-tun. Han råder for Vindens Gang, og stiller Sø og Ild; han skal påkaldes ved Søfart og [Jagt og] [?] Fiskeri; han er så rig, at han kan give dem, der beder ham derom, Overflod af Lande og rørligt Gods. Han opfødtes i Vane-hjem; men Vanerne gav ham som Gissel til Guderne, og modtog som Gissel fra Æserne ham, der heder Høne; han blev til Forlig for Guder og Vaner. Njord har den Kone, som heder Skade, Datter af Jætten Tjasse. Skade vil have det Bo-sted, som hendes Fader havde ejet; det er på nogen Fjælde, dèr, som heder Trum-hjem. Men Njord vil være nær Søen. De enedes om, at de skulde være ni Vintre [?] i Trumhjem, og andre ni i Noatune. Men da Njord kom tilbage til Noatune fra Fjældet, kvad han dette:

Lede er mig Fjælde;
ej var jeg der længe,
Nætter kun ni;
Ulve-Tuden
mig tyktes ilde være
mod Svane-Sang.

Da kvad Skade dette:

Sove jeg kunde ej
på Strande ved Sø
for Fugle-Jærm:
dèn mig vækker,
som fra Voven kommer,
hver Morgen, Mågen.

Da fór Skade op på Fjældet, og byggede i Trymhjem, og farer meget på Skier og med Bue, og skyder Dyr; hun kaldes Ski-gud eller Ski-dis. Njord i Noatune fik siden to Börn: Sönnen hed Frø, Datteren Frøja. De er fagre af

Udseende og mægtige. Frø er ypperst af Æser. Han råder for Regn og Solskin, og dermed for Jordens Grøde. Til ham er godt at råbe om godt År og Fred; han råder og for Menneskers Held med Formue. Men Frøja er ypperst af Åsynjer. Hun har den Gård på Himlen, som heder Folk-vange; og hvor som hun rider til Kamp, ejer hun den halve Vál, men Odin den halve. Hendes Sal er Sess-rymne, stor og fager. Hun ager med to Katte og sidder i Kærre. Hun er velvilligst mod Menneskers Påkaldelse. Af hendes Navn er det Navn: Fruer, hvormed fornemme Kvinder kaldes. Hun syntes godt om Elskovssang; og hende er det godt at påkalde til Elskov. — Så er der den Ås, som heder Ty. Han er djærvest og modigst, og råder meget for Sejr i Kamp; han er god at påkalde for Helte. Det er et 'Ordtag', at den er djærv som Ty, der overgår andre Mænd og ikke ser sig for. Vid havde han og, så at man siger, at den er snild som Ty, der har Vid. Det er ét Vidnesbyrd om hans Djærvhed: da Æserne lokkede Fenresulv, for at lægge Fodlænken Glépne på ham, da trode han dem ikke, at de vilde løse ham, för de som Pant lagde Tys Hånd i Ulvens Mund. Men da Æserne ikke vilde løse ham, bed han Hånden af, dèr som nu kaldes 'Ulv-led'. Og han er enhåndet, og kaldes ikke Mænds Forliger. Brage heder en; han er navnkundig for Kløgt og især for Ordsnildhed og Ordlethed. Han kan mest af Skaldskab; og efter ham kaldes Skaldskab 'Brag'; og efter hans Navn kaldes den 'Brag' blandt Mænd, eller Kvinder, som har Ordsnildhed fremfor andre. Hans Kone er Idun. Hun gemmer i sin Æske de Æbler, som Guderne skal bide, når de ældes; og så bliver de alle unge; og så mon være lige til Ragna-rökkr. — Hemdal heder en. Han kaldes den hvide Ås. Han er stor og hellig. Ham fødte som Sön Møer ni, og alle Søstre. Han heder og Hallin-skie og Gylden-tande. Hans Tænder var af Guld. Hans Hest heder Guldtop. Han bor dèr, som heder Himmelbjærge, ved Bæv-rast. Han er

Guders Vogter, og sidder dèr ved Himlens Ende, at vogte Broen mod Bjærgriser. Han behøver mindre Sövn end en Fugl. Han ser lige godt, Nat som Dag, hundrede 'Raster' fra sig. Han hører og Græs gro på Jord, og Uld på Får, såvelsom alt, hvad der lyder höjere. Han har den Lúr, som heder Gjalle-horn; og dens Klang høres over alle Verdener. Hemdals Sværd kaldes 'Hoved'. Han siger selv i Hemdals-Galder:

Ni er jeg Mødres Barn:
ni er jeg Søstres Sön.

Hød heder en Ås. Han er blind. Såre stærk er han. Men ville monde Guderne, at denne Ås ikke behøvede at nævnes; ti hans Hånds Værk mon længe haves i Minde hos Guder og Mennesker. Vidar heder en, hin tavse Ås. Han har tyk Sko. Han er stærk næst efter Tor. Af ham har Guderne stor Hjælp i al Trængsel. Ale eller Vale heder en, Sön af Odin og Rind. Han er djærv i Kamp, og meget dygtig i at skyde. Ull heder en; Sön af Siv, Ste-sön af Tor. Han er så god Bueskytte og Skiløber, at ingen kan kappes med ham. Han er fager af Udseende, og har krigersk Væsen. Han er god at påkalde i Enekamp. Forsete heder Balders og Nanna Nepsdatters Sön. Han har den Sal på Himlen, som heder Glitne. Men alle, som kommer til ham med vanskelige Sager, går forligte fra ham. Det er det bedste Domsted blandt Guder og Mennesker. Dèn tælles end til Æserne, hvem somme kalder Æsernes Smæder og Svigeren, og alle Guders og Menneskers Skam. Han nævnes Loke eller Loft, Jætten Far-bøtes Sön. Hans Moder er Løv-ø eller Nål; hans Brødre By-lést og Hel-blinde. Loke er smuk og fager af Udseende, ond i Sind, meget omskiftelig. Han har den Kløgt fremfor andre, som heder Snuhed, og bruger Kneb ved alt. Han fik Æserne tit i fuld Vånde, og løste dem så tit med listige Råd. Hans Kone heder Sygin, deres Sön Nare eller Narve. End havde

Loke fler Börn. Anger-bode hed en Gyge i Jættehjem; med hende havde Loke tre Börn; et var Fenres-ulv, det andet Jörmun-gand eller Midgårds-orm, det tredje Hel. — Hendes Sal [i Nivlhjem] heder Eljudne, Hunger hendes Disk, Sult hendes Kniv, Ganglade Trællen, Ganglad Trælkvinden, Faldetræ hendes Tærskel, Sotleje hendes Sæng, stirrende Kval hendes Sængeomhæng Hun er halv blå, halv med Hudfarve, ti er hun god at kende og temmelig ludende og barsk. — Af Åsynjer er Frigg ypperst; hun har den Gård, som heder Fen-sale; og den er hélt herlig. Den anden er Såga; hun bor på Søkkva-bæk; det er et stort Sted. Den tredje er Ér; hun er den bedste Læge. Den fjærde er Gevjun; hun er Mø; og hende tjæner de, der dør som Møer. Den femte er Fulla; hun er og Mø; hun går med løst Hår og Guldbånd om Hovedet. Hun bærer Friggs Æske, og passer hendes Skotöj, og véd Lönråd med hende. Den sjætte, Frøja, er fornemst tillige med Frigg. Hun blev gift med den Mand, som heder Ód. Deres Datter heder Noss; hun er så fager, at efter hendes Navn kaldes alle fagre og prydende Ting 'Nosser'. Ód fór bort lange Veje; og Frøja græder efter ham; og hendes Gråd er rødt Guld. Frøja har mange Navne; og det kommer af, at hun gav sig forskellige Navne, når hun fór blandt ukendte Folk for at lede om Ód: hun heder Mar-døll, Hörn, Gevn, Syr. Frøja ejede Brisinge-men. Hun kaldes Vane-dis. Den syvende er Sjövn; hun giver sig meget af med at vende Folks Hu til Elskov, Kvinders og Mænds. Af hendes Navn kaldes Elskov 'Sjævne'. Den ottende, Lovn, er så mild og god til Påkaldelse, at hun får Tilladelse af Alfader og Frigg til at forene Mænd og Kvinder, selv når det iforvejen var nægtet og forbudt. Den niende, Vår, lytter til Mænds Eder, og Aftaler, som Kvinder og Mænd gör sammen, og tager Hævn over dem, som svigter; hun er også klog og fritsom, så intet kan skjules for hende. Den tiende, Syn, vogter Döre i Hallen, og lukker for dem, som ikke må gå ind;

hun er og sat til Indsigelse på Tinge for de Sager, hun vil, hos Æserne. Den ellefte, Lin, er sat til at våge over de Folk, Frigg vil hjælpe af Fare. Den tolfte, Snotra, hun er klog og fin af Væsen. Den trettende, Gnå, hende sender Frigg om i Verdener i sine Ærender. Hun har en Hest, som render i Luft og på Hav, og heder Hovvarpne. Det var engang, hun red, at nogle Vaner så hendes Ridt i Luften; da mælte en:

Hvad mon dèr flyve?
hvad mon dèr fare,
eller i Luften lide?

hun svarer:

Ej jeg flyver;
dog jeg farer
og i Luften lider
på Hov-hvarvne,
som Ham-skerpe
fik med Gård-rove.

Sol og Bil tælles mellem Åsynjer; om deres Væsen er för talt. End er der andre, som skal tjæne i Valhal, bære Drik, passe Bordtöj og Drikkekar. De nævnes i Grimnesmål: Rist og Mist, Skeggj-öld, Skögul, Hild, Trúd, Lökk, Her-fjötur, Gøll, Gera-hød, Randgrid, Råd-grid, Regin-lév. Disse heder Val-kyrjer. Dem sender Odin til hver Kamp. De råder for Liv og Død og for Sejr. Gunn og Rota og den yngste Norn, Skuld, rider idelig at 'kåre Vál' og råde for Kamp. Jord, Tors Moder, og Rind, Vales Moder, tælles mellem Åsynjer. — Alle Mænd, som siden Verdens Ophav er faldne i Kamp, er komne til Odin i Valhal. Dèr er stor Mængde; og langt större bliver den, og mon dog synes for ringe, når Ulven kommer. Men aldrig er så stor Mængde i Valhal, at ikke Flæsk af den Galt, som heder Sø-rimne slår til for dem; den sydes hver Dag, og er hel om Aftenen. And-rimne heder Stegeren, og Ild-rimne Kedelen. — Den Kost,

som står på Odins Bord, giver han to Ulve, som han har, og som heder Gere og Freke; og ingen Kost behøver han; Vin er ham både Drik og Mad. To Ravne sidder på hans Aksler, og siger ham i Øre alle Tidender, som de ser og hører; de heder Hugin og Munin. Dem sender han i Dagningen at flyve over al Verden; og de kommer tilbage ved Davremål; deraf vorder han vís på mange Tidender. Derfor kaldes han Ravnegud. — Den Ged, som heder Héd-rún, står oppe på Valhal og bider af det Træs Grene, som er meget navnkundigt, og som heder Lærad; og af dens Yver løber den Mjød, hvormed den hver Dag skal fylde Karrene; det er så meget, at alle Enherjer får fuldt nok deraf. — Hjorten Ég-tyrne står på Valhal og bider af dét Træs Grene; og af dens Horn kommer så stort Dryp, at det kommer ned i Hver-gelme; og derfra falder de Åer, som heder Sid, Vid, Sekin, Ekin, Sval, Gunn-tro, Fjörm, Fimbul-tul, Gipul, Göpul, Gamul, Gér-vimul; disse falder om Æsers Bygder; end nævnes disse: Tyn, Vin, Tøll, Bøll, Gråd, Gunn-tråin, Nyt, Nøt, Nönn, Rönn, Vina, Vejsvinn, Tyd-numa. — Hvor mange Döre der er på Valhal, og hvor brede, siges i Grimnesmål. Hver Dag, når Enherjerne har klædt sig, tager de Hærklæder på, går ud i Gården, og slås, og fælder hverandre; det er deres Leg. Og når det lider ad Davremål, da rider de hjem til Valhal, og sætter sig til Drik. — Ski-bladne er bedst af Skibe, og gjort med mest Kunst. Men Nagl-fare er det störste Skib, det som Muspel [?] ejer. Nogle Dværge, Sönner af Ivalde, gjorde Skibladne og gav Frø Skibet. Det er så stort, at alle Æser rummes der med Våben og Hær-boned. Og det har Bör, såsnart Segl er draget, hvor det så skal hen. Men når det ej skal fare på Sø, da er det gjort af så mange Dele, og med så stor List, at det kan rulles sammen som en Dúg, og haves i Pung.

II.

(Borgen om Åsgård.)

Det var årle, i Gudernes første Tid, da Guderne havde sat Midgård og bygget Valhal, da kom en Smed, og tilbød at göre dem en 'Borg' i tre Halvår, så god, at den var forsvarlig og sikker for Bjærgriser og Rimturser, selv om de kom ind over Midgård. Men det nævnede han som Lön, at han skulde 'egnes' Frøja; og have vilde han Sol og Måne. Da ginge Æserne at tale og holdt Råd; og blev det Køb gjort med Smeden, at han skulde egnes dét, han havde nævnt, hvis han fik gjort Borgen på én Vinter. Men den første Sommerdag, om nogen Del var ugjort på Borgen, da skulde han være ude af Købet. Han skulde af intet Menneske have Hjælp til Værket. Og da de sagde ham disse Kår, da bad han, at de skulde tillade, at han havde Hjælp af sin Hest, som hed Svadelfare. Men Lokes Råd gjorde, at det blev ham tilstædt. Han tog fat første Vinterdag, at göre Borgen. Men om Natten hentede han Sten på Hesten. Og det tyktes Æserne stort Under, hvor store Bjærge den Hest drog; og 'halv' mere Kæmpe-arbejd gjorde Hesten end Smeden. Men ved deres Køb var stærke Vidner og mange Eder, fordi at Jætten tyktes ikke trygt, at være hos Æserne 'gred-løs', hvis Tor kom hjem. Men hàn var da faren i Østervej at 'bærje' Trolde. Men da Vinteren skred til Ende, da fremmedes Borgen meget. Og den var så höj og stærk, at dét kunde man ikke anke over. Men da der var tre Dage til Sommer, da var det kommet næsten til Borgleddet. Da satte Guderne sig på sine Domstole, og ledede om Råd, og sporte hverandre, hvem der stod for det Råd at gifte Frøja til Jættehjem, eller øde Luft og Himmel så, at tage derfra Sol og 'Tungel', og give Jætter. Men det var alles Ord, at dette monde den have rådet for, der volder mest ondt, Loke Løvøs Søn, og kaldte ham værd til en ond Død, om han ikke hittede Råd til, at Smeden kom ud af Købet; og de

gik ind på ham. Men da han blev ræd, da svor han Eder, at han skulde så mage, at Smeden kom ud af Købet, hvad han så skulde gribe til. Og samme Kvæld, da Smeden agede ud efter Sten med Hesten Svadelfare, da sprang ud af en Skov en Hoppe ad Hesten til, og vrinskede ad den. Men Hesten blev gal, og sled Rebene itu, og løb mod Hoppen, men den løb bort til Skovs; og Smeden efter, og vil tage Hesten. Men disse Heste løber hele Natten; og Smeden sinkes den Nat. Og efter om Dagen blev ikke således smedet, som för. Og da Smeden ser, at han ikke får endt Værket, da føres han i Jættemod. Men da Æserne så dét for vist, at dèr var kommen en Bjærgrise, da skånedes ikke Ederne, og de kaldte på Tor. Og på Stedet kom han; og så fór Hamren Mjølne i Været, og betalte da Smedekøbet, istedenfor med Sol og Tungel, ja lod ham end ikke bygge og bo i Jættehjem, men slog med ét Hug, så at 'Høsen' knustes i små Stumper, og sendte ham ned under Nivlhel.

III.

(Ty og Fenre.)

Angerbode hed en Gyge i Jættehjem. Med hende havde Loke tre Börn: et var Fenresulv, det andet Midgårdsorm eller Jörmungand, det tredje Hel. Men da Guderne vidste, at disse tre Søskende opfødtes i Jættehjem, og Guderne fandt i Spådomme, at af disse Søskende monde dem stort Mén og Uhap stande, og alle tyktes Udsigt til meget Ondt af dem, først af deres Møderne, og end værre af deres Fæderne, så sendte Alfader Guderne hen at tage Börnene og føre dem til ham. Og da de kom til ham, kastede han Ormen i den dybe Sø, som ligger om alle Lande. Og den Orm voksede således, at den ligger midt i Havet om alle Lande, og bider sig i Halen. Hel kastede han i Nivlhjem, og gav hende Vold over ni

Hjem, at hun skulde tilvise alle dem Ophold, der sendtes til hende; men det var sotdøde Mænd og ældedøde. Hun har der store Bosteder; og er hendes Gårde vidunderlig höje, og Grindene store.

Ulven opfødte Æserne hjemme; og Ty ene havde Mod til at gå til Ulven og give ham Mad. Men da Guderne så, hvor meget han voksede hver Dag, og alle Spådomme sagde, at han monde være dem lagt til Skade, da tog Æser det Råd, at de gjorde en såre stærk Fodlænke, som de kaldte Løding, og bar den til Ulven, og bad ham prøve sin Styrke med Lænken. Men Ulven tyktes sig det ikke for svårt, og lod dem fare dermed, som de vilde. Første Gang Ulven 'spörnede' imod, brødes den Lænke; således løstes han fra Løding. Dernæst gjorde Æserne en anden Lænke, 'halv' stærkere, som de kaldte Drome, og bad fremdeles Ulven prøve den Lænke, og sagde, han vilde blive meget navnkundig for Styrke, når slige 'Storsmider' ikke kunde holde for ham. Men Ulven hugsede, at denne Lænke var meget stærk, og dét med, at ham var Styrke vokset, siden han brød Løding; kom og ihu, at han fik at lægge sig i Fare, hvis han skulde vinde Navn, og lod lægge Lænken på sig. Og da Æserne sagde, de var færdige, da rystede Ulven sig, spörnede imod, og sprængte Lænken til Jorden, så at Stumperne flöj langt om. Således sled han sig af Drome. Dét haves siden til Ordtag, at løse af Løding, eller slide af Drome, når noget søges gjort med al Magt. Derefter ræddedes Æserne, at de skulde ikke få bundet Ulven. Da sendte Alfader den Svend, som heder Skirne, Frøs Sendemand, ned i Svartalvehjem til nogle Dværge, og lod göre den Lænke, som heder Glépne. Den var gjort af seks Dele: af Kattedön, og af Kvindeskæg, af Bjærgerødder, og af Björnegræs [?], af Fiskeånde, og af Fuglemælk; deraf var Glépne gjort. Den var glat og blød som Silkebånd, men så sikker og stærk, som nu bliver at høre. Da Lænken var ført til Æserne, takkede de Sendemanden vel for hans Ærender. Da fór Æserne

ud på det Vand, som heder Am-svartne, til den Holm, som heder Lyngve, og kaldte Ulven med sig, og viste ham Silkebåndet, og bad ham slide det over, og sagde, det var noget stærkere, end man skulde vænte efter Tykkelsen, og gav hverandre det, og prøvede det med Håndkraft, og det brast ikke; men dog, sagde de, vilde Ulven kunne sprænge det. Da svarer Ulven: så synes mig om denne Lidse, som om jeg ingen Hæder kan vinde, om jeg så sønderslider så tyndt Bånd; men hvis det er gjort med List og Svig, skönt det synes lidet, da kommer det Bånd ikke på mine Fødder. Da sagde Æserne, at han vilde snart sønderslide et spinkelt Silkebånd, når han för havde brudt store Fodjærn; men hvis du får ikke slidt dette Bånd, da skal du ikke kunne ængste Guderne; og så skal vi løse dig. Ulven svarer: hvis I binder mig, så at jeg ikke får løst mig, så er I upålidelige nok til, at det vil vorde sent for mig at få Hjælp af jer; ulysten er jeg efter at lade dette Bånd lægge på mig. Men heller end at I siger noget på mit Mod, da lægge en sin Hånd i min Mund som Pant, at dette er gjort uden Svig. Men Æserne så til hverandre; og tyktes nu at være to onde Kår. Ingen vilde give sin Hånd til, för Ty holdt sin höjre Hånd frem, og lægger den i Munden på Ulven. Men da Ulven spörner, da hårdnede Båndet; og jo stærkere han stred imod, jo skarpere blev Båndet. Da lo alle, undtagen Ty; han mistede Hånden. Da Æserne så, at Ulven var bunden tilfulde, da tog de Fæstet, der var ved Fodbåndet, og som heder Gelge, og drog det gennem en stor Helle, den heder Gøll, og fæstede Hellen langt ned i Jorden. Så tog de en stor Sten, og skød den end længer ned i Jorden, den heder Tvite, og havde den Sten til 'Fæstehæl'. Ulven gabede voldsomt, og sled meget, og vilde bide dem. De skød et Sværd i Munden på ham, med Hjaltet mod den nedre Gumme, og Odden mod den øvre. Det er hans 'Gummesparre'. Han hyler fælt; og Fråde render af hans Mund; det er den Å, som heder Vån. Der ligger han til Ragnarøk. Så meget ærede

Guderne sine Helligdomme og Fredsteder, at de vilde ikke plette dem med Ulvens Blod, skönt så siger Spådommene, at han skal vorde Odin til Bane.

IV.

(Klenodjerne.)

Loke, Løv-øs Sön, havde gjort den Træskhedsgerning at klippe alt Hår af Siv. Men da Tor blev det vár, tog han Loke, og vilde knust hvert Ben i ham, för han svor, at opnå hos Svart-alver, at de skal göre Siv Hovedhår af Guld, som skal vokse ligesom andet Hår. Derefter fór Loke til de Dværge, som heder Ivalde-sönner; og dé gjorde Håret og Ski-bladne og Geren, som Odin ejede, som heder Gungne. Da væddede Loke om sit Hoved med den Dværg, som heder Brokk, at håns Broder Sindre ikke kunde göre tre lige så gode Sager som disse. Men da de kom til Smedjen, lagde Sindre et Svineskind i Essen, og bad Brokk blæse, og ikke stanse, för han tog ud af Essen det, som han lagde i. Men straks, som han gik ud af Smedjen, og den anden blæste, da satte en Flue sig på hans Hånd og stak. Men han blæste som för, til Smeden tog det ud af Essen; og det var en Galt, og Børsterne af Guld. Dernæst lagde han Guld i Essen, og bad ham blæse, og ikke holde op, för han kom tilbage; gik så bort. Da kom Fluen og satte sig på hans Hals og stak nu 'halv' stærkere. Men han blæste, til Smeden tog ud af Essen den Guldring, som heder Drøpne. Da lagde han Jærn i Essen, og bad ham blæse, og sagde, at spildt monde det være, hvis Blæsningen afbrødes. Da satte Fluen sig mellem Öjnene på ham, og stak i Öjelågskanterne; og Blodet løb i Öjnene, så han ikke kunde se. Da greb han til med Hånden som hurtigst, mens Bælgen sank, og viskede Fluen af sig. Og da kom Smeden der og sagde, at nu var det

nær ved, at alt det, som var i Essen, var spildt. Så tog han af Essen en Hammer. Disse Sager gav han da sin Broder Brokk i Hænde, og bad ham fare til Åsgård og løse Væddemålet. Men da han og Loke bar Kostbarhederne frem, satte Æserne sig på Domstole, og skulde den Afgörelse stande, som Odin, Tor og Frø sagde. Da gav Loke Odin Geren Gungne, men Tor Håret, som Siv skulde have, og Frø Ski-bladne, og sagde Besked om Sagerne, at Geren aldrig stanede i Stødet, at Håret groede til Køddet, såsnart det kom pa Sivs Hoved, og at Ski-bladne havde Bör, såsnart Sejl kom op, hvor man så skulde fare hen, og kunde svøbes sammen som en Dúg og puttes i Pung, når man vilde dét. Så bar Brokk sine Kostbarheder frem. Han gav Odin Ringen, og sagde, at hver niende Nat dryppede otte lige så tunge Ringe af den. Frø gav han Galten, og sagde, at den kunde rende i Luft og over Hav, Nat og Dag, mer end nogen Hest; og aldrig blev så mørkt af Nat eller i Mørk-verdener, at der ikke var lyst nok, hvor den fór; således lyste det af Børsterne. Så gav han Tor Hammeren, og sagde, han kunde slå så hårdt han vilde på hvadsomhelst, og ikke skulde Hamren give sig; og hvis han kastede med den, vilde den aldrig gå fejl, og aldrig flyve så langt bort, at den ikke søgte til hans Hånd igen; og når han vilde, var den så lille, at han kunde putte den ind ved Brystet; men den Lyde havde den, at Forskaftet var noget kort. Dét var deres Dom, at Hammeren var bedst af alle Kostbarheder, og mest Værn mod Rimturser; og de dömte, at Dværgen skulde have Pantet. Da tilbød Loke at udløse sit Hoved. Dværgen svarer og siger, at dét blev der ikke noget af. Tag du mig da, sagde Loke. Men da han vilde tage ham, var han langt borte. Loke havde Sko, hvormed han løb ad Luft og Hav. Da bad Dværgen Tor, at hàn skulde tage ham; og dét gjorde han. Da vilde Dværgen hugge Hovedet af Loke; men Loke sagde, at han ejede Hovedet, men ikke Halsen. Da tog Dværgen Rem og Kniv, og vil stinge

Huller i Lokes Læber, og rimpe Munden sammen. Men Kniven bed ikke. Da sagde han, at bedre var hans Broders Syl; og lige som han nævnede den, var Sylen der; og den bed i Læberne. Han rimpede Læberne sammen, men sled dem op igen. Den Rem, hvormed Loke blev rimpet, heder Vartare.

V.

(Suttungs Mjød.)

Æser og Vaner skabte, da Ufreden mellem dem jævnedes, den Mand, som kaldtes Kvåse. Han var så kløgtig, at aldrig sportes han om den Ting, han ikke kunde afgöre. Han fór vide om Verden, at lære Folk Kundskab. Og da han kom, indbuden, til nogen Dværge, Fjalar og Galar, kaldte de ham med sig til Enetale, og dræbte ham, lod hans Blod rinde i to Kar og én Kedel; dèn heder Ód-røre, og Karrene Són og Bodn. De blandede Honning i Blodet. Deraf blev den Mjød, som gör hver den, der drikker deraf, til Skald eller Vísmand. Dværgene sagde til Æserne, at Kvåse var kvalt i sin Vísdom, fordi ingen dèr var kløgtig nok til at spörge noget af den ud af ham. Derefter bød disse Dværge til sig den Jætte, som hed Gilling, og hans Kone. Dværgene sporte Gilling, om han vilde ro ud på Søen med dem. Og idet de fór langs Land, roede Dværgene ind på et Skær, og hvælvede Båden. Gilling kunde ikke svømme, og omkom. Men Dværgene rettede Skibet op, og roede i Land. De sagde denne Tildragelse til hans Kone. Hun tog sig det nær, og græd höjt. Da sporte Fjalar hende, om det vilde lette hendes Hu at se ud på Søen, hvor han var omkommen. Dét vilde hun. Da sagde han til Galar, sin Broder, at han skulde gå op over Dören, når hun gik ud, og lade en Kværnsten falde i Hovedet på hende, og sagde, at hendes

Skrål var ham det ledeste. Og således gjorde han. Da Jætten Suttung, Gillings Sön, sporte dette, kom han, og tog Dværgene, og flyttede dem ud i Søen på en Flu. De bèder Suttung om Livet, og byder ham til Forlig i Faderbøde Mjøden hin dyre. Og derom enes de. Suttung flytter Mjøden hjem, gemmer den dèr, som heder Nitbjærge, og sætter til at vogte den sin Datter Gunn-lade.

Der fortælles, at Odin drog hjemmefra, og kom dèr, hvor ni Trælle slog Hø. Han spör, om de vil, han skal hvæsse deres Leer. De siger ja. Da tager han en Hén af sit Bælte, og hvæssede. Og Leerne tyktes dem bide meget bedre; og de falede om Henen. Han sagde, at hvem der købte, skulde betale efter Rimelighed. Dét sagde alle, de vilde, og bad ham sælge den. Han kastede Henen op; og alle vilde gribe den. Da gik det så, at de skar hverandre i Halsen med Leerne. Odin søgte Natsted hos den Jætte, som hed Bøge, Suttungs Broder. Bøge sagde, det stod ilde med hans Husholdning, at hans ni Trælle havde dræbt hverandre, og at han ingen Udsigt havde til at få Arbejdsfolk. Odin kaldte sig Bøl-værk, og tilbød at påtage sig ni Mænds Arbejde hos Bøge, og nævnede som Lön én Drik af Suttungs Mjød. Bøge sagde, at han ikke rådede over Mjøden; at Suttung vil ene have den; men at han vil gå med Bølværk og prøve, om de fik Mjøden. Bølværk udrettede om Sommeren ni Mænds Arbejd hos Bøge. Ved Vintertid bad han Bøge om sin Lön. De drager da begge hen. Bøge fortæller sin Broder om Købet mellem ham og Bølværk; men Suttung nægter rent ud hver Dråbe af Mjøden. Da sagde Bølværk til Bøge, at de skulde prøve List, om de kan nå til Mjøden. Bøge lader dét være vel. Da drager Bølværk en Naver frem, som kaldes Rate, og siger, at Bøge skal bore Bjærget, hvis Naveren bider. Dét gör han. Da siger Bøge, at Bjærget er boret igennem. Men Bølværk blæser i Navergangen, og Spånerne farer op imod ham. Han fandt da, at Bøge vilde svige ham. Han bad ham

bore igennem Bjærget. Bøge borede fremdeles. Men da Bølværk blæste anden Gang, da føg Spånerne ind. Bølværk tog da Ormeskikkelse, og skred ind i Navergangen. Men Bøge stak efter ham med Naveren, men ramte ikke. Bølværk fór da hen, hvor Gunnlad var. Han blev dèr tre Nætter. Så tillod hun ham at drikke tre Drikke af Mjøden. I første Drik drak han alt af Odrøre, i anden af Bodn, i tredje af Són, og havde således fået al Mjøden. Da tog han Örneham, og flöj som stærkest. Men da Suttung så Örnen flyve, tog han Örneham, og flöj efter ham. Men da Æserne så, hvor Odin flöj, satte de Kar ud i Gården. Da Odin kom ind i Åsgård, spyede han Mjøden i Karrene. Men da Suttung var kommen ham så nær, at han var nær ved at nå ham, havde han spildt noget af Mjøden efter sig. Dét brød man sig ikke om, og dét tog, hvem der vilde; og dét kaldes Tåbe-Skjalde-Drik. Men Suttungs Mjød gav Odin Æserne, og dem, der kan 'yrke' Skaldskab.

VI.

(Tjasse. Idun. Skade.)

Tre Æser fór hjemmefra, Odin og Loke og Høne, og drog over Fjælde og Ødemarker. Der var dårligt med Føde. Men da de kom ned i en Dal, så de en Øksneflok, og tog en Okse, og gav sig til at koge den. Men da de tror, den må være kogt, og afbryder Kogningen, så var Oksen ikke kogt. Og anden Gang, da en Stund var gået, og de afbryder Kogningen, var den heller ikke kogt. Og de taler sammen om, hvoraf dét kan komme. Da hører de Røst i Egen op over sig; og den, som dèr sad, sagde, at han var Skyld i, at Kogningen ikke hjalp. De så op; og der sad en Örn, og ikke lille. Da sagde Örnen: vil I give mig nok af Oksen, så hjælper Kogningen. Dét sagde de ja til. Da lader den sig dale ned fra Træet,

sætter sig ved Ilden, og lægger straks først Oksens to Lår og begge Bove fra. Da blev Loke vred, greb en stor Stang, svinger af al Magt, og hugger den mod Örnens Krop. Örnen farer tilbage for Hugget, og flyver op. Da var Stangen fast ved Örnens Krop, og den anden Ende ved Lokes Hænder. Örnen flyver hårdt, så at Lokes Fødder tager i Grus og Stene og Træer. Og han synes, hans Arme vil slides ud af Akslerne. Han råber og beder ynkelig Örnen om Fred. Men den siger, at Loke skal aldrig slippe løs, uden han gör Ed på at få Idun ud af Åsgård med sine Æbler. Men dét vil Loke, og kommer løs, og farer til sine Lagsmænd. Og siges ikke den Gang fler Tidender om deres Færd, til de kommer hjem. Men på aftalt Tid lokker Loke Idun udenfor Åsgård ud i en Skov, og siger, at han har fundet Æbler, som vist vil tykkes hende kostelige, og beder hende tage sine Æbler med, og sammenligne dem med hine. Da kommer dèr Jætten Tjasse i Örneham, og tager Idun og flyver bort med hende, og til Trymhjem, til sin Bo. Men Æserne léd ved Iduns Bortkomst, og blev hurtig grå og gamle. Da holdt Æserne Ting, og spör hverandre, hvad sidst vidstes om Idun. Men dét var sidst sét, at hun gik ud af Åsgård med Loke. Da blev Loke tagen, ført på Tinget, og truet med Død eller Pinsel. Men da han blev ræd, sagde han, han vilde søge efter Idun i Jættehjem, hvis Frøja vil låne ham den Falkeham, hun ejer. Og da han får Falkehammen, flyver han Nord til Jættehjem, og kommer en Dag til Jætten Tjasse. Men hàn var roet ud på Søen, og Idun var ene hjemme. Loke iførte hende Skikkelse af en Nødd, tog hende i sine Kløer, og flyver som stærkest. Men da Tjasse kommer hjem og savner Idun, tager han Örneham, og flyver efter Loke, og flöj med Örnefart. Men da Æserne så, hvor Falken flöj med Nødden, og hvor Örnen flöj, da gik de ud nedenfor Åsgård, og bar derhen Byrder af Hövlspåner. Og da Falken kom ind over Borgen, lod den sig falde ned ved Borgvæggen. Da stak

Æserne Ild i Spånerne. Men Örnen kunde ikke stanse sig, da den savnede Falken. Da tog Ilden fat i Örnens Fjer, og stansede dermed Flugten. Da var Æserne nær, og dræbte Jætten Tjasse indenfor Åsgrind. Og dét er et navnkundigt Drab.

Men Skade, Jætten Tjasses Datter, tog Hjælm og Brynje og alle Hærvåben, og farer til Åsgård at hævne sin Fader. Men Æserne bød hende Forlig og Bøder, og dét først, at hun skal vælge sig Mand blandt Æserne, og vælge efter Fødderne, og ikke se mer af dem. Da så hun en Mands Fødder, mærkelig smukke, og sagde: denne vælger jeg; lidet mon være grimt på Balder. Men det var Njord fra Noatune. Dét fik hun også ind i Forliget, at Æserne skulde göre, hvad hun mente, de ikke kunde, få hende til at le, som dog lykkedes Loke. Så siges, at Odin föjede til Boden, at han tog Tjasses Öjne, og kastede dem op på Himlen, og gjorde dem til to Stjærner.

Tjasses Fader hed Øl-valde. Han var meget rig på Guld. Og da han døde, og hans Sönner skulde skifte Arv, da målte de Guldet, som de skiftede, ved at hvér tog af det i Mundfuld, alle lige mange. Af dem var Tjasse den ene, Ide den anden, Gang den tredje.

VII.

(Frø og Gerd.)

Gyme hed en Mand, og hans Kone Ørboda; hun var af Bjærgriseæt. Deres Datter er Gerd, fagrest blandt Kvinder. Det var en Dag, at Frø var gået op i Lidskjalv, og så over alle Verdner. Men da han så mod Nord, da så han i en Gård et stort Hus og fagert; og til det Hus gik en Kvinde; og da hun løftede Armene og lukkede Hurd op og i for sig, da lýste af hendes Arme både i Luft og over Hav, og alle Verdner bjærtedes af hende. Og således

hævnedes på ham det store Overmod at sætte sig i det hellige Sæde, at han gik bort fuld af Harm. Og da han kom hjem, mælte han ikke; hverken sov han eller drak; ingen torde fritte ham. Da lod Njord kalde til sig Skirne, Frøs Skosvend, og bad ham gå til Frø, og bede ham om Ord, og spörge, hvem han var så vred på, at han mælte ikke til Folk. Men Skirne lovede at gå, og det ikke gærne, og sagde, han kunde vænte sig ilde Svar af ham. Men da han kom til Frø, da sporte han, hvi Frø var så nedslået og mælte ikke til Folk. Da svarer Frø og sagde, at han havde set en fager Kvinde, og for hendes Skyld var han så sorgfuld, at ej monde han længe leve, om han skulde ej nå hende. Og nu skal du fare og bede om hende for mig, og have hende hjem hid, enten hendes Fader vil eller ej; og jeg skal lönne dig det vel. Da svarer Skirne, sagde så, at han skal fare Sendefærd; men Frø skal fly ham sit Sværd. Det var så godt Sværd, at det svang sig selv. Men Frø lod ikke skorte på dét, og gav ham Sværdet. Da fór Skirne, og bad om Kvinden for ham, og fik hende lovet. Og ni Nætter efter skulde hun komme der, som heder Bar-ø, og da gange til Bryllup med Frø. Men da Skirne sagde Frø sit Ærende, da kvad han dette:

lang er Nat;
lang er anden;
hvor kan jeg tåle tre?
ofte mig en Måned
mindre tyktes
end halve den »Hy-nat«. [?]

Dette er Grunden til, at Frø er så våbenløs, når han slås med Belje og dræber ham med Hjortehorn. Og han savner Sværdet, når Muspels Sönner fare og hærje.

VIII.

(Tor og Udgårdeloke.)

Agetor fór med sine Bukke og sin Vogn, og med ham den Ås, som heder Loke. De kommer i Kvæld til en Bonde, og får der Natsted. Men om Kvælden tog Tor sine Bukke, og skar begge. Derefter blev de flåt og båren i Kedlen. Men da det var kogt, satte Tor sig til Nadver med sin Følgesvend. Tor bød til Mad med sig Bonden og hans Kone og deres Börn. Bondens Sön hed Tjalve, og Datteren Røskva. Da lagde Tor Bukkeskindene hen fra Ilden, og sagde, at Bonden og hans Folk skulde kaste Benene i Skindene. Tjalve, Bondens Sön, holdt på et Bukkelårben, og sprættede i med sin Kniv, og kløvede det for at få Marven. Tor dvælede der om Natten. Men i 'Otte' för Dag stod han op og klædte sig, tog Hammeren Mjølne, og hævede den, og viede Bukkeskindene. Da stod Bukkene op, og var da den ene halt på det ene Bagben. Det fandt Tor, og sagde, at Bonden eller hans Folk måtte ikke have faret varlig med Bukkebenene: han kender, at Lårbenet er brudt. Ikke behøves at tale langt herom: det kan alle vide, hvor ræd Bonden monde være, da han så, at Tor lod Brynene synke ned for Öjnene; men hvad han så af Öjnene, da trode han at skulle falde for Synet alene. Han knugede Hænderne om Hammerskaftet, så at Knoerne hvidnede. Men Bonden gjorde, som væntes kunde, og alle Folkene: de råbte höjt og bad om Fred, og bød, at isteden måtte komme alt, hvad de ejede. Men da han så deres Rædsel, da gik Vreden af ham, og han formildedes, og tog af dem i Forlig deres Börn, Tjalve og Røskva; og de blev da Tors undergivne Tjænestefolk, og følger ham stadig siden.

Han efterlod dèr Bukkene, og börjede Færden øster i Jættehjem, og lige til Havet; og så fór han ud over Havet, det hint dybe. Men da han kom til Land, da gik han op, og med ham Loke og Tjalve og Røskva. Da de

havde gået en liden Stund, var for dem en stor Skov. De gik hele den Dag, til det blev mørkt. Tjalve var fodrappest af alle Mennesker. Han bar Tors 'Kýl'. Men med Føde var det ikke godt. Da det var blevet mørkt, ledede de om Natsted, og fandt for sig en såre stor 'Skåle'. Dören var ved Enden, og lige så bred som Skålen. Der søgte de Nattely. Men midt om Natten blev der stort Landskælv; Jorden gik under dem som Bølger; og Huset skalv. Da stod Tor op, og kaldte på sine Lagsmænd; og de følte sig frem, og fandt et Afhus til höjre midt i Skålen, og gik derind. Tor satte sig i Dören; men de andre var indenfor; og dé var rædde. Men Tor holdt Hammerskaftet og tænkte at værje sig. Da hørte de stort Bulder og Gny. Men da det dagedes, gik Tor ud, og ser, hvor en Mand lå kort fra ham i Skoven; og han var ikke lille; han sov, og snorkede stærkt. Da tyktes Tor at vide, hvad Bulder det havde været om Natten. Han spænder sig med Megingjord, og ham voksede Åsestyrken. Men i det samme vågner den Mand, og stod hurtig op. Og da siges, at Tor denne ene Gang tøvede at slå med Hamren, og sporte ham om Navn. Men han kaldte sig Skryme. Men ej har jeg nødig, sagde han, at spörge dig om Navn; jeg kender, at du er Åsa-Tor. Men mon du har draget bort min Hanske? Da langede Skryme til, og tog sin Hanske op. Ser Tor da, at det havde han om Natten haft til Skåle; men Afhuset, det var Hanskens Tomling. Skryme sporte, om Tor vilde have hans Ledsagelse; men det sagde Tor ja til. Da tog Skryme og løste sin Madpose, og gjorde sig rede til at æde Davre. Og på samme Måde Tor og hans Fæller. Skryme tilbød da, at de skulde lægge Madfællig; og det sagde Tor ja til. Da bandt Skryme deres 'Nist' alt i én 'Bagge', og lagde på sin Rygg. Han gik forved om Dagen, og tog temmelig lange Skridt. Men siden om Kvælden fandt Skryme Natsted til dem under en stor Ég. Da sagde Skryme til Tor, at han vil lægge sig ned at sove; men tag I 'Nistbaggen', og gör jer rede til

Nadver. Dernæst sovner Skryme, og snorker stærkt. Men Tor tog Nistbaggen, og skal løse den. Men så er at sige, som utroligt mon tykkes, at ingen Knude fik han løst, og ingen Reb-ende draget, så den var løsere end för. Og da han ser, at dette Værk kan ikke udføres, da blev han vred, greb Hamren Mjølne med begge Hænder, og steg frem med den ene Fod henimod hvor Skryme lå, og hugger i Hovedet på ham. Men Skryme vågner, og spör, om et Løvsblad faldt i Hovedet på ham, og om de nu havde spist, og var rede at gå til Hvile. Tor siger, at de vil nu gå at sove. Går de da hen under en anden Ég. Sandt at sige var dér da ikke at sove uden Frygt. Men ved Midnat hører Tor, at Skryme snorker og sover hårdt, så det dönner i Skoven. Da står han op, går til, og svinger Hamren op, med Fart og hårdt, og hugger ned midt i Hvirvelen på ham; han kender, at Hammermunden synker dybt i Hovedet. I det samme vågner Skryme, og mælte: hvad er nu? faldt et Agern i Hovedet på mig? eller hvorledes står det med dig, Tor? Men Tor gik skyndsomt tilbage, og svarer, at han var da nyvågnet, sagde, at nu var det Midnat, og endnu var Tid at sove. Da hugsede Tor, at om han kom så i Føre, at slå ham det tredje Hugg, at aldrig skulde han da se ham siden. Ligger nu og passer på, om Skryme sovnede fast. Men lidt för Dagning, da hører han, at Skryme mon nu være sovnet; står da op, og springer til ham, svinger Hamren af al Magt, og hugger i Tindingen, den som vendte op; synker Hamren da op til Skaftet. Men Skryme satte sig op, strøg sig om Kinden, og mælte: mon her sidder Fugle i Træet over mig? jeg synes, da jeg vågnede, at noget Kvas af Kvistene faldt i Hovedet på mig. Er du vågen, Tor? Tid mon være at stå op og klæde sig. Men ikke har I nu lang Vej frem til Borgen, som kaldes Udgård. Hørt har jeg, at I har kviset imellem jer, at jeg var ikke lille Mand af Vækst. Men se skal I dèr större Mænd, om I kommer i Udgård. Nu vil jeg råde jer Gavnråd: lad ikke for stort på det; ikke mon Udgårdelokes Hird-

mænd vel tåle Mundkådhed af slige Småsvende. Men ellers vend tilbage; og dét, mener jeg, er gavnligst for jer. Men hvis I vil fare frem, da stævn i Øster. Men jeg skal nu Nord til disse Fjælde, som I nu mon se der. Tager Skryme Nistbaggen og kaster på sin Rygg, og vender tværs bort i Skoven fra dem. Og dét mældes ikke, at Æserne bad, de måtte mødes karske.

Tor fór frem på Vej, og hans Fæller, og gik frem til Middag. Da så de en Borg stande på Sletter, og lagde Nakken bag over, för de fik set op over den. De går til Borgen; der var Grind for Borgleddet, og lukket. Tor gik til Grinden, og fik den ikke åbnet. Men da de gjorde alt for at komme ind i Borgen, så smøg de sig mellem Spalerne, og kom således ind, så da en stor Hal, og gik derhen. Hurden var åben. Da gik de ind, og så der mange Mænd på to Bænke, og de fleste tålelig store. Dernæst kommer de frem for Kongen, Udgårdsloke, og hilste ham. Men han så sent til dem, og glottede om Tænderne, og mælte: sent spörges Tidende ad lang Vej; eller er det anderledes, end jeg tror, at den Småknøs er Agetor? Men måske du er större, end du synes mig. Eller hvad Idræt er det, som I Fæller tykkes kvæmme til? Ingen skal her være hos os, som ikke kan nogen Slags Konst eller Færdighed fremfor de fleste Mænd. Da siger den, som gik bagerst, som heder Loke: jeg kan den Idræt, som jeg er hél rede til at rönne, at ingen er her inde, som skal æde sin Mad hurtigere end jeg. Da svarer Udgårdeloke: Idræt er dét, hvis du evner det; og fristes skal da denne Idræt. Kaldte nedefter på Bænken, at den, som heder Lue, skal gange frem på Gulv, og prøve sig mod Loke. Da blev taget et Trug, og båret ind på Hallens Gulv, og fyldt med Kød. Satte Loke sig ved den ene Ende, men Lue ved den anden. Og åd hver som rappest, og mødtes midt i Truget. Havde da Loke ædt alt Kød af Benene. Men Lue havde også ædt alt Kød, og Benene med, og ligeså Truget. Og syntes nu alle, som Loke

havde tabt i Legen. Da spör Udgårdeloke, hvad han, den unge Mand, kunde lege. Men Tjalve siger, at han mon friste at rende nogle Løb med hvem Udgårdeloke får til. Han siger, Udgårdeloke, at dette er god Idræt, og kalder det ikke godt at modsige, at han er fremragende i Hurtighed, hvis han skal inde denne Idræt. Men han siger, at snart skal dette prøves. Står da op Udgårdsloke, og går ud; og var dèr god Bane at rende ad den jævne Slette. Da kalder Udgårdeloke til sig en Småsvend, som nævnes Huge, og bad ham rende om Kap med Tjalve. Da tager de det første Løb; og er Huge så meget fremmer, at han vender sig om imod ham ved Banens Ende. Da mælede Udgårdsloke: du må lægge dig mer frem, Tjalve, hvis du skal vinde Legen; men dog er det sandt, at ikke er her kommet Folk, som tyktes mig fodrappere end så. Da tager de atter andet Løb. Og da Huge er kommen til Banens Ende, og vender sig om, da var langt Kolvskud til Tjalve. Da mælte Udgårdsloke: godt tykkes I mig at rende Løbet; men ikke tror jeg nu, at han vinder Legen; men nu kan prøves, når de render tredje Gang. Da tager de atter Løb. Men da Huge er kommen til Banens Ende, og vender sig om, da er Tjalve ikke kommen midt på Banen. Da siger alle, at denne Leg er prøvet. Så spör Udgårdsloke Tor, hvad Idrætter det mon være, han vil vise dem, så store Sagn som Folk har gjort om hans Storvirker. Da sagde Tor, at helst vil han tage til at prøve Drik med nogen. Udgårdsloke siger, at det kan godt ske, går ind i Hallen, og kalder sin Skudelsvend, beder ham tage det 'Videshorn', som hans Hirdmænd er vant at drikke af. Dernæst kommer Skudelsvenden med Hornet, og flyr Tor det ihænde. Da mælte Udgårdsloke: af dette Horn tykkes da vel drukket, når det tömmes i én Slurk; men somme tömmer det i to; men ingen er så ringe Drikker, at han ikke gör det i tre. Tor ser på Hornet; og det synes ham ikke stort, og er dog temmelig langt; men han er meget tørstig. Han tar på at drikke,

og svælger storlig, og tænker, at ikke skal han have at lude tiere til Hornet den Gang. Men da Været slap for ham, og han hæver sig fra Hornet, og ser, hvor det gik med Drikken, synes ham at være såre lille Mon, hvad det nu er lavere i Hornet end för. Da sagde Udgårdsloke: godt er drukket, og ej for meget; ej monde jeg tro, om det var mig sagt, at Åsator monde ej drikke större Drik; men dog véd jeg, at Du vil drikke af i anden Drik. Tor svarer ikke, sætter Hornet for Munden, og tænker nu, at han skal drikke större Drik, og holder ved, som Været slog til, og ser endnu, at Hornspidsen vil ikke så meget op, som ham liger. Og da han tog Hornet af Munden, og ser, synes ham nu så, som det havde minsket mindre end første Gang. Er der nu god Bærebord på Hornet. Da mælte Udgårdsloke: hvad nu, Tor? mon du ikke gemmer til én Drik mer, end dig er kvæmt? så synes mig, hvis du skal nu drikke áf Hornet tredje Drik, som om den er udregnet störst. Men ikke kan du her hos os hede så stor Mand, som Æserne kalder dig, hvis du ikke udretter mere ved andre Lege, end mig synes ved denne. Da blev Tor vred, sætter Hornet for Munden, og drikker, som stærkest han kan, og holder som længst ved med Drikken. Men da han så i Hornet, da var nu snarest nogen Mon. Da byder han Hornet op, og vil ikke drikke mer. Da sagde Udgårdsloke: godt at se er nu, at din Magt er ej så stor, som vi trode. Men vil du friste fler Lege? Ses kan nu, at ikke vinder du heraf. Tor svarer: friste kan jeg end nogle Lege; men underligt monde mig tykkes, da jeg var hjemme hos Æserne, om slige Drikke kaldtes så små. Men hvad Leg vil I nu byde mig? Udgårdsloke mælte: det gör her unge Svende, hvad kan synes Småting, at hæve op fra Jorden min Kat; men ikke vilde jeg sige sligt til Åsator, hvis jeg ikke havde set för, at du er langt mindre af dig, end jeg trode. Så sprang frem en grå Kat på Hallens Gulv, og temmelig stor. Men Tor gik til og tog med Hånden ned midt under Bugen, og løftede op;

men Katten skød Ryg, alt som Tor rettede Hånden op. Men da Tor strakte sig så langt op, som længst han kunde, da lettede Katten én Fod; og Tor får ikke fremmet denne Leg. Da mælte Udgårdsloke: så fór denne Leg, som jeg væntede; Katten er temmelig stor, men Tor lav og lille mod de store Folk, som her er hos os. Da sagde Tor: så liden som I kalder mig, så gange nu en til og brydes med mig; nu er jeg vred. Da svarer Udgårdsloke, og ser om på Bænkene, og mælte: ej ser jeg den Mand her inde, som ikke vil finde det en Småting at brydes med dig. Og end mælte han: lad os først se; kald mig hid Kærlingen, min Fostermoder, Ælle; lad Tor brydes med hende, om han vil; fældet har hun de Mænd, som har syntes mig ikke ustærkere, end Tor er. Så gik ind i Hallen en gammel Kærling. Da sagde Udgårdsloke, at hun skal tage Fang med Åsator. Ikke er her langt ved at göre: så fór det Fang, at jo hårdere Tor tog fat i Fanget, jo fastere stod hun. Da greb Kærlingen til Kneb; og blev Tor løs på Fødder; og var de Sving meget voldsomme, og ikke længe, för Tor faldt i Knæ med det ene Ben. Da gik Udgårdsloke til, bad dem holde op med Fanget, og sagde som så, at ikke havde Tor nødig at byde fler Folk Fang i hans Hal. Var det da og ud på Natten. Udgårdsloke viste Tor og hans Fæller til Sæde; og de dvæler der Natten over i god Fagned.

Men om Morgenen, så snart det dagede, står Tor og hans Fæller op, klæder sig, og er færdige til at gå bort. Da kom dèr Udgårdsloke, og lod sætte Borde for dem. Skortede da ej på god Fagned, Mad og Drik. Men da de har spist, skrider de til Færden. Udgårdeloke følger dem ud, går med dem bort fra Borgen, og ved Skilneden, da mælte Udgårdeloke til Tor, og spör, hvorledes hans Færd tykkes ham vorden, eller om han har fundet nogen mægtigere Mand, end ham. Tor svarer, at ej kan han dét sige, at han ikke har hentet stor Vanære i deres Vedskifte. Men jeg véd, at I mon kalde mig et Småmenneske; og

det er jeg ilde tilfreds med. Da mælte Udgårdsloke: nu skal Sandheden siges dig, siden du er kommen ud af Borgen, at, hvis jeg lever og råder for det, da skal du aldrig oftere komme i den; og det véd min Tro, at aldrig var du kommen ind, om jeg havde vidst för, at du havde så stor Kraft; og du havde nær bragt os i stort Uføre. Men Synhværvinger har jeg gjort dig, så at først var det mig, der fandt dig i Skoven. Og da du skulde løse Nistbaggen, havde jeg bundet med »Gresjærn« [?]; men du fandt ikke, hvor du skulde lukke op. Men dernæst hug du efter mig med Hamren tre Hug; og var det første mindst, og var dog så stort, at det vilde været mig nok til Bane, hvis det havde ramt. Men der, hvor du så ved min Hal tre Fjælde, og oven i dem tre firkantede Dale, og én dybest, dèr var dine Hammerspor. Fjældene kom jeg for Huggene; men ikke så du det. Så var og med Legene, som I havde med mine Folk. Det var det første, hvad Loke gjorde; han var meget sulten, og åd rapt. Men den, som hed Lue, han var »Vildild« [?]; og brændte han lige hurtigt Køddet og Truget. Men da Tjalve prøvede Løb med ham, der hed Huge, det var min Hu; og var ikke at vænte, at Tjalve kunde hamle op i Hurtighed med ham. Og da du drak af Hornet, og det syntes dig at gå sent, da véd min Tro, at da var et Under, som jeg ikke vilde trot kunde være. Den ene Ende af Hornet var ude i Havet; men det så du ikke. Men nu, når du kommer til Søen, da kan du se, hvad Vandminskelse du har drukket på Søen. Det kaldes nu Fjærer. Og end mælte han: ikke tyktes det mig mindre værdt, da du løftede Katten; og at sige dig sandt, da ræddedes alle de, som så, hvor du løftede én Fod fra Jorden. Men den Kat var ikke, som du syntes. Dét var Midgårdsorm, som ligger om alle Lande. Og næppe slog dens Længde til, at Hale og Hoved rørte ved Jorden. Og så langt rakte du op, at skamt var da til Himlen. Men dét var og stort Under med Fanget, da du brødes med Ælle. Ti ingen har været, og ingen

4

mon vorde, når han er så gammel, at han bier på Ælde, at Ælde ikke kommer alle til Fald. Og er nu dét sandt at sige, at vi mon skilles; og mon det da være bedst for begge, at I kommer ikke tiere at hitte mig. Jeg mon end anden Gang værje min Borg med slige 'Væl', eller andre, så I ikke får Bugt med mig. Men da Tor hørte denne Tale, greb han til Hamren, og svinger den i Været. Men da han skal svinge frem, ser han der ingensteds Udgårdsloke, og vender da atter mod Borgen, og vil da bryde Borgen. Da ser han vide og fagre Sletter, men ingen Borg. Vender han da om, og drager sin Færd, til han kom tilbage til Trudvange. Men dét er sandt at sige, at da havde han foresat sig, at se ad, om han kunde findes med Midgårdsorm, som og siden skede.

IX.

(Tor og Hyme).

Tor oprettede denne Færd, som nu blev fortalt, og dvælede ikke længe hjemme, för han gjorde sig så skyndsomt rede til Færd, at han ikke havde Vogn, og ikke Bukke, og ikke Ledsagere. Han gik ud over Midgård, som ung Dreng, og kom en Aften ved Kvæld til en Jætte, som hed Hyme. Tor dvælede der som Gæst om Natten. Men i Dagningen stod Hyme op og klædte sig på, og lavede sig til at ro ud på Havet at fiske. Men Tor sprang op, og var hurtig rede og bad, at Hyme skulde lade ham ro med ud på Søen. Men Hyme siger, at ringe Hjælp vilde han være til, da han var så lille og ung; og du fryser, når jeg sidder så længe, og så langt ude, som jeg er vån. Men Tor sagde, at for den Sags Skyld kunde han ro fra Land, at ej var vist, om hàn først bad om at ro indefter. Og Tor vrededes så på Jætten, at da var han nær ved straks at lade Hamren smælde ham. Men han lod være, fordi

han agtede da at prøve sin Kraft et andet Sted. Han sporte Hyme, hvad de skulde have til Madding; men Hyme bad ham selv få sig Madding. Da gik Tor hen, hvor han så en Øksneflok, som Hyme ejede. Han tog den störste Okse, som hed Himmelbryd, og sled Hovedet af, og fór med det til Søen. Da havde Hyme skudt Båden ud. Tor gik ud på Skibet, satte sig i Øserummet, tog to Årer, og roede; og Hyme syntes, det skred ved hans Roning. Hyme roede for ude; og Roningen gik hurtig. Sagde da Hyme, at de var kommen til de Grunde, hvor han plejede at sidde og tage Fladfisk. Men Tor siger, han vil ro meget længer; og de roede da endnu til. Så sagde Hyme, at de var kommen så langt ud, at det var farligt at ligge længer ude for Midgårdsormen. Men Tor siger, han vil ro endnu et Tag; og så gjorde han. Men Hyme var da helt uglad. Men da Tor lagde Årerne op, rullede han en temmelig stærk Line op; og ej var Krogen mindre eller svagere. Tor satte Oksehovedet på Krogen, og kastede det ud; og Krogen gik til Bunds. Og dét kan siges, at ikke ginnte Tor da Midgårdsormen mindre, end Udgårdeloke havde spottet Tor, da han løftede Ormen med sin Hånd. Midgårdsormen gén over Oksehovedet; men Krogen gik ind i Gummen på Ormen. Men da Ormen mærkede det, sprællede den så, at begge Tors Næver daskede i Rælingen. Men da blev Tor vred, førtes i Åsestyrke, spörnede imod så fast, at han satte begge Fødder gennem Skibet, og spörnede mod Bunden, og drog da Ormen op til Rælingen. Men dét kan siges, at ingen har set gyselige Syner, som ikke fik dét at se, hvor Tor hvæssede Öjne ad Ormen, men Ormen gloede op imod ham, og blæste Edder. Da er sagt, at Jætten skiftede Lødd, blegnede, og ræddedes, da han så Ormen, og hvor Søen gik ind og ud over Båden. Og idet Tor greb Hamren, og førte den i Været, famlede Jætten efter Kniven, og hug Tors Line fra Bord; men Ormen sank i Søen. Tor kastede Hamren efter den; og Folk siger, at han slog Hovedet af

den ved Bunden. Men, at sige sandt, tror jeg, at Midgårdsorm lever end, og ligger i 'Om-sø'. Men Tor slog til med Næven, og sætter den ved Øret på Hyme, så han drattede over Bord, og vendte Fodsålerne op. Men Tor vadede iland.

X.

(Tor og Rungne.)

Tor var faren i Østerveje at bærje Trolde. Men Odin red på Slépne til Jættehjem, og kom til den Jætte, som hed Rungne. Rungne spör, hvad Mand det er med Guldhjælmen, som rider ad Luft og Hav, og siger, at han har en vidunderlig god Hest. Odin siger, at han vil vædde om sit Hoved, at ingen så god Hest er i Jættehjem. Rungne siger, at god er den Hest, men at hàn har en, der tager meget længere Skridt; den heder Guldfakse. Rungne blev vred, og sprang op på sin Hest, og farer efter ham, og vil lönne ham for hans store Ord. Odin fór således, at han var ét 'Lede' forud. Men Rungne var i så stort Jættemod, at han ikke fandt, för han stævnede ind gennem Åsgrindene. Og da han kom til Hallens Dör, bød Æserne hàm til Drik. Han gik i Hallen, og bad give sig Drik. Da toges de Skåler, som Tor var vant at drikke af; og Rungne tömte hver i ét Drag. Men da han blev drukken, skortede det ikke på store Ord. Han sagde, han vilde tage hele Valhal op, og føre det til Jættehjem, sænke Åsgård, og dræbe alle Guder, undtagen Frøja og Siv; dem vil han tage hjem med sig. Men Frøja gik da at skænke for ham. Og drikke, sagde han, han vilde alt Æsernes Øl. Men da Æserne blev lede ved hans Skryderi, nævner de Tor. Straks kom Tor i Hallen, og havde Hamren løftet, og var helt vred, og spör, hvem der volder, at hundvise Jætter skal drikke dèr, eller hvem der gav Rungne 'Gred' at være i Valhal, eller hvi Frøja skal skænke for ham, som

ved Gilde for Æserne. Da svarer Rungne, og ser ikke med Venneöjne til Tor, siger: at Odin bød ham til Drik, og at han var i hans Gred. Da sagde Tor, at den Indbydelse skal Rungne angre, för han kommer ud. Rungne siger, at for Åsator er dét ringe Hæder at dræbe ham våbenløs; dét er större Modsprøve, om han tör slås med ham ved Landskellet på Grytunegårde; og det var en stor Dårskab, sagde han, at jeg efterlod hjemme mit Skjold og min Hén; men hvis jeg havde mine Våben her, da skulde vi nú prøvet Holmgangen; men i andet Fald lægger jeg dig det til Nidingskab, hvis du vil dræbe mig våbenløs. Tor vil på ingen Måde undlade at komme til Enekamp, når han var udfordret til Holmgang, fordi ingen har för kommet til ham med dét. Fór da Rungne sin Vej bort, og red voldsomt, til han kom til Jættehjem. Og hans Færd blev såre navnkundig hos Jætterne, såvelsom og, at det var kommet til Stævnelag mellem ham og Tor. Jætterne tyktes at have meget på Spil, hvem der sejrede; ti de kunde vænte sig Ondt af Tor, hvis Rungne faldt; for han var stærkest iblandt dem. Så gjorde Jætterne en Mand af Ler på Grytunegårde; han var ni Raster höj, og tre bred under Armene. Men ikke fik de Hjærte så stort, at det passede ham, för de tog det af en Hoppe. Men det blev ham ikke stadigt, da Tor kom. Rungne havde et berömmeligt Hjærte af hård Sten, pigget og trekantet; af Sten var og hans Hoved; Skjoldet var en bred og tyk Sten; og det havde han for sig, da han stod på Grytunegårde, og biede på Tor; men en Hén havde han til Våben, og lagde den over Skulderen; og han var ikke blid. Ved hans Side stod Ler-jætten, som kaldtes Mokkerkalve; og han var helt ræd. Tor fór til Holmstævne, og med ham Tjalve. Da løb Tjalve fremad, hvor Rungne stod, og sagde til ham: du står uvarlig, Jætte; du har Skjoldet for dig: men Tor har set dig; og han farer nede i Jorden, og kommer nedenfra mod dig. Da skød Rungne Skjoldet under sine Fødder, og stod på det, og tog Henen

i begge Hænder. Så så han Lyn, og hørte vældig Torden. Så han da Tor i Åsemod. Han fór vældig, svang Hamren og kastede den ad lang Vej mod Rungne. Rungne løfter Henen med begge Hænder, og kaster den imod. Den møder Hamren i Flugten; og Henen går itu; det ene Stykke falder på Jorden; og deraf er alle Hénbjærge kommen; det andet Stykke fór i Hovedet på Tor, så at han faldt frem på Jorden. Men Hamren Mjølne kom midt i Hovedet på Rungne, og knuste Høsen i små Stumper; og han faldt frem over Tor, så at hans Fod lå over Tors Hals. Men Tjalve kæmpede med Mokkerkalve; og hàn faldt med liden Hæder. Da gik Tjalve til Tor, og skulde tage Rungnes Fod af ham, men magtede det ikke. Så gik alle Æser til, da de sporte, at Tor var falden om, og skulde tage Rungnes Fod af ham, men kom ingen Vej dermed. Da kom Magne til, Sön af Tor og Jærnsakse. Han var tre Nætter [? Vintre ?] gammel. Han kastede Rungnes Fod af Tor, og sagde: se dét var slem Skade, Fa'r, at jeg kom så silde; jeg tror, jeg skulde have dasket denne Jætte ihjel med Næven, hvis jeg havde fundet ham. Da stod Tor op, og tog glad mod sin Sön, og sagde, at han vilde blive noget stort. Og jeg vil, sagde han, give dig Hesten Guldfakse, som Rungne ejede. Da mælte Odin og sagde, at Tor gjorde Fejl i at give dèn gode Hest til en Gyges Sön, og ikke til sin Fader. Tor fór hjem til Trudvange; og Henen stod i hans Hoved. Da kom en Vølve til, som hed Groa, Ørvandel Kraftkarls Kone. Hun gól sin Galder over Tor, til Henen løsnedes. Da Tor mærkede dét, og fandt vænteligt, at Henen kunde fås ud, vilde han lönne Gro for Helbredelsen, og göre hende fornöjet; sagde hende den Tidende, at han havde vadet nordfra over Elivåge, og havde båret i en Kurv på Ryggen Ørvandel nordfra fra Jættehjem, og det til Jærtegn, at én Tå havde stået ud af Kurven; og den var frossen, så at Tor brød den af, kastede den på Himlen, og gjorde den til den Stjærne, som heder Ørvandels Tå. Tor sagde, at ikke

monde der være langt til, at Ørvandel kom hjem. Men Groa blev så fornöjet, at hun ingen Galdre huskede. Og Henen blev ikke løsere, og står endnu i Hovedet på Tor. Og det bruges til Advarsel mod at kaste Hén tværs over Gulvet, at da røres Henen i Tors Hoved.

XI.

(Tor og Ger-rød.)

. Tor fór til Gerrødsgårde. Da havde han ikke Hammeren Mjølne, ej heller Megin-gjord og Jærnhansker. Og dét voldte Loke; hàn fór med ham. Ti Loke havde det hændt, da han en Gang flöj at more sig med Frøjas Falkeham, at han af Nysgerrighed flöj til Gerrødsgårde, og så dèr en stor Hal, satte sig, og så ind ad en Glugg. Men Gerrød så imod ham, og sagde, at man skulde tage Fuglen og bringe ham den. Sendemanden kom med Nød op ad Hallens Vægg; så höj var den. Da tyktes det Loke godt, at han søgte til ham med Möje; og han tænkte, han havde Stunder, så han ikke havde at flyve, för Manden havde faret hele den vanskelige Del af Vejen. Men da Manden søgte til ham, da sætter han af til Flugt, og spörner hårdt fra; men Fødderne sidder da fast. Så blev Loke tagen med Hænder og ført til Jætten Gerrød. Men da hàn så hans Öjne, da tænkte han nok, det kunde være et Menneske, og bad ham svare; men Loke tav. Da låsede Gerrød Loke inde i en Kiste, og lod ham sulte dèr tre Måneder. Så tog Gerrød ham op, og bad ham mæle; og Loke sagde, hvem han var, og for at løse Livet gjorde han Gerrød Ed på, at han skulde få Tor til Gerrødsgårde, således at han hverken havde Hammeren eller Megingjord.

Tor kom i Herberg hos den Gyge, som heder Grid; hun var Moder til Vidar den Tavse. Hun sagde Tor sandt om Gerrød, at han var en 'hundvis' og ustyrlig Jætte.

Hun lånte ham Styrkebælte og Jærnhandsker, som hun ejede, og sin Stav, Gridevål. Så fór Tor til den Å, som heder Vimur, en vældig Å. Da spændte han sig med Styrkebæltet, og støttede Gridevål nedefter med Strömmen. Men Loke holdt sig under Styrkebæltet. Og da Tor kom midt i Åen, da steg den, så den brød mod hans Skulder. Da kvad Tor:

Voks ej nu, Vimur,
siden vade jeg skal
til Jætners Gårde;
véd du, om du vokser,
da vokser min Åsemagt
så höjt op som Himlen.

Da ser Tor oppe i en Fjældkløft Gerrøds Datter Gjalp, som fik Åen til at stige. Så tog Tor op af Åen en stor Sten, og ramte hende med den. På samme Tid kom Tor hen til Land, og fik Tag i en Rönnebusk, og steg således op af Åen. Deraf kommer det Ordtag: Rön er Tors Bjærgning. Men da Tor og hans Fælle kom til Gerrød, da blev han og hans Fælle først víst til Herberg i et Gæstehus; og dèr var til Sæde én Stol. Dèr satte Tor sig. Da blev han vár, at Stolen steg under ham op mod Taget. Han stak Gridevål op i Rafterne, og trykkede sig hårdt ned på Stolen. Da blev der stort Brag, og höjt Skrål fulgte med. Dèr havde været under Stolen Gerrøds Døtre Gjalp og Grép; og han havde brudt Ryggen i dem begge. Tor kvad:

Éngang jeg brugte
Åse-Magten
i Jætners Gårde,
da Gjalp og Grép,
Gerrøds Døtre,
vilde til Himlen mig hæve.

Så lod Gerrød kalde Tor til Hallen til Lege. Dèr var store Ilde langs gennem hele Hallen. Da tog Gerrød med

en Tang en gloende 'Jærn-sie', og kaster mod Tor. Men Tor greb den med Jærnhansken, og fører Sien iværet; men Gerrød sprang bag en Jærn-sule for at undgå ham. Tor kastede Sien, og slog den gennem Sulen, og gennem Gerrød, og gennem Væggen, og så udenfor ned i Jorden.

XII.

(Balder. Hermod)

Balder hin gode drömte store og svare Drömme om sit Liv. Og da han sagde Æserne Drömmene, da holdt de Råd, og vedtog, at bede Gred for Balder mod al Slags Fare. Og Frigg tog Eder på, at skånes skulde Balder af Ild og Vand, Jærn og alskens Malm, Stene, Jord, Træer, Sotter, Dyr, Fugle, Edderorme. Men da dette var sket og Eftersyn holdt [?], da var det Balders og Æsernes Skæmt, at han skulde stå på Tinge, og alle andre skulde, somme skyde på ham, somme hugge, somme kaste Sten. Men hvad end gjordes, skadede det ham ikke; og det tyktes alle stor Fremme. Men da Loke, Løv-øs Sön, så dette, döjede han det ilde, at intet skadede Balder. Han gik til Fensal til Frigg, i Kvindeskikkelse. Da spör Frigg, om den Kvinde vidste, hvad Æser havde for på Tinge. Hun sagde, at alle skød på Balder, så og, at intet skadede ham. Da mælte Frigg: ej monne Våben eller Træer skade Balder; Eder har jeg fået af alle dem. Da spör Konen: har alle Ting vundet Ed på at skåne Balder? Da svarer Frigg: der vokser et Planteskud Øst for Valhal; det heder Misteltén; den tyktes mig for ung til at kræve Ed af. Så var Konen borte. Men Loke tog Misteltén, og sled den op, og gik til Tings. Men Hød stod yderlig i Mandringen; ti han var blind. Da sagde Loke til ham: hvi skyder du ikke på Balder? Han svarer: fordi jeg ser ikke, hvor Balder er; og desuden er jeg våbenløs. Da sagde Loke: gör dog

som andre Mænd, og vís Balder Ære, som andre Mænd; jeg mon vise dig, hvor han står; skyd på ham med denne Vånd. Hød tog Misteltén, og skød på Balder, efter Lokes Tilvisen. Skuddet gik gennem ham, og han faldt død til Jorden. Og har dét været det störste Uhap hos Guder og Mennesker. Da Balder var falden, svigtede for alle Æser Ord, så og Hænder til at tage på ham. Og hver så til anden. Og alle var i én Hu mod den, der havde gjort Værket. Men ingen kunde hævne: så stort Fristed var dèr. Men da Æserne prøvede at tale, da kom dog først Gråd op, så ingen kunde sige den anden om sin Harm. Men Odin bar af den Grund værst denne Skade, at han mest kunde skönne, hvor stort Tab og Savn Balders Frafald var Æserne. Men da Guderne kom til sig selv, da mælede Frigg, og sporte, hvem den var blandt Æser, der vilde vinde hele hendes Godhed og Nåde, og vilde ride ad Hel-vej, og friste, om han fik fundet Balder, og byde Hel Udløsen, om hun vilde lade Balder fare hjem til Åsgård. Men dèn heder Hermod hin Raske, Odins Svend, som bød sig til den Færd. Da toges Slépne, Odins Hest, og førtes frem; og steg Hermod på den Hest, og fór bort.

Men Æserne tog Balders Lig, og flyttede det til Søen. Ringhorne hed Balders Skib; det var störst af alle Skibe. Dét vilde Guderne sætte frem, og göre derpå Balders Bålfærd. Men Skibet vilde ikke gå frem. Da sendtes Bud til Jættehjem efter den Gyge, som hed Hyrrokkin. Hun kom ridende på en Ulv med Huggorme til Tömme, og sprang af Hest. Men Odin kaldte til fire Bærsærker at holde Hesten; og de fik ikke holdt den, uden ved at kaste den ned. Da gik Hyrrokkin til Skibets Fremstavn, og drev det frem ved første Tag, så Ild stod af Rullestokkene, og alle Lande skalv. Da blev Tor vred, og greb Hammeren, og vilde da bryde hendes Hoved, til alle Guder bad om Fred for hende. Da bares Balders Lig ud på Skibet. Og da hans Kone så det, Nanna, Neps Datter, da brast hun af Harm, og døde. Hun blev båren på Bålet, og Ild tændt.

Da stod Tor ved, og viede Bålet med Mjølne. Men for hans Fødder løb en Dværg, som nævnes **Lit**; og Tor spörnede med Foden til ham, og slyngede ham i Ilden; og han brændte. Men denne Bålfærd søgte mange Slags Folk til: først at nævne **Odin**, og med ham **Frigg**, og hans Valkyrjer og Ravne; men **Frø** agede i Kærre med den Galt, som heder **Gyldenbørste** eller **Slidrugtanne**; **Hemdal** red den Hest, som heder **Guld-top**; og **Frøja** agede med sine Katte. Der kom og meget Folk af Rimturser og Bjærgriser. Odin lagde på Bålet den Guldring, som heder **Drøpne**; den fulgte siden den Natur, at hver niende Nat dryppede af den otte Guldringe lige så tunge. Balders Hest med Ridetöj ledtes på Bålet.

Men dét er at sige om Hermod, at han red ni Nætter mørke Dale og dybe, så at han så ikke, för han kom til Åen **Gøll** (**Gjall**), og red på **Gjalle-bro**; den er takt med Lyse-Guld. **Modgunn** er nævnt den Mø, som vogter Broen. Hun sporte ham om Navn og Æt, og sagde, at Dagen för red over Broen fem Fylker døde Mænd: men ej dönner Broen mindre under dig ene; og ej haver du døde Mænds Lødd; hvi rider du her på **Hel-vej**? Han svarer: jeg skal ride til Hel at finde Balder; eller har du set til Balder på Helvej? Men hun sagde, at Balder havde redet over Gjallebro; men ned og nord ligger Helvej. Da red Hermod, til han kom til **Hel-grind**. Da steg han af Hesten, gjordede den fast, steg op, og drev den med Sporer; men Hesten sprang så hårdt til over Grinden, at den ikke kom den nær. Da red Hermod op til Hallen, steg af, gik ind i Hallen, så der sidde i Höjsæde Balder, sin Broder. Hermod blev der om Natten. Men om Morgenen, da bad Hermod **Hel**, at Balder skulde ride hjem med ham, og sagde, hvor stor Gråd der var hos Æser. Men Hel sagde, at dét skulde prøves således, om Balder var så astsæl, som sagt er: hvis alle Ting i Verden, levende og døde, græder for ham, da skal han atter fare til Æserne, men holdes hos Hel, hvis nogen mæler imod,

eller ikke vil græde. Da stod Hermod op; men Balder fulgte ham ud af Hallen, og tog Ringen Drøpne, og sendte Odin til Mindegave. Men Nanna sendte Frigg Linned-dug, og end flere Gaver, og Fulla Fingergnld. Da red Hermod atter sin Vej, og kom til Åsgård, og sagde alle Tidender, som han havde set og hørt.

Dernæst sendte Æser Bud over al Verden, at bede, at Balder skulde grædes fra Hel. Alle gjorde dét, Mennesker og Dyr og Jord og Stene og Træ og alt Malm. Da Sendemændene fór hjem, og havde udrettet sine Ærender vel, da finder de i en Helle, hvor der sad en Gyge; hun kaldte sig Tøkk. De beder hende græde Balder fra Hel. Hun svarer:

Törre Tårer
Tøkk mon græde
for Balders Bålfærd;
levende eller død
mig Karls Sön ej lindred;
holde Hel hvad hun har.

Men det siger Folk, at dèr har været Loke, Løv-øs Sön, som mest af Ondt har gjort hos Æser.

XIII.

(Loke bindes)

Da Guderne var bleven så vrede på Loke, som væntes kunde, løb han bort, og skjulte sig i et Fjæld, gjorde dèr Hus, og fire Döre, at han kunde se fra Huset til alle fire Åtter. Men ofte om Dage skiftede han sig til Lakseskikkelse, og skjulte sig dèr, som heder Frånangers Fors. Da hugsede han for sig, hvad Væl Æserne monde finde til at tage ham i Fossen. Men da han sad i Huset, tog han Lín og Garn, og knyttede Masker, så som Net er siden. Men Ild brændte for ham. Da så han, at Æser havde skamt til ham. Odin havde set fra Lidskjalv,

hvor han var. Han sprang straks op, og ud i Åen, og kastede først Nettet frem på Ilden. Men da Æserne kom til Huset, da gik først dèn ind, som var aller visest, som heder Kvåse. Og da han så på Ilden, da så han Falsken, hvor Nettet havde brændt. Da skönnede han, at dét monde være Væl til at tage Fisk, og sagde det til Æserne. Så tog de og gjorde sig Net, som de så af Falsken, at Loke havde gjort det. Og da Nettet var færdigt, da går Æserne til Åen, og kaster Nettet i Fossen. Tor holdt ved den ene Ende, og alle andre Æser ved den anden, og drog Nettet. Men Loke fór frem forved det, og lægger sig ned mellem to Stene. De drog Nettet hen over ham, og kendte, at der var noget levende, og fór anden Gang op til Fossen, kaster Nettet ud, og binder så tungt ved, at ikke noget skal kunne slippe under. Farer da Loke frem forved Nettet; men da han ser, at skamt er til Søen, da springer han over Telnen, og render op til Fossen. Nu så Æserne, hvor han fór. De går da atter til Fossen, og deler Flokken i to. Men Tor vader midt langs gennem Åen. Og således går de ad Søen til. Men Loke ser to Kår: det var Livsfare at løbe ud i Søen, og lige så igen at springe over Nettet. Men dét gjorde han: han sprang som snarest over Net-telnen. Tor greb efter ham, og tog om ham. Men han gled i Tors Hånd, så Hånden først stansede ved Halen. Derfor er Laksen agtersmal. Nu var Loke tagen gred-løs. De fór med ham til en Fjældhule. Så tog de tre Heller, satte dem på Kant, og slog Hul gennem hver. Så toges Lokes Sönner, Vale og Nare eller Narve. Æserne skiftede Vale om i Ulveskikkelse; og han sønderrev sin Broder Narve. Så tog Æserne hans Tarme, og bandt Loke dermed over de tre Stene, den ene under Herderne, den anden under Lænderne, den tredje under Knæhaserne; og de Bånd blev til Jærn. Da tog Skade en Edderorm, og fæstede over ham, så at Edderen skulde dryppe fra Ormen i hans Andled. Men Sigyn, hans Kone, står hos ham, og holder et Bækken under Edderdråberne. Men når

Bækkenet er fuldt, da går hun ud, og slår Edderen ud. Men imens drypper Edder i hans Andled. Så spræller han så hårdt, at hele Jorden skælver; dét kaldes Jordskælv. Dèr ligger han i Bånd til Ragnarök.

XIV.

(Ragnarok. Ny Verden.)

Den Vinter kommer, som kaldes Fimbul-vinter. Da driver Sne fra alle Verdenshjörner; der er stor Frost, hvasse Vinde; og ikke virker Solen. Slige Vintre kommer tre sammen, og ingen Sommer imellem. Men iforvejen går andre tre Vintre, hvori der over al Verden er store Kampe; da dræber Brødre hinanden af Rovsyge; og ingen skåner Fader eller Sön i Manddrab og Slægtskabsbrud. Da sker dét, som tykkes store Tidender, at Ulven sluger Solen; så tager den anden Ulv 'Tunglet'; og Stjærnerne svinder af Himlen. Da sker og, at så skælver hele Jorden og Bjærgene, at Træer løsnes op af Jorde, og Bjærgene rynje, og alle Bånd brudne og slidne. Da vorder Fenre løs; og Havet skyller over Landene, fordi Midgårdsorm kommer i Jættemod, og søger op på Land. Da sker og, at Naglfar løsnes, det Skib, som heder så, og er gjort af døde Mænds Negle. Og det er derfor værdt at tage sig i Vare, fordi hvis Mænd dør med uskårne Negle, øges Æmne til Skibet Naglfar, som Guder og Mennesker ønsker sent færdigt. Og i denne Søgang flyder Naglfar. Rym heder Jætten som styrer Naglfare. Men Fenresulv farer med gabende Mund; den øvre Kæbe er ved Himlen, den nedre ved Jorden; gabe monde den mere, hvis Rum var til; Ild brænder af hans Öjne og Næse. Midgårdsorm blæser Edder, så den stænker gennem Luft og over Hav. Og den er helt forfærdelig, og er ved Siden af Ulven. Under dette Gny klovner Himlen; og dèr igennem rider Muspels Sönner frem: Surt rider forrest; og både for og efter ham er

brændende Ild. Hans Sværd er ypperligt, og skinner bjærtere end Solen. Men når de rider ad Bæv-rast, da brudner den. Muspels Sönner søger frem på den Slette, som heder Vigrid. Dèr kommer da og Fenresulv og Midgårdsorm. Dèr er da og Loke kommen, og Rym, og med ham alle Rimturser. Men med Loke følger alle Hels 'Sinner'. Men Muspels Sönner har Fylking for sig; og den er såre strålende. Sletten Vigrid er hundrede Raster bred hver Vej. — Men når disse Tidender vorde, da stander op Hemdal, og blæser vældig i Gjallehorn, og vækker alle Guder. Og de holder Ting sammen. Da rider Odin til Mimes Brønd, og tager Råd af Mime for sig og sin Hær. Da skælver Yggdrasils Ask. Og alt er da Rædsel på Jord og Himmel. Æserne ruster sig, og alle Enherjer, og søger frem på Sletterne. Forrest rider Odin med Guldhjælm og fager Brynje og sit Spyd, som heder Gungne. Han stævner mod Fenresulv, men Tor ved Siden ad ham; men hàn kan ikke hjælpe ham, fordi han har fuldt Fang, at slås med Midgårdsorm. Frø kæmper mod Surt; og dèr vorder hårdt Sammenstød, för Frø falder. Dét bliver hans Bane, at han savner det gode Sværd, som han gav Skirne. Da er og Hunden Garm kommen løs, som er bunden for Gnipahelle; han er det störste Udyr. Han kæmper mod Ty; og de vorder hinandens Bane. Tor bær Baneord fra Midgårdsorm, og skrider ni Fjed bort derfra. Da falder han død til Jorden af det Edder, Ormen blæser på ham. Ulven sluger Odin; og det er hans Bane. Men straks efter svinger Vidar sig frem, og træder med den ene Fod i Ulvens Underkæbe. På den Fod har han den Sko, hvortil der har været samlet i alle Tider; det er de Skindstrimler, som Folk snider af sine Sko ved Hæl og ved Tæer; derfor skal hver den, der vil tænke på at komme Æserne til Hjælp, kaste de Skindstrimler bort. Med den anden Hånd tager han i Ulvens Overkæbe, og sønderriver hans Gab; og dét vorder Ulvens Bane. Loke kæmper med Hemdal; og de bliver hinandens

Bane. Derefter slynger Surt Ild over Jorden, og brænder al Verden. —

Når Himmel og Jord og al Verden er brændt, da er mange gode Boliger, og mange onde. Bedst er da at være i Gimle inde på Himlen. Og hélt godt er med gode Drikke; for hvem dét tykkes Gammen, i den Sal, som heder Brime; dèn står og på Himlen. Det er og en god Sal, som står på Nide-fjælde, gjort af det røde Guld, og som heder Sindre. I disse Sale skal bo gode og skikkelige Folk. På Nå-strande er en stor og fæl Sal; og mod Nord vender Dören; den er og helt vunden af Ormerygge, som et Hus flettet af Grene; og alle Ormehovederne vender ind i Huset og blæser Edder, så at Edder-Åer løber langs gennem Salen; og i de Åer vader Menedere og Mordulve. Men i Hvergelme er værst, hvor Nidhugg piner de fremfarne Lig. —

Jorden skyder op af Sø, og er da grön og fager. Da vokser usåte Agre. Vidar og Vale lever; så at dem har Havet og Surts Lue ikke skadet. Og dé bor på Idevold, dèr hvor för Åsgård var. Og der kommer Tors Sönner, Mode og Magne, og har der Mjølne. Fremdeles kommer Balder og Hød der fra Hel. De sætter sig da alle sammen og tales ved, og mindes deres 'Runer', og taler om fordums Tidender, og om Midgårdsorm og Fenresulv. Da finder de i Græsset de 'Tavler', som Æserne havde ejet. Men dèr, som heder Hodd-Mimes-Holt, skjules to Mennesker i Surts Lue; og de heder Liv og Liv-trase, og har Morgendugg til Mad. Men fra dem kommer så stort Afkom, at hele Verden 'bygges'. Og Solen har fået en Datter, ikke ufagrere; og hun drager ad Moderens Stier.

Vølve-Spå.

Héd de hende kaldte,
hvor til Huse hun kom,
spåkløgtig Vølve,
som Varge tæmmede,
trylled, hvor hun kunde,
ved Trolddom sig frydede;
altid var til Lyst hun
for Bruden den onde.

Ene sad hun ude,
da hin æld-gamle kom,
Æsers Hövding,
og i Öje så.
»Hvad fritter I mig?
hvi frister I mig?
alt véd jeg, Odin,
hvor du Öjet gemte.«

Valte hende Hærfader
Halsbånd og Ringe,
Gods - - -
\- - - -
Visdoms-Tale
og Spådoms-Tene. [?]
Så hun vidt og vidt
om Verdner alle.

»Om Lyd jeg beder alle
hellige Ætter,
större og mindre
Hemdals Sönner.
Vil du, at jeg, Valfader,
vel frem siger
Folke-Fornsagn,
dem fremst jeg mindes?

Jætner jeg mindes
årle bårne,
de som fordum
mig fødet havde.
Verdner ni jeg mindes,
'I-Ved' [?] ni,
Verdenstræ [?] det mægtige
under Muld nede.

Det var Tiders Ophav,
hvor Yme bygged;
var ej Sand, ej Sø,
ej svale Bølger;
Jord ej fandtes,
ej Op-Himmel;
var Ginnunge-Gab,
men Græs ingensteds.

För Burs Sönner
Bjærge [?] rejste,
dé som Midgård
den mægtige skabte.
Fra Sønden skinned Sol
på Salens Stene;
da blev Grund grót
med grönne Løg.

Sol fra Sønden,
Månens 'Sinne',
Hånden den höjre
om Himmelrand kastede. [?]
Sol det ej vidste,
hvor den Sale havde;
Måne det ej vidste,
hvad Magt den havde. *

Trådte da Magter alle
til Ting-Stole,
evig hellige Guder,
og Råd de holdt;
Nat og Næ
Navn de gave;
Morgen de kaldte
og Middags-Tid. **

Æser mødtes
på Ide-Vold,
de som Harg og Hov
höjt tømrede;
Esser de lagde, ***
ædel Malm smeded,
Tænger skabte,
og 'Tól' gjorde.

Tavl de legede
i Tunet glade;
intet de savnede,
og af Guld var alt.
Til trende kom
Turse-Møer,
vældige såre,
fra Jætte-Verden.

— — — —

Trådte da Magter alle
til Ting-Stole,
evig hellige Guder,
og Råd de holdt:
hvem der skulde skabe
Dværges Skare
af blodige Hav
og af Blåins Ben.

Der var Mod-sogne
mægtigst vorden
af Dværge alle,
men Durin den anden.
De Mande-Billeder
mange gjorde,
Dværge i Jord,
som Durin sagde.

[Her følger en lang Liste på Dværge-navne, som vi vil håbe er en uægte Tilsætning.]

---

* Her følger: »Stjærner det ej vidste, hvor de Stader havde« (forstyrrer Verset).
** Her følger: »Unden og Aften, År at tælle« (forstyrrer Verset).
*** Her følger: »Kraft de prøvede, alt fristede« (forstyrrer Verset).

— — — —

Til trende kom
åf den Trop,
mægtige, algode
Æser til Søen [?],
funde på Landet
lidet magtende
Ask og Embla
uden Skæbne.

Ånd de ej havde,
ej Viljemagt ejed de,
ej Blod eller Lader,
eller Lødd den gode;
Ånd gav Odin;
Vilje gav Høne;
Blod gav Lodur
og Lødd den gode.

— — — —

Ask véd jeg stande;
den heder Ygg-Drasil,
höjt Træ, vædet
med hvide Ler;
deden kommer Dugg,
som i Dale falder;
evig grön den stander
over Urds Brønd.

Deden komme Møer,
meget vidende,
tre fra den Sal,
som under Træet står;
Urd kaldte de den ene,
den anden Verdande
— på Ski de skare —
Skuld den tredje.

- - - -

de Lov lagde;
de Liv kårede,
Slægters Börn
Skæbne at sige.

Alt véd jeg, Odin,
hvor Öjet du gemte,
i hin den klare
Mimes Kilde;
Mjød drikker Mime
Morgener alle
af Valfaders Pant.
Véd I énd, eller hvad?

Véd hun Hemdals
Horn skjult
under det himmel-höje [?]
hellige Træ.
Åen [?] ser hun øses
med leret Fos
af Valfaders Pant.
Véd I énd, eller hvad?

— — — —

Mindes hun Folkedrab
først i Verden,
da de Guld-Vég
på Gere lagde,
og i Hårs Hal
hende brændte,
tre Gange brændte
den tre Gange bårne.*

* Her følger: »ofte, usjælden; dog hun end lever« (forstyrrer Verset).

Trådte da Magter alle
til Ting-Stole,
evig hellige Guder,
og Råd de holdt:
om Æser skulde
Skaden lide,
eller Guder alle
Bod skulde eje.

Slynged Odin
og blandt Folket skød;
dét var end Folkedrab
først i Verden.
Brudt blev Hegn-Væg
om Æsers Borg;
monde Vaner i Striden
over Sletterne fare. [?]

— — — —

— — — —

Trådte da Magter alle
til Ting-Stole,
evig hellige Guder,
og Råd de holdt:
hvem al Luften havde
med Lumskhed blandet,
og til Jætne-Æt
Óds Mø givet.

Dèr Tor ene slo,
trodsig i Hu;
han sjælden sidder,
når sligt han spörger;
brudte blev Eder,
Ord og Løfter,
alle Tilsagns-mål stærke,
som mellem dem fore.

— — — —

Så hun Val-Kyrjer
vidt fra komne,
rede til at ride
til 'Gud-tjud' [?];
Skuld holdt Skjold;
Skagul var den anden,
Gunn, Hild, Gandul,
og Gér-Skagul.

- - - -

Her ere talte
Herjans Møer,
Valkyrjer, rede
til at ride over Jord.

— — — —

Jeg så til Balder,
den blodige Gud,
Odins Sön,
Skæbne skjult;
stod op voksen
over Sletten
my og meget fager
Mistel-Tén.

Blev af den Stilk,
som spinkel syntes,
Harmskud vådefuldt;
Hød mon skyde.
Balders Broder
blev båren tidlig,
Sön af Odin,
og mon natgammel stride.

Hænder han ej toede,
Hoved ej kæmte,
för på Bål bares
Balders Drabsmand.
Men Frigg græd
i Fen-Sale
over Valhals Ve.
Véd I ènd, eller hvad?

- - - -

Da blive Vales
Blodbånd snót; [?]
det var ramt vundne
Reb af Tarme.

Bunden så hun ligge
under Hvære-Lund
det Lumskheds Billed,
hvori Loke kendes;
dèr sidder Sigyn,
kan ej ved Mand sin
vide af Fryd.
Véd I ènd, eller hvad?

— — — —

En Å falder østenfra
ad Edder-Dale
med Sværd og 'Sakse';
Slíd heder dèn.
- - - -

Stod i Nord
på Nide-Volde
en Sal af Guld
for Sindres Æt;
men en anden stod
på U-Kolne,
Jættens Øl-Sal,
som Brime heder.

Sal ser hun stande
fjærnt fra Solen
på Nå-Strand;
mod Nord vender Dör;
Edderdråber falde
ind ad Lyren;
om den Sal sig vinde
Slange-Rygge.

Ser hun der vade
i tunge Strömme
Mænd mén-svorne
og Mord-Ulve,
og hvo lokker en andens
'Øre-Rune';
dèr suged Nidhugg
nedfarne Lig.*

— — — —

Øster bor den gamle
i Jærn-Ved,
og føder dèr
Fenres Yngel;
vorder blandt dem alle
én tilvisse
'Tunglets' Sluger
i Trolde-Ham.

---

* »Ulv sled Mænd. Véd I ènd, eller hvad?«, eller L. 5—6, er sat til.

Den mætter sig med Liv
af Dødsens Mænd,
og 'Ragna-Sæder' farver
med røde Blod.
Sort vorder Solskin
i Somre efter;
alle Vær vorder onde.
Véd I ènd, eller hvad?

— — — —

Sad der på Höjen
og slo Harpen
Gygens Vogter,
den glade Egde;
gól omkring ham
i Gagl-Skov
en fagerrød Hane,
som Fjalar heder.

— — — —

Gól om Æser
Gyllen-Kambe;
Helte han vækker
hos Hær-Fader.
Men en anden galer
under Jord nede,
en sodrød Hane,
i Hels Sale.

— — — —

Frem ser jeg længer;
meget kan jeg sige
om Sejrguders ramme
Ragna-Rok.
- - - -

Brødre monne kæmpe,
vorde Bane for hverandre;
monne Søskendebörn
Slægtskab spilde.
Grundene gjalde;
Gyger flyve;
mon ingen Mand
den anden skåne.

Hårdt er i Verden,
Hortid svar
- - - -
Øksetid, Sværdtid,
kløvede Skjolde,
Vindtid, Ulvetid,
för Verden søndres.

Mims Sönner lege;
Stortræet [?] tændes
ved Lyd af hint gamle
Gjalle-Horn;
höjt blæser Hemdal;
Hornet er løftet.
Odin mæler
med Mims Hoved.

Skælver Yggdrasils
Ask standende;
sukker det gamle Træ;
men Jætten løsnes.
Ræddes alle
på Hel-Veje,
til Surts Lue
svælget ham har. [?]

Hvad er med Æser?
Hvad er med Alver?
Gnyr hele Jættehjem.
Æser er på Tinge.
Stönne Dværge
for Sten-Döre,
de som i Bjærgvæg bo.
Véd I ènd, eller hvad?

Gør Garm nu höjt
for Gnipa-Helle;
Reb mon slidne
og Ulven rende.*
- - - -

Rym ager østfra
med Skjold op løftet.
Jörmungand snor sig
i Jætne-Mod;
Ormen knuger Bølger;
og Örnen skriger;
Lig slider 'Nevfæl' [?].
Naglfar løsnes.

En Køl far østenfra;
komme monne Muspels [?]
Sinner over Bølgen;
men Loke styrer;
'Fivel-Sönner' alle
med Ulven fare;
med dem er By-lésts
Broder på Tog.

Surt far søndenfra
med Ström af Luer; [?]
skinner fra Sværdet
Valgudens [?] Sol. [?]
Stenfjælde styrte;
og Troldkvinder fly;
Folk træde Helvej;
men Himlen kløves.

End kommer da Líns
Harm, den anden, frem,
når Odin drager
mod Ulven at kæmpe,
men Beljes Bane
hin bjærte mod Surt.
Dèr mon falde
Friggs Glæde.

Da kommer hin store
Sön af Sejr-Fader,
Vidar, at kæmpe
mod Vál-Dyret;
på Jættesön han lader
med Hånden stande
Sværd til Hjærte;
da er hævnet hans Fader.

— — — —

Da kommer hin strålende
Sön af Lodyn,
Midgårds Værn,
som vred dræber Ormen;
Fjed ganger ni
Fjörgyns Sön
nedböjet fra Dragen
den nid-glade.

* De 4 Linier står i Hss 6 Steder; et sært Omkvæd.

\- - - -
monne Mennesker alle
af Midgård svinde.

Sol mon sortne;
i Hav synker Jord;
af Himlen svinde
de klare Stjærner;
fuser Damp
og Flammehav;
höje Luer
mod Himlen spille.

Ser hun op komme
anden Sinde
Jord af Vover
vidunder-grön;
Fosser falde;
over flyver Örnen,
den som blandt Fjælde
Fisken spejder.

Æser mødes
på Ide-Vold,
og om Verdens-Slangen,
den vældige, tale,
og mindes der
Magt-Domme
og Fimbul-Tys
forne Runer.

Dèr monne atter
vidunderlige,
gyldne 'Tavler'
i Græsset findes,
dem i årle Dage
ejet havde
[Guders Første
og Fjølnes Æt].

Monne usåte
Agre vokse;
alt ondt bedres;
Balder skal komme;
Hød bor og Balder
i Rofts 'Sejrtofter',
Valguder i Fred.
Véd I ènd, eller hvad?

Kan da Høne
Kår selv vælge;
\- - - -
og Sönner bygge
af Brødre to
i vide Vindhjem.
Véd I ènd, eller hvad?

Sal ser hun stande,
fagrere end Solen,
med Guld takt,
på Gim-Læ;
der skulle gæve
Slægter bygge,
og i evige Dage
Livs-Ynde nyde.

Da kommer hin rige
til 'Regin-Dom',
den vældige fra oven,
som for alt råder.
\- - - -

Dèr kommer hin dunkle
Drage flyvende
med Lysskin fra neden [?]
fra Nide-Fjælde;
på Vinger fører,
mens den flyver over Sletten,
Nidhugg Ligene.
Nu mon hun [?] synke«.

Vejtams-Kvide.

Sammen vare Æser
alle på Tinge,
og Åsynjer komne
til Stævne alle;
og Råd de granskede,
rige Guder,
hvi Balder monde tynges
af bange Drömme.

Op stod Odin,
Ætternes Fader;
og han på Slépne
Sadel lagde;
ned red han dedenfra
ad Nivl-Hel til;
Hundehvalp han mødte,
som fra Hel-Hjem kom.

Blodig den var
om Brystet fremme;
om Galder-Fader
gøede den længe.
Frem red Odin;
Jord-Vej rungede;
kom han til det höje
Hels Hus.

Red da Odin
østen for Dören,
der, hvor han vidste
Vølvens Gravsted.
For den vidskabs-vældige
Val-Galder kvad han,
til nødig hun sig rejste,
og med Ligs Røst kvad:

»Hvem er den blandt Mænd,
mig u-kendte,
som mig haver øget
mødig Uro?
Var jeg snet med Sne,
og slagen med Regn,
og med drivende Dugg;
død var jeg længe.«

»Vej-tam jeg heder;
Sön jeg er af Val-tam;
mæld om Helhjem mig du;
så mon jeg om Mandhjem.
For hvem er på Bænkesæder
Ringene strøt,
fager Gulv-Sal
med Guld prydet?«

»Her stander for Balder
Mjød brygget,
skære Drikke
med Skjold dækt,
mens på Åse-Sönnen
såre her væntes. [?]
Nødig jeg talede;
nu mon jeg tie.«

»Ej tie du, Vølve;
dig vil jeg fritte,
til alt jeg öjner;
end vil jeg vide:
hvem mon for Balder
til Bane vorde,
og fra Odins Sön
Livs-Alder rane?«

»Frem skrider Hød
under höje Hjælmrand; [?]
hàn mon Balder
til Bane vorde,
og fra Odins Sön
Livs-Alder rane.
Nødig jeg talede;
nu mon jeg tie.«

»Ej tie du Vølve;
dig vil jeg fritte,
til alt jeg öjner;
end vil jeg vide:
over Høds Had
hvem skal Hævn tage,
eller Balders Banemand
på Bål lægge?«

»[V]Rind føder
i Vester-Sale;
den Sön af Odin
mon natgammel stride;
Hånd han ej tór,
ej Hoved kæmmer
för på Bål han bær
Balders Drabsmand.«

»Ej tie du Vølve,
dig vil jeg fritte,
til alt jeg öjner;
end vil jeg vide:
Hvem er de Møer,
der græde ville,
og Hals-Flige
til Himlen kaste?«

»Ej er Du Vej-tam,
som vide jeg trode:
snarere er Du Odin,
den ældgamle Fader.«
»Ej er du Vølve,
eller vís Kvinde;
snarere er du trende
Tursers Moder.«

»Hjem rid nu, Odin;
Ry du nyde.
Så stævne hid ingen
mer af Mænd mig at søge, [?]
til løs Loke
lades af Bånd,
og til rejser sig hint ramme
Ragna-Rök.«

Tryms-Kvide.

Vred blev da Ving-Tor,
dengang han vågnede,
og savnede hos sig
Hammeren sin;
Skæg tog på at ryste,
Hår at styrle;
Jords Sön
søgte og famlede.

Og han det Ord
aller først kvad:
»hør du nu, Loke,
hvad her jeg mælder,
som ingen véd
på Jord allevegne
eller i Op-Himmel:
fra Ås er Hammer stjålen!«

Ginge de til Frøjas
fagre Tune;
og han det Ord
aller først kvad:
»monde du mig, Frøja,
Fjederhammen låne,
om jeg min Hammer
hitte kunde?«

»Give dig den monde jeg,
om af Guld den så var,
frem den sende,
om af Sølv den var.«
Flöj da Loke
— Fjederhammen susede —
til han kom udenfor
Æsers Gårde.

Kom han indenfor
Jætne-Hjemmene.
Trym sad på Höjen,
Tursers Drot;
til Gråhunde sine
Guldbånd han snoede;
jævnede Manke han
på Hestene sine.

»Hvad er med Æser?
Hvad er med Alver?
Hvi er du ene kommen
i Jætne-Hjemmene?«
»Ilde med Æser!
Ilde med Alver!
Haver du Lorrides
Hammer gemt?«

»Jeg haver Lorrides
Hammer gemt,
otte Raster
under Jord nede;
den af ingen Mand
atter mon hentes,
uden han fører mig
Frøja til Viv.«

Flöj da Loke
— Fjederhammen susede —
til han kom udenfor
Jætne-Hjemmene,
og han kom indenfor
Æsers Gårde;
mødte han Tor
midt i Gårde.

»Haver du mig Ærende,
eller Ærvede kun?
síg du i Luften
din lange Tídende;
ofte den siddende
Ordene glemmer,
og den liggende
med Lögn bralder.«

»Ærved jeg haver,
og Ærende med:
Trym har din Hammer,
Turse-Drotten.
Den af ingen Mand
atter mon hentes,
uden han fører ham
Frøja til Viv.«

Gange de hin fagre
Frøja at hitte;
og han det Ord
aller først kvad:
»bind du dig, Frøja,
i Brude-Lin;
age skal vi begge
til Jætne-hjem.«

Vred blev da Frøja,
fnysende vred;
bæved hele Æsesalen
under hende trindt;
bort sprang det hint store
Brisinge-Men;
»mig skal de kalde
den mand-lystneste —«

Sammen vare Æser
alle på Tinge,
og Åsynjer komne
til Stævne alle;
og Råd de granskede,
rige Guder,
hvorlunde de om Lorrides
Hammer skulde lede.

Dét kvad da Hemdal,
hvidest af Æser
— vel så han fremad
som Vaner andre —
»binde vi Tor
i Brude-Lin!
bære han hint store
Brisinge-Men.

Lade under Bæltet vi
Nögle-Bundt klingre,
og Kvinde-Klæder
om Knæ falde;
mèn på Brystet
brede Stene,
og snilde-ligt
et Sæt om Hovedet.«

Dét kvad da Tor,
hin kæmpestærke Ås
- - - -
- - - -:
»arg monne Æser
herefter mig kalde,
om binde jeg mig lader
i Brude-Lin.«

Da kvad Loke
Løv-øs Sön:
»Tor, ti dú
med disse Ord;
snarlig monne Jætner
i Åsgård bo,
uden du din Hammer
atter Dig henter.«

Dét kvad da Trym,
Tursers Drot:
»stander op, Jætner,
og strør på Bænke;
nu fører de til mig
Frøja til Viv,
Njords Datter
fra Noa-Tune.

Bunde de Tor da
i Brude-Lin,
med klingre Nögler,
med Kvinde-Klæder,
òg på Brystet
brede Stene,
et såre snildeligt
Sæt om Hovedet.

Gange her i Gårde,
med gyldne Horn, Køer,
Øksne helt svarte
til Jætnens Gammen;
af Skatte har jeg Mængde;
af Smykker har jeg Mængde;
tykkes ene Frøja
at fattes mig her.«

Bunde de end om ham
Brisinge-Men.
Kvad da Loke,
Løv-øs Sön:
»tilmed skal jeg og
som Tærne være med dig;
age skal vi begge
til Jætte-Hjem.«

Blev i Kvæld hastet did;
bares Øl for Jætter;
åd der én Okse,
og otte Laks,
Kråser alle,
som til Kvinderne vare,
Sivs Mand, og drak
af Mjød tre Såld.

Sammen bleve Bukkene
hjemad sendte,
skyndedes til Skaglerne,
skulde hurtig rende.
Bjærge brudnede;
brændte Jord i Lue;
agede Odins Sön
til Jætne-Hjemmene.

Dét kvad da Trym,
Tursernes Drot:
»hvor så du Brude
hvassere bide?
ej så jeg Brude
bredere bide,
eller mer af Mjød
Mø at drikke!«

Sad der til rede
hin al-snilde Tærne,
som Ord hittede
til Jætnens Tale:
»intet åd Frøja
i otte Nætter;
så var hun rasende
efter Rimtursehjem.«

Luded under Linet han,
lysted at kysse;
men bort han fór
langs Bordene i Sal;
»hvi er så flammende
Frøjas Öjne?
tykkes mig af Öjnene
Ild at brænde.«

Sad der til rede
hin al-snilde Tærne,
som Ord hittede
til Jætnens Tale:
»ikke sov Frøja
i otte Nætter;
så var hun rasende
efter Rimtursehjem.«

Ind kom hin arme
Jætners Søster,
hun som om Brudeskat
at bede torde:
»lad du dig de røde
Ringe af Hænde,
om du alt mit Venskab
vinde dig vil.«

Dét kvad da Trym,
Tursernes Drot:
»bærer ind Hammeren,
Brúd at vie;
lægger Mjølne
i Møens Knæ;
vier os sammen
ved Vårs Hånd.«

Lo i Bryst
Lorrides Hjærte,
da i hårde Hu
han Hammeren kendte.
Trym dræbte han først,
Tursernes Drot;
og Jætnens hele
Æt han knuste.

Ihjel han slo hin gamle
Jætners Søster;
Smæk hun fik
i Skillingers Sted,
og Hammer-Hug
for Hob af Ringe.
Så kom Odins Sön
til Hammeren atter.

Hymes-Kvide.

Valguder fordum
Vildt sig hentede,
og drikkelystne,
för deraf spistes,
Tene ristede
og Blodvarsel tog:
funde hos Øge
Ølkedelsavn.

Sad Bjærgbo
barneglad,
meget líg Sönnen,
den 'miskerblinde(s)' [?].
Så ham i Öje
Yggs Barn stift:
»du skal for Æser
Svir holde ofte.«

Angst blev Jætten
for den orddröje,
tænkte næst i Hu
på Hævn mod Guder,
bad Sivs Mand
bringe sig Kedel,
»hvori alle eder
Øl kan brygges«.

Ej det kunde
kraftige Guder,
Ophavs-Magter,
hos Mænd finde,
indtil trofast
Ty lod Lorride
Venneråd stort
ene vide.

»Bor østen
for Elivåge
'hundvís' Hyme
ved Himlens Ende;
har min Fader
hård, en Kedel,
af Rumfang stort,
en Rast dyb.«

»Véd du, om fås
den Vandkoger?«
»Hvis List, min Ven,
vi to hitter.«
- - - -

Fore de dröjt,
Dagen til Ende,
bort fra Åsgård,
og til Egil kom;
de horngæve Bukke
varetog hàn.
De tyed til Hallen,
som Hyme ejed.

Bedstemor sås,
den lede, af Sönnen;
havde af Hoveder
Hundreder ni.
En anden gik
algylden frem,
brunhvid, og Øl
bar til Sönnen.

»Ætmand af Jætter!
eder jeg vilde,
Kraftkarle to,
under Kedel sætte.
Mand min
er mangen Gang
gram mod Gæster,
glubsk i Hu.«

Silde kom
Klodsen hjem,
hårde Hyme
til Huse fra Jagt,
gik i Sal
— glymmed Jökler —
på Karl, som kom,
var Kindskov frossen.

»Hil, Hyme,
i Hu god!
Nu er Sön kommen
til Sale dine,
hvem vi vænted
af Vej længe.
Helt ham følger,
som heder Veor.

Se, hvor de sidde
under Salgavl,
og så sig dy;
står Sule for.«
Sønder sprang Sule
for Jætte-Syn;
og først brast
Bjælke itu.

Styrted otte,
og kun én af dem,
Kedel hård,
hél, fra Bjælken.
Frem de gik;
og gammel Jætte
med Syn målte
Fjende sin.

Sagde ham
Hu ej godt,
da Gygers Skræk
på Gulv han så.
Tyre tre
toges da;
sammen Jætten
bød dem sydes.

Hoved af
de hug på hver,
og at sydes
så dem bar.
Åd Sivs Mand,
för han sov,
ene for Hyme
Okser to.

Tyktes hin grå
Rungnes Grande
Tors Måltid
temmelig stort:
»vi må til anden
Aften søge
til Føde for os
Fangst ude.«

Tor sig bød
at ro på Bølge,
hvis mægtig Jætte
Madding gav.
»Hen til Hjorden,
hvis din Hu du tror,
Troldeknuser,
at tage Madding.

Dét jeg vænter,
at dèr I kan
Madding hos Tyren
magelig få.«
Svenden snar
ad Skov til svang sig,
hvor Okse stod
alsvart for ham.

Brød på Tyren
Tursers Bane
fra Hals det höje
Hornstade.
»Værk dine tykkes
værre langt,
Kølstyrer,
end om kvær du sad«.

Tosse-Ætling
længer ud
af Bukkedrot bades
Båden føre.
Men ringe Lyst
at ro længer
Jætten sagde
sig at have.

Hvaler da Hyme
vældig tvende
sammen på Angel
ene drog op.
Men i Agterstavn
Odins Sön,
Veor, snedig,
Vådd sig gjorde.

Fæsted på Angel
Ætters Værn
og Orms Bane
Oksehoved;
gén om Krog
Guders Fjende,
som ligger trindt
om Lande alle.

Djærvelig drog
dådrige Tor
Edder-Orm
op til Borde,
og med Hammer dunked
på Hovedfjæld,
det lede, fra oven,
Ulvs Broder.

'Rén-Galkner' [?]* bröled;
og Fjælde [?] braged;
fór sammen
den forne Jord;
sank i Hav
Fisken så
\- - - -
\- - - -

Uglad var Jætten,
mens hjem det gik.
Ord først Hyme
intet mælte,
vendte Båden
den anden Vej
\- - - -
\- - - -

»Vil halft du vinde
Værk med mig?
så hjælp ved at føre
hjem de Hvaler,
eller Flydebuk
vor at fæste
\- - - -
\- - - -«

Gik Lorride,
greb ved Stavn,
haled ene
Havhest op
med Kølvand og Årer
og med Øsekar,
og ad Bjærgsvælg bar
Havsvin til By.

Men Jætten end
om Kraft-Evne
med Tor skændtes,
til Stædighed vant:
kvad ham ramstærk ej,
om end ro han kunde
kraftig nok,
hvis Kalk han ej brød.

Men da Lorride dèn
i Hænde fik,
brat han Suler
af Sten lod briste,
siddende slo
gennem Suler den;
men hel de den bar
for Hyme dog.

Til den könne
Frille forkyndte
Venneråd stort,
det eneste, hun vidste:
»kast mod Hymes Høs;
hårdere er den,
den forædte Jættes,
end alle Kalke.«

* Et Slags Troldvæsner?

Barsk sig rejste
Bukkedrot,
førtes alt
i Åsekraft;
hel på Karlen
Hjælmstub holdt;
men det runde
Bæger revned.

»Meget. véd jeg,
jeg mistet har,
nu mit Bæger
borte er;
men hvad Karl kvad
ej kàn tilbage
tages atter;
så tie må jeg.

Kår jer bydes:
om komme I kan
ud af vor Gård
med den Ølkedel.«
Prøvede Ty
tvende Gange:
lige stille
stod den Kedel.

Tog Modes Fader
fat i Randen,
og stamped gennem
Salens Gulv,
hævede Kedel
på Hoved op;
men Ringe ham
rasled om Hæl.

De fór længe,
för tilbage
Odins Sön
éngang så,
så fra Huler
med Hyme fra Øst
Folk at haste
med Hoveder mange.

Han hævede Kedel
af Hærder sig;
på Kant den stod
kvær imens;
han svang Mjølne,
den mordlystne,
og Klippehvaler
alle knuste.

De fór ej længe,
förend halvdød
Lorrides Buk
for dem lå,
segned i Skagler
skævt til Jord;
men dét den lumske
Loke voldte.

Men vel I hørte
— hvem kan derom
af Gudsagnsmænd
grundig tale? —
hvad Bod han
af Bjærgbo fik,
som bøded begge
Börn sine.

Den tapre kom
til Guders Ting,
og havde Kedel,
som Hyme ejed.
Men Guder skal
til Gammen drikke
Øl hos Øge
hvert Efterår [?].

Af Hyndlas-Vise *.

Elleve bleve
Æser talte,
da Balder segned
på Banetue.
Det agted sig Vale
værdig at hævne;
han slo sin Broders
Hånd-Bane.

Balders Fader
var Burs Arving.
Frø ejed Gerd;
hun var Gymes Datter,
af Jætte-Æt
og af Ørbodes.
Dog var Tjasse
deres Frænde,
den stolte Jætte;
Skade var hans Datter.

Hake var af Hvednas
Sönner skikkeligst;
men til Hvedna var
Hjörvard Fader.
Héd var, og Ross-tyv,
af Rimnes Æt.

Ere Vølver alle
fra Vid-ulv,
Troldmænd alle
fra Vil-méd,
Séd-mænd
fra Svart-hovede,
alle Jætter
fra Yme komne.

Én blev båren
i årle Dage,
meget kraftig,
af Magters Æt;
ni ham bare,
den nådsæle Mand,
Jættemøer
ved Jordens Rand.

Ham bar Gjalp;
ham Grép bar;
Éstla ham bar,
og Ør-gjava;
Ulv-rún ham bar,
og Ang-øja,
Imd og Atla
og Jærn-saksa.

Han øgedes
med Jords Kraft,
med svalkolde Sø,
og med Soneblod.

Loke fik Ulv
med Anger-bode;
og han fik Slépne
med Svadil-fare.
Én Gyge [?] tyktes
gruligst af alle,
og var fra By-lésts
Broder kommen.

* Denne Vise står i et Saga-håndskrift fra henved År 1400. Idetmindste noget deraf kan ikke være fra hedensk Tid. — Visen giver en Optælling af Sagnhistoriens Helteslægter og deres Nedstamning, og det i den smagløse og urimelige Form, at al denne Lærdom lægges i Munden på en Jættekvinde Hyndla, i Samtale med Frøja. Midt inde, efter at Navne på Helte og Slægter er ramset op, kommer dumpende de her oversatte mådelige Vers om Guder og Jætter.

Løke . Hjærte [?]
. . . brændt [?]
fandt halvsvedet
Kvindehjærte;
blev Loke . . [?]
af onde Kvinde.
Deden er på Jord
hvert 'Flagd'* kommet.

Hav går stundum
mod selve Himlen,
og på Land skyller;
og Luft svigter.
Deden kommer Sne
og snare Vinde.
Da er i Råd,
at Regn endes.

Én fødtes
större end alle;
han øgedes
med Jords Kraft;
den Styrer kaldes
stor-rigest,
i Slægt regnet
med höje Slægter alle.

Da kommer en anden,
af Magt end större;
dog tör jeg ikke
ham at nævne.
Få se nu
længer frem,
end Odin mon
Ulven møde.

Hårbards-Vise.

Tor kom fra Østervej og til et Sund. Hinsides er en Færgemand med Skib.)

Tor:

»Hvem er den Svend blandt Svende,
som hinsides Sundet stander?«

Hår-bard:

»Hvem er den Karl blandt Karle,
som kalder over Vågen?«

T:

»Før mig over Sundet;
jeg føder dig imorgen;
Kurv har jeg på Ryggen;
Kost ej fås bedre;
jeg åd i Mag,
inden jeg drog ud,
Sild og Havre [?];
mæt er jeg siden.«

H:

»Tidsnok roser du Varerne,
véd lidt kun forud;
dårligt står det i dit Hjem;
død er nok din Moder.«

T:

»Det fortæller du nu,
hvad Hvermand tykkes

* D. e. kvindeligt Uhyre.

var mest at vide,
at min Moder var død«.

H:

»Tro skulde man ikke,
at tre gode Bo du ejer;
barbenet står du i Løsgængerdragt,
og end ej din Brog du har.«

T:

»Styr du hid din Ege:
jeg skal Stadet dig vise.
Eller hvem ejer Skibet,
som ved Stranden du holder?«

H:

»Hild-ulv han heder,
som holde mig bød,
den rådsnilde Stridsmand,
som i Råds-ø-sund bor.
Ej bad han Kæltringer hente,
eller Hestetyve,
kun gode Folk,
og dem tilgavns jeg kender.
Síg dit Navn,
hvis over Sundet du vil fare.«

T:

»Sige mon jeg mit Navn,
skönt ej sagløs jeg synes,
og om al min Æt:
jeg er Odins Sön,
Meles Broder,
Magnes Fader,
'Trúd-hersker' blandt Guder;
med Tor mon her du tale.
Dét vil jeg nu spörge,
hvad dú heder?«

H:

»Hårbard jeg nævnes;
mit Navn jeg dølger sjælden.«

T:

»Hvad skulde Navn du dølge,
uden du Sag haver?«

H:

»Men selv om Sag jeg har,
for en slig som dig
skal jeg bjærge Livet,
når jeg bærer ej på Døden.«

T:

Jeg gider ej vadet over Våg til dig,
og våd mig gjort;
jeg skulde lönne en spydig Stymper,
hvis over Sund jeg kom«.

H:

»Her mon jeg stå,
og her på dig bie;
ej fandt hårdere Dreng du
siden Rungnes Død«.

T:

»Ihu nu kommes,
hvor med Rungne jeg kæmped,
hin stolte Jætte,
hvis Hoved var af Sten;
dog lod jeg ham falde
og for mig segne.
Hvad virked imens du, Hårbard?«

H:

»Jeg var hos Fjølvar
fem Vintre alle
på den Ø,
som Al-grön heder;

fejde vi der monde
og Vál fælde,
meget friste,
Møer prøve«.

T:

»Hvorledes skikkede for jer
jeres Kvinder sig?«

H:

»Snilde [?] Kvinder vi havde,
hvis os spage de blev;
'horske' Kvinder vi havde,
hvis hulde de os var.
De af Sand
Sime vunde,
og af dybe Dal
Grund grove.
Ene overgik jeg
dem alle i Råd,
alle de Søstre syv,
de skikkelige Mø'r.
Hvad virked imens du, Tor?«

T:

»Tjasse jeg dræbte,
den trodsige Jætte;
op jeg kastede hans Öjne,
Al-valdes Söns,
på Stjærne-Himlen;
de Mærker er störst
på mine Værk,
som alle Mænd kan siden se.
Hvad virked imens du, Hårbard?«

H:

»Megen List havde jeg
med Mørk-rider,
og sveg dem bort fra deres Mænd.
En hård Jætte syntes mig
Læ-bard være;
Gamban-Tén han gav mig;
men jeg vilded ham fra Vid«.

T:

»Med ond Hu lönned du gode Gaver.«

H:

»Dét haver Ég,
hvad af anden den skaver;
òm sig er hver i sligt.
Hvad virked imens du, Tor?«

T:

Jeg var øster
og banked Jætter
med brydske Brude,
som til Bjærgs ginge;
om alle de leved,
stor var Jætters Æt,
men af Mennesker ingen
under Mid-Gård.
Hvad virked imens du, Hårbard?«

H:

»I Valland jeg fór,
og Fejde jeg fulgte,
æggede Helte,
men aldrig forligte.
Odin ejer Jarle,
som i Vál falde;
men Tor ejer Trælles Æt«.

T:

»Ujævnt skifte du monde
Skarerne hos Æser,
om så meget du magted« [?].

H:

»Tor har Kræfter nok,
men næppe Hjærte;
af Rædsel og af blød Hu
i Hansken du trådte;
og tyktes du da ej Tor at være;
hverken du torde
for Rædsel dengang
nyse eller fnyse,
så Fjalar det hørte«.

T:

»Hårbard, du sølle,
ihjel jeg dig slo,
hvis over Sund jeg rakte.«

H:

»Hvi skulde over Sund du række,
når Sag er slet ikke?
Hvad virkede så du, Tor?«

T:

»Øster jeg var;
og Åen jeg værgede,
dengang mig søgte
Svarangs Sönner;
Sten de kastede;
småt kun vandt de til Fryd;
dé fik dog først
om Fred at bede.
Hvad virked imens du, Hårbard?«

H:

»Øster jeg var,
og med én jeg tålte,
den lín-hvide Mø,
i lange Stund;
glad jeg hende gjorde,
den guld-strålende«.

T:

»Dèr var en god Slags Piger da«.

H:

»Til din Hjælp, Tor, jeg trængte,
for ej at miste hin linhvide Mø«.

T:

»Den skulde dig ej nægtes,
når til jeg kunde nå«.

H:

»Tro vilde jeg dig,
hvis i Trygd du ej sveg«.

T:

»Ej bider i Hæl jeg
Som gammel Hudsko i Vår».

H:

»Hvad virked imens du Tor?«

T:

»Bærsærke-Brude
jeg banked på Læsø;
værst Værk de havde fremmet,
vildet hele Folket.«

H:

»Det var Skam for Tor
at slå til Kvinder«.

T:

»Vårgynjer var de,
og vist ikke Kvinder;
de knuste mit Skib,
som på Stranden stod,
med Jærnkøller trued mig,
og kysede Tjalve.
Hvad virked imens du, Hårbard?«

H:

»Jeg var i Hæren,
som stævnede hid,
Fane at svinge,
Spyd at rødne«.

T:

»Det sigter du nu til,
at os slemt Kår at byde du fór«.

H:

»For dét jeg dig byder
Hånds Bøder
efter Opmænds Skön,
som os vil forlige«.

T:

»Hvor hented du disse
hånende Ord?
aldrig jeg hørte
mere hånende«.

H:

»Hos Folk jeg dem hented,
hos dem fra fordums Dage,
som i [Stenkamre] sidder«.

T:

»Nu giver du da
godt Navn Dysser,
når du [Stenkamre] kalder dem«.

H:

»Sålunde taler
jeg nu om sligt«.

T:

»Din Mund-Kådhed
ilde mon dig komme,
om over Våg jeg vader;
höjere end Ulv
tror jeg du hyler,
når du får af Hamren Hugg«.

H:

»Siv har hjemme en Elsker;
søge skulde du ham;
det var Dåd for dig;
dét er dig nærmere«.

T:

»Du snakker som du lystes,
hvad værst mig skulde synes;
Kryster af en Karl,
Lögn jeg det kalder«.

H:

»Sandt, tror jeg, jeg siger;
sen er du på Færden;
langt var, Tor, du nu faren,
om i Ham du fór«.

T:

»Hårbard, du sølle,
her har noget du mig sinket«.

H:

»Aldrig jeg trode,
at hindres kunde Åsa-Tor
af Færgemand [?] i Færd«.

T:

»Råd jeg dig nu råder;
ro du hid med Båden;
Trusler la'r vi fare;
Mød nu Magnes Fader«.

H:

»Far du fjærnt fra Sundet;
dig skal Færgen nægtes«.

T:
»Vís mig nu Vejen,
da over Våg du ej vil færge mig.«

H:
»Det er for lidt til at nægte:
langt er at fare;
Stund er til Stokken,
en anden til Stenen;
hold du så til venstre Vejen,
til du hitter Ver-land;
dèr mon Fjörgyn
finde Tor, Sön sin,
og kende ham Ætmænds Veje
til Odins Lande«.

T:
»Kan jeg nå det idag?«

H:
»Nå med Möje og Slid,
når Sol rinder op,
. . . . . . [?]«

T:
»Kort snakker vi nu sammen,
da med Spot kun du svarer.
Lönne mon jeg dig din Tværhed,
når vi træffes igen«.

H:
»Far du nu hen,
hvor hel dig onde Ånder have!«

Øges Gilde.

(Øge gjorde Gæstebud for alle Guder, hvor den Kedel brugtes, Tor hentede hos Hyme, og hvor »Øl bar sig selv«, hvor »Lyseguld var for Ilds Lys«, og hvor der »var stort Fristed«. Tor var ikke tilstede. Loke döjede ej al den Rós over Øges Tjænere Fima-feng og Ilde, og dræbte Fimafeng, joges bort, kom igen, og traf først Ilde:)

Loke:
»Sig du det, Ilde,
för du et eneste
Fjed stiger fremad:
hvad her inde have
til Øl-Tale
Sejrguders Sönner?«

Ilde:
»Om Våben sine tale,
og om Kamp-Vælde sin,
Sejrguders Sönner.
Af Æser og af Alver,
som her inde ere,
ej én er i Ord din Ven.«

Loke:
»Ind vil jeg gange
i Øges Haller
på den Svir at se;
allehånde la'r jeg høre
de Åse-Sönner,
så Mén jeg dem blander i Mjøden.«

Ilde:
»Ved du, hvis ind du ganger
i Øges Haller
på den Svir at se,
Smædeord og Sværte
om du smider til hulde Guder,
på dig mon de törre dét.«

Loke:

»Véd du det, Ilde,
når vi to skal
i hvasse Ord væddes,
skrappest jeg bliver
i Svar at give,
hvis for meget du mæler«.

(Loke går ind; alle Guder tier.)

Loke:

»Tørstig jeg her
til Hallen kom,
Loft, ad den lange Vej,
Æser at bede,
at én mig vil give
af Mjød en mageløs Drik.

Hvi tier I helt,
I hovne Guder,
som om mæle I ej mægted?
Sæde og Stade
ved Sviren mig vælger,
eller beder mig heden haste.«

Brage:

»Sæde og Stade
vælger ved Sviren
Æser dig aldrig;
fordi at Æser, de véd,
hvem af Folk de skal
Gude-Svir give.«

Loke:

»Mindes du, Odin,
da vi i unge Dage
blanded Blod sammen:
på Øl smage
sa' du aldrig at ville,
uden det os begge blev budt«.

Odin:

»Rejs dig da, Vidar,
og lad Ulvens Fader
sidde ved Sviren,
for at Loke ej skal
lade noget os høre
her i Øges Hal.«

(Vidar står op og skænker til Loke;
Loke tildrikker Guderne:)

Loke:

»Hil, I Æser,
og hil, I Åsynjer,
evig hellige Guder alle, —
uden ene den Ås,
som inderst sidder,
Brage, på Bænken.«

Brage:

»Hest og Sværd
selv af mit jeg dig giver;
så byder dig Bøder Brage,
at du Æser din Avind
ej undgælde lader;
gör ej Guderne gramme på dig.«

Loke:

»Hest og [Glavind]
undværer du gærne
altid begge, Brage;
af Æser her og Alver
er du varsomst for Kamp
og mest forskrækket for Skud.«

Brage:

»Véd du, hvis udenfor jeg var,
som inde jeg nu er
her i Øges Hal kommen,
Hoved dit bar jeg
i Hånden snart,
og lód dig få dét for din Lögn.«

Loke:

»Kry du er i Sædet;
det kan du såmænd ikke,
din Bænkestaser, Brage;
gak du kun at slås,
hvis gal du er i Ho'det;
hvad tænker den tapre på Hensyn?«

Idun:

»Jeg beder dig, Brage,
for Börnenes Skyld,
alle de Börn, vi os ønsker, [?]
at du kvæder ej til Loke
med Ukvæns-ord
her i Øges Hal.«

Loke:

»Ti du, Idun!
af alle Kvinder dig
jeg siger mand-lystnest at leve:
hvide dine Arme
du vasked, og lagde
dem begge om din Broders Bane.«

Idun:

»Til Loke jeg kvæder ej
Ukvæns-ord
her i Øges Hal;
Brage jeg dæmper,
når han drikker sit Øl;
ej vil jeg, at i Vrede I slås.«

Gevjon:

»Hvi mon I Æser to
skal inde her
med spidse Ord stikles?
Det ser ej Loke,
at snart en Leg
af alle Uvætter ham vænter.« [?]

Loke:

»Ti du, Gevjon!
dét kunde jeg fortælle om,
hvor du villig lod dig vinde
af den hvide Gut,
som dig Guldbånd gav;
ham lod du komme lidt for nær.«

Odin:

»Fjantet er du, Loke,
og frá Forstanden,
at du gör dig Gevjon gram;
ti at Verdens Skæbner,
tror jeg, véd hun alle,
lige så sikkert som jeg selv.«

Loke:

»Ti du, Odin!
mellem Mænd aldrig
du kunde dele Kamp;
ofte du gav,
dem du ej skulde givet,
de senhjærtede Sejr.«

Odin:

»Véd du, hvis jeg gav,
dem jeg ej skulde givet,
de senhjærtede, Sejr:
otte Vintre var du,
under Jord nede,
Kone, malked Kør [?], og fik Börn.«

Loke:

»Men om dig der siges,
at på Samsø du sided,
og kogled med Konstèr, som Vølver;
i Hekse-Ham
du henfor over Verden:
ej argere èr jeg end du.«

Frigg:

»Om jeres Historier
skulde I såmænd aldrig
til Folk fortælle,
hvad i unge Dage øved
I Æser to;
ej skal Mandfolk om Ungdoms-id
mæle.«

Loke:

»Ti du, Frigg!
du er Fjörgyns Mø,
og har mangengang mandlysten
været;
mon ej Vilje og Væ
du lod, Vidres Kone,
begge til Barm dig trykke?«

Frigg:

»Véd du, om her ìnde jeg havde,
her i Øges Hal,
et Barn, som lignede Balder:
ud du kom ej
fra Æse-Sönner;
så fik du for din Hidsighed Hugg.«

Loke:

»Ènd vil du, Frigg,
at fler Ting jeg fortæller
om al min Ondskab:
mit Råd, det er Skyld i,
at Balder ride
du ser ej siden til Sale.«

Frøja:

»Gal er du, Loke,
at du vil glamme op
om jeres lede Lumskhed;
al Fremtid, tror jeg,
at Frigg, hun véd,
skönt selv hun ingenting siger.«

Loke:

»Ti du, Frøja!
om dìg véd jeg god Besked,
og òm din rene Uskyld;
af Æser og Alver,
som her ìnde ere,
ej én var hos dig uheldig.«

Frøja:

»Troløs er dig din Tunge;
og jeg tror, at herefter
den end dig galer en Ufærd;
vrede er dig Æser,
og Åsynjer med;
uglad mon herfra du gange.«

Loke:

»Ti du, Frøja!
du er fuld af Trolleri,
og mén-blandet meget;
og hos din Broder
blide Guder dig fandt;
hvad fik man at høre da, Frøja?«

Njord:

»Den Ting er lidt at regne,
om Tøse sig morer
både med den ene og den anden,
men Under, at den feje Ås
er her ìnd nu kommen;
og hàn haver Börn båret.«

Loke:

»Ti du, Njord!
du blev øster heden
som Gissel sendt til Guder;
Hymes Møer havde
til Hån dig, véd du;
du glemmer vist ej, hvad de gjorde.«

Njord:

»Lad det nu være godt,
at jeg blev langt heden
som Gissel sendt til Guder;
men så fik jeg den Sön,
hvem ingen er fjendsk,
og tykkes han Æsers Øverst.«

Loke:

»Stop du nu, Njord!
for stolt gör dig ikke!
nu i Lön kan ej længer jeg tie:
den Sön, som du fik,
blev født af din Søster,
og er ej værre, end kunde væntes.«

Ty:

»Frø er bedst
af bolde Kæmper alle,
som rider i Æsers Gårde;
Mø for ham ej græder,
og ingen Mands Kone;
og han løser af Lænker alle.«

Loke:

»Ti du, Ty!
du kunde aldrig
bære 'Tilt' [?] med to;
din höjre Hånd
ihu jeg kommer,
som Fenre frå dig sled.«

Ty:

»Hånd er borte for mig,
og Hæder [?]* for dig,
så Bøder vi begge gav;
ej heller har Ulven det godt,
som bunden skal
på Ragna-rokk bie.«

Loke:

»Ti du, Ty!
det traf sig med din Kone,
at hun skænked dig en Sön med mig;
Alens eller Pennings
Bod fik du aldrig,
for den Skade, din Stakkel.«

Frø:

Ulv ser jeg ligge
for Å-Munding,
til Guder forgå;
næst mòn du ved hàm,
med mindre du tier,
blive surret, din Ulykkesmed.«

Loke:

»For Guld Du købte dig
Gymes Datter,
og solte dertil dit Sværd;
men når Muspels Sönner
over Mørk-ved ride,
hvor véd din Stymper da Værge?«

Byggve:

»Ved du, om Æt jeg ejed
som Ingune-Frø,
og så staseligt Sæde,
mindre end Marv jeg knuste
den Mén-Krage,
og knækked hver Knokkel i dig.«

Loke:

»Hvad er dét for en lille Tingest,
som jeg logre ser,
og som så tappert snapper?
om Frøs Øren
altid du er,
eller kagler under Kværne.«

---

* Efter en anden måske rettere Forklaring står der: »og Ulv for dig«.

Byggve:

»Byggve jeg heder,
og hurtig mig kalde
Guder alle og gæve Folk;
det bliver her og til min Ros
at Rofts Sönner drikke
alle Øl sammen.«

Loke:

»Ti du, Byggve!
du kunde aldrig
dele Mad mellem Mænd;
og i Sænge-Halm
knap du hittes kunde,
da Karle kæmped.«

Hemdal:

»Øl-drukken er du, Loke,
så du er ør i Ho'det;
hvi ej lá'r du dig stanse, Loke?
ti Fuldskab løber af
med alle og enhver,
som ej husker sin Tunge at tæmme.«

Loke:

»Ti du, Hemdal!
dig blev i fordums Tid
et trist Liv lagt:
med våde Rygg
skal du altid være
vågen på Vagt for Guder.«

Skade:

»Lystig er du, Loke,
men næppe du længe
løs med Halen mon lege så;
ti på Stenkant skal dig,
med din døds-kolde Söns
Tarme, Guderne tvinge.«

Loke:

»Ved du, hvis på Stenkant mig skal
med min døds-kolde Söns
Tarme Guderne tvinge:
forrest og fremmest
ved Manddrab var jèg,
da fat på Tjasse vi tog.«

Skade:

»Ved du, hvis forrest og fremmest
ved Manddrab du vàr,
da fat på Tjasse I tog:
fra mine Hov
og fra mine Vange
skal dig altid kolde Råd komme.«

Loke:

»Lettere i Tale
var du mod Løv-øs Sön,
da du bød mig ind i din Bo;
sligt kan vi ej tie om,
hvis vi skàl tilfulde
àl vores Slethed sige.«

(Siv [?] går frem og skænker Mjød i Rimkalk for Loke)

Siv [?]:

»Hil dig nu, Loke!
her, tag mod Rimkalken,
fuld af den forne Mjød;
én Kvinde du sagtens,
af dem hos Æsers Sönner,
lader lastløs være.«

Loke (til Siv):

»Så måtte ene du være
— om ellers du det var —
varsom og gram mod Mandfolk;
én kan jeg sige,
hvem jeg synes jeg kender,
som pryded selv Tors Pande.«

Bøla:

»Fjælde alle skælve;
på Færd tror jeg være
Tor fra Trudhjem;
han stopper Munden
på den som smæder her
Magter alle og Mennesker.«

Loke:

»Ti du, Bøla!
du er Byggves Kone,
og mén-blandet meget;
værre Udyr
kom ej til Æsesönner,
Smuds-Deje fra Top til Tå.«

(Tor kommer.)

Tor:

»Ti, din feje Tingest!
på dig skal Tors Hammer,
Mjølne, stoppe Mælet;
Hoved dit hugger jeg
af Halsen dig ned;
og så dør du af dét.«

Loke:

»Jords Sön
er her nu ind kommen;
hvi traser du så, Tor?
men det tör du ikke,
når mod Ulven du skal træde;
og han sluger hele Sejrfader.«

Tor:

»Ti, din feje Tingest!
på dig skal Tors Hammer,
Mjølne, stoppe Mælet;
op jeg dig kaster,
og hen på Øster-veje,
så ingen dig siden ser.«

Loke:

»Om din Øster-færd
skulde du aldrig
mæle til noget Menneske,
da i Hanske-Tomling
Helten krøb sammen;
og tyktes du då ej Tor at være.«

Tor:

»Ti, din feje Tingest!
på dig skal Tors Hammer,
Mjølne, stoppe Mælet;
med min höjre Hånd
jeg hugger dig med Rungnes Bane,
så hvert eneste Ben i dig brydes.«

Loke:

»Jeg har isinde at leve
i lange Tider,
om så med Hamren du mig høder.
Skarpe Snore
tyktes dig Skrymes at være;
og kunde du då til Nist ej nå.«

Tor:

»Ti, din feje Tingest!
på dig skal Tors Hammer,
Mjølne, stoppe Mælet;
Rungnes Bane
skal til Hel dig bringe,
neden for Nå-grind.«

Loke:

»Jeg kvad for Æser,
kvad for Åse-sönner,
hvad i Hu jeg havde;
men for dig ene
mon ud jeg gange,
fordi jeg stoler på, du slår.

Øl laved du, Øge;
men aldrig du mon
Svir holde siden;
alt dit Eje herinde
lege Luen over,
og brænde dig på Bag.«

Skirnes-Mål.

(Frø havde sat sig i Lidskjalv og set ud over alle Verdener, og i Jætteverden set en Mø gå fra sin Faders 'Skåle' til sin 'Skemme'. Han »fik stor Husot«. Njord og Skade beder Frøs Svend Skirne fritte Frø:)

Skade:

»Skirne, rejs dig,
skynd dig at bede
om Samtale Sönnen,
og den kloge Frænde
derom at fritte,
mod hvem han sin Vrede har vendt.«

Skirne:

»Onde Ord jeg vænter mig
hos eders Sön,
om jeg går til Manden at mæle,
og den kloge Frænde
derom at fritte,
mod hvem han sin Vrede har vendt.«

(Skirne kommer til Frø.)

Skirne:

»Sig du mig det, Frø,
Fyrste blandt Guder,
og vide det vilde jeg:
hvi ene du sidder
i Salene vide,
min Drot, i Dage.«

Frø:

»Hvi skulde jeg sige,
du unge Svend,
min Sorg den store?
Ti Alv-rødul
lyser i alle Dage,
men lidet til Lyst for mig.«

Skirne:

»Din Atrå, véd jeg,
så svar ej kan være,
at ej du den siger til Svenden;
ti at unge sammen
i årle Tid var vi;
tro kunde vi to hinanden.«

Frø:

»I Gymes Gårde
jeg gange så
en Mø for Længsel min;
Arme lyste,
og deden af
Himmel og Hav.

Efter Mø jeg længes mer
end nogen Mand,
ung i årle Dage.
Af Æser og af Alver
der er ingen, som vil,
at vi to tilsammen må være.«

Skirne:

»Hest giv du mig da,
som hen mig bær over dunkle,
over vise 'Vavr-Lue',
tilmed det Sværd,
som selv sig svinger
mod Jætners Æt.«

Frø:

»Hest jeg dig giver,
som hen dig bær over dunkle,
over vise Vavr-Lue,
tilmed det Sværd,
som svinger sig selv,
når dèn har Mod, som det drager.«

(Skirne taler til Hesten:)

»Mørkt er ude;
Tid èr for os at fare
vidt over de Fjælde våde.
Begge kommer vi over,
eller os begge tager
han, den vældige Jætte.«

(Skirne rider i Jættehjem til Gymes Gårde, og finder glubske Hunde for Skigårdsleddet ved Gerds Sal; han rider hen, hvor en Fæhyrde sidder på Höj ,og tiltaler hàm:)

Síg du det Hyrde,
som på Höjen sidder,
og vogter alle Veje:
hur til Orde jeg kommer
med den unge Mår
for Gymes Hunde grå?«

Hyrden:

»Mon dødsens du er,
eller Dødning alt,
\- - - -
Til Orde komme
du aldrig skal
med Gymes Mø hin gode.«

Skirne:

»Kår ere bedre
fremfor at klynke
for hvem som er fús til Færden;
én Dag
blev Alder mig skabt,
og hele Livet mig lagt.«

Gerd:

»Hvad Dön er dét,
som dönne jeg hører
her i Husene vore?
Jord bæver;
og trindt om skælve
Gymes Gårde alle.«

En Tærne:

»En Mand er ude her,
stegen af Hesterygg,
lader Ganger af Græsset bide.
\- - - -

Gerd:

»Ind bed du ham skride
i Sal hos os,
og drikke hin dyre Mjød.
Dog varer det mig,
at her ude mon være
min Broders Bane.«

(Skirne kommer ind.)

Gerd:

»Hvem èr dụ af Alver,
eller af Æsers Sönner,
eller af vise Vaner?
Hvi ene kom du
over vildene Ild,
for Sale hos os at se?«

Skirne:

»Ej er jeg af Alver,
eller af Æsers Sönner,
eller af vise Vaner;
dog ene kom jeg
over vildene Ild,
at se på Sale hos jer.

Æbler elleve
her har jeg, algyldne;
dem mon jeg, Gerd, dig give,
Fred at købe,
at om Frø du siger,
han lever mindst led dig af alle.«

Gerd:

»Æbler elleve
aldrig jeg tager
til Mands Moro;
og Frø og jeg,
så langt frem vi lever,
bygger aldrig begge sammen.«

Skirne:

»Ring jeg dig byder,
som brændt blev
med Odins unge Sön;
otte ere jævn-tunge,
som áf den dryppe
hver niende Nat.«

Gerd:

»Ring ikke jeg tager,
om end brændt den blev
med Odins Sön hin unge;
Guld jeg ej mangler
i Gymes Gårde,
eller Del i min Faders Fæ.«

Skirne:

»Ser du denne Klinge, Mø,
skarp, og med sære Tegn,
som jeg haver i Hænde her?
Hovedet hugge
jeg vil af din Hals,
hvis ej til Föje du falder.«

Gerd:

»Tvang aldrig
tåle jeg vil
til Mands Moro;
men dét jeg gætter,
om du og Gyme mødes,
kamp-glade, at Glavind svinges.«

Skirne:

»Ser du denne Klinge, Mø,
skarp, og med sære Tegn,
som jeg haver i Hænde her:
for slige Egge
segner den gamle Jætte,
falder dødsens din Fader.

Med Tæmmevånd jeg rammer dig,
og tæmme dig mon jeg,
Mø, alt efter min Magt.
Did skal du fare,
hvor Folks Börn
aldrig dig siden se.

På Örne-Tue
årle skal du sidde,
stirre fra Hjem, snøfte til Hel.
Mad være dig ledere,
end af Mænd nogen
er den skinnende Slange.

Til Undersyn du vorde,
når ud du kommer;
Rimne glo! alle glane!
Vidkendt du vorde
fremfor Guders Vogter;
og gabe du fra Grind.

Tåbe og måbe!
tosses og ej fordrage!
vokse dig Tårer med Trængsel!
Sæt du dig ned;
og sige dig vil jeg
hin svare Sorgström.

Trolde skal dig lemre
på Trængslers Dag
i Jætte-Hjems Gårde.
Til Rimturse-Hal
skal du hver Dag hen
sygnende snige.

Med en Turs skal du drages,
en med Hoveder tre,
eller mand-løs leve.
Som Tidsel du vorde,
den som trængt var
oppe i Tag.

Til Skovs jeg gik,
til den side Lund,
Gamban-Tén at tage;
Gamban-Tén jeg tog
- - - -

Vred er dig Odin
og Æsers Formand!
Dig skal Frø være fjendsk.
Din fæle Mø!
Og fået du har
Gamban-Vrede af Guder!

Høre det Jætner!
høre Rim-Turser!
Suttunge-Sönner!
hvorlunde jeg forbyder,
hvor Band jeg lægger
på alle Mænd for Møen.

Rimgrimne heder Turs,
som have dig skal
neden under Nå-Grind.
Og dèr skal fæle Skræmsler
ved Skovs Rødder
vammelt Vand dig give.

Turs rister jeg dig
og trende Stave:
'Arg' og 'Galen' og 'Utål'.*
Så rister jeg af,
som på jeg risted,
om til Gavn det göres.«

Gerd:

»Nu, heller var hilset, Svend,
og tag her mod Rim-Kalken,
fuld af den forne Mjød;
dog havde jeg agtet,
at aldrig jeg skulde
unde Vanesön vel.«

Skirne:

»Ærender mine
vil alle jeg vide,
för hjem til Hest jeg drager heden:
når vil Ting-Møde
du til-sige
og nævne for Njords Sön?«

Gerd:

»Barre den heder,
som begge vi véd,
'Lún-Fare-Lunden'; [?]
og dèr om Nætter ni
mon Njords Sön
mødes med Gerd til Gammen.«

(Skirne kommer hjem; Frø står udenfor.)

Frø:

»Síg du mig det Skirne,
för af Hest du kaster Sadel,
og för Fjed du stiger fremad:
hvad af Ærende du røgted
i Rimturse-Hjem
til Ro for dig eller mig?«

Skirne:

»Barre den heder,
som begge vi véd,
Lún-Fare-Lunden;
og dèr om Nætter ni
mon Njords Sön
mødes med Gerd til Gammen.«

Frø:

»Lang er Nat;
lange ere to;
hure mon jeg tåle tre?
ofte en Måned
mindre mig tyktes,
end den halve 'Hy-Nat'.«

---

* »Turs« d. e. Runen þ (th), der hed þurs. »Trende Stave« d. e. tre Runestave, eller tre Runer: A, G, U.

Våvtrudnes-Mål.

Odin:

»Råd du mig nu, Frigg;
siden fare mig lyster
og til Våvtrudne vandre.
Såre jeg higer
at høre hans Oldkløgt,
den alsnilde Jættesöns.«

Frigg:

»Hjemme holde
jeg Hærfader vilde
i Guders Gårde;
ti i Jætte-Verden ingen
hvassere tror jeg
end Vavtrudne være.«

Odin:

»Vide jeg fór;
meget jeg fristede;
meget jeg Magter gransked.
Dét vil jeg vide,
hvad hos Vav-Trudne
i Salene er Sæd.«

Frigg:

»Hel du fare;
hel du atter komme;
hel du på Vejene være.
Vidd dig due,
når du, Verdners Fader,
skal med Jætten skifte Svar.«

Fór da Odin
at friste hans Ordkløgt,
den alsnilde Jættesöns.
Til Hallen han kom,
den som Ims Fader havde;
ind gik Ygg påstande.

Odin:

»Hel du nu, Vavtrudne;
nu er i Hal jeg kommen
på dig selv at se.
Det vil først jeg vide,
om fród du er,
og alsnild Jættesön.«

Vavtrudne:

»Hvad Mand er dét,
som i Salen min
Ord ypper mod mig?
Ud her kommer
fra Hallen du ikke,
uden din Kløgt kendes störst.«

O:

»Gavnråd jeg kaldes;
fra Vandring er jeg kommen
tørstig til dit Tag;
til Fagned jeg trænger,
— faret har jeg længe —
og til Gæstfrihed hos Gubben.«

V:

»Hvi mon da, Gavnråd,
fra Gulv du mæler?
far du til Sæde i Sal.
Da skal fristes,
hvo flest véd,
Gæst eller gammel Ordmand.«

O:

»Ringe Mand,
som til Rigmand kommer,
mæle Tarv eller tie.
Af Ordgyden stor
tror jeg Uhap stande,
når man kommer til koldhjærtet
Karl.«

V:

»Síg du mig det, Gavnråd,
da på Gulvet du vil
din Fremme nu friste:
hvad den Hest heder,
som hen evindelig
Dag over Mennesker drager?«

O:

»Skinfakse heder,
den som hen den skære
Dag over Mennesker drager;
af Heste bedst
tykkes hàn hos 'Rédgoter' [?];
mægtig lyser Gangerens Man.«

V:

»Síg du det, Gavnråd,
da på Gulvet du vil
friste din Fremme:
hvad den Hest heder,
som hen drager østfra
Nat over nådige Guder?«

O:

»Rímfakse den heder,
som hen drager hver evige
Nat over nådige Guder;
Milefråde stænker den
hver Dags Morgen;
deden kommer Dugg i Dale.«

V:

»Síg du det, Gavnråd,
da på Gulvet du vil
din Fremme friste:
hvad den Å heder,
som mellem Jætne-Sönner
og Guder deler Grund?«

O:

»Iving heder Å,
som mellem Jætne-Sönner
og Guder deler Grund;
åben rinde
den skal alle Tider;
ej vorder Is på den Å.«

V:

Síg du det, Gavnråd,
da på Gulvet du vil
din Fremme friste:
hvad den 'Vold' heder,
hvor findes til Kamp
Surt og de salige Guder?«

O:

»Vigrid heder Vold,
hvor til Kamp findes
Surt og de salige Guder;
hundred 'Raster'
den er hver Vej;
det er Volden, som dem vænter.«

V:

»Fród er du, Gæst;
far til Jættens Bænk;
tale vi fra Sæde sammen!
Hoved vædde
i Hallen vi skal,
Gæst, om Gådekløgt.«

O:

»Síg du det ene,
hvis din Indsigt duer,
og du, Vàvtrudne, véd det:
hveden Jord kom,
så og Op-Himmel,
først, du frode Jætte?«

V:

»Af Ymes Kød
blev Jord skabt,
af Ben Bjærge,
Himmel af Jættens,
den rímkoldes, Høs,
så og af Blodet Sø.«

O:

»Síg du det andet,
hvis din Indsigt duer,
og du, Vavtrudne, véd det:
hveden Måne kom,
den som drager over Mænd,
eller Sol ligeså?«

V:

»Mundelføre han heder;
han er Månes Fader,
og Sols ligeså;
om Himlen vandre
de skal hver Dag,
for Ætter til Årtal.«

O:

»Síg du det hint tredje,
siden snild du kaldes,
og du, Vavtrudne, véd det:
hveden Dag kom,
den som drager over Folk,
eller Nat med Næ?«

V:

»Delling han heder;
han er Dags Fader;
men Nat er Nörs Barn;
Ny og Næ
skabte nådige Guder
til Årtal for Ætter.«

O:

»Síg du det hint fjærde,
siden fród du kaldes,
og du, Vavtrudne, véd det:
hveden Vinter kom,
eller varm Sommer,
først hos frode Guder?«

V:

»Vindsval han heder;
han er Vinters Fader;
men Svåsud Sommers;
hvèrt År begge
vandre de skal,
til Guder forgå.«

O:

»Síg du hint det femte,
siden fród du kaldes,
hvis du Vavtrudne véd det:
hvem af Æser ældst
eller af Ymes Ætmænd
i fordums Dage fødtes?«

V:

»Utallige Vintre
för Jord skabtes,
da blev Bèr-Gelme båren;
Trúd-Gelme
var håns Fader,
men Ør-Gelme Farfar.«

O:

»Sig du hint det sjæte,
siden snild du kaldes,
hvis du Vavtrudne véd det:
hveden Ør-Gelme kom
blandt Jætne-Sönner,
først, du frode Jætte?«

V:

»Fra Eli-Våge
sprang Edder-Dråber,
og voksed, til en Jætte der var;
deden ere vore Ætter
alle sammen komne,
og deraf evindelig vilde.«

O:

»Síg du hint det syvende,
siden snild du kaldes,
hvis du Vavtrudne véd det:
hvor Börn han fik,
hin bolde Jætte,
når med Gyge han Gammen ej havde?«

V:

»Under Armen at vokse
på Rimtursen sagdes
en Mø og Sön sammen;
Fod med Fod fik
på den frode Jætte
Sön med seks Hoveder.«

O:

»Sig du det hint ottende,
siden snild du kaldes,
hvis du Vavtrudne véd det:
hvad først du mindes,
eller fremst du véd?
du er alklog Jætte.«

V:

»Utallige Vintre
för Jord skabtes,
da blev Bèr-Gelme båren;
det først jeg mindes,
da hin frode Jætte
blev på 'Lúr' lagt.« [?]

O:

»Síg du hint det niende,
siden snild du kaldes,
hvis du Vavtrudne véd det:
hveden Vind kommer,
den som vandrer over Hav?
ej Mænd den selv kan se.«

V:

»Ræ-svælg han heder,
som ved Himlens Ende sidder,
Jætten i Örnehām;
åf hans Vinger
siges Vind at komme
over alle Mænd.«

O:

»Síg du hint det tiende,
siden du Tivers Skæbner
alle, Vavtrudne, véd:
hveden Njord kom
blandt Åse-Sönner?*
og ej dog hos Æser han fødtes.»

V:

»I Vane-Hjem
ham vise Magter skable,
og gav ham som Gissel til Guder;
ved Tiders Ende
mon han atter komme
hjem til vise Vaner.«

O:

»Síg du hint det ellefte,
hvor Helte i Tune
hugges hver Dag?
Vál de kåre,
og ride fra Kamp,
sidde så 'såtte' sammen.«

* Her følger: »af Hov og Harge han råder for helt mange« (forstyrrer Verset).

V:

»Én-Herjer alle
i Odins Tune
hugges hver Dag;
Vál de kåre,
og ride fra Kamp,
sidde så såtte sammen.«

O:

»Síg du hint det tolfte,
hvi du Tivers Skæbner
alle, Vavtrudne, véd:
om Jætners Runer
og alle Guders
sige du det sandeste.«

V:

»Om Jætners Runer
og alle Guders
kan jeg sandt sige;
ti til hver er jeg
af Verdner kommen,
ja neden for Nivl-Hel ni.«*

O:

[»Vide jeg fór;
meget jeg fristede;
meget jeg Magter gransked.
Hvad lever af Mennesker,
når hen lider hin store
Fimbul-Vinter i Verden?«

V:

»Liv og Liv-Trase;
men i Lön de gemmes
i Hodd-Mimes-Holt;
Morgen-Dugg
de sig til Mad have;
deden skulle Slægter stamme.«

O:

»Vide jeg fór;
meget jeg fristede;
meget jeg Magter gransked.
Hveden kommer Sol
på Himlens Slette,
når Fenre har denne dødet?«

V:

Én Datter
bær Alv-Rødul,
för hende Fenre døder;
dèn skal vandre,
når døde ere Magter,
Møen, ad Moderens Veje.«

O:

»Vide jeg fór;
meget jeg fristede;
meget jeg Magter gransked.
Hvem er de Møer,
som vanker over Hav,
de vise Vandrersker?«

V:

»Tre 'Tyd-Åer' [?]
falde over Torp
hos Mag-Trases Møer; [?]
Hamingjer ene
de i Verden ere;
dog de hos Jætter fostres.« [?]

O:

»Vide jeg fór;
meget jeg fristede;
meget jeg Magter gransked.
Hvem af Æser råde
over Guders Eje,
når Surts Lue slukkes?«

* Her følger: »hid dør Folk fra Hel« (forstyrrer Verset).

V:

»Vidar og Vale
i Guders Hov bo,
når Surts Lue slukkes;
Mode og Magne
skal Mjølne have,
når Vingnes Kampe hvile.«

O:

»Vide jeg fór;
meget jeg fristede;
meget jeg Magter gransked.
Hvad mon Odin
til Endeligt vorde,
når Guder forgå?«

V:

»Ulven mon sluge
Slægters Fader;
men Hævn skal Vidar vinde;
kolde Kæber
kløve han mon
i Kamp med Vitne.«]

O:

»Vide jeg fór;
meget jeg fristede;
meget jeg Magter gransked.
Hvad selv mælte Odin
i Sönnens Øre,
för på Bål han bares?«

V:

»Blandt Folk ingen véd,
hvad du i fjærne Dage
i Sönnens Øre sagde.
Med Dødsens Tunge
Oldruner jeg tålte,
og om Ragna-Rok.« *

---

* Her følger: Nu med Odin jeg vædded
om Ordkløgt min;
altid er du visest blandt Væsner.

Og dette er måske netop Visens oprindelige Slutning, som de 3 sidste Linjer ovenfor er sat istedenfor.

Grimnes-Mål.

(En Skjald opregner her en hel Del af sin Lærdom i den Form, at han lægger den i Munden på Odin. Han lader Odin under Navn af Grimne komme ukendt til sin Fostersön Kong Gerrød, der af Mistanke, indgivet af Frigg, der har ladet Fulla advare ham mod den Gæst, ingen Hund var glubsk nok til at fare imod, lader den fremmede sætte mellem to Ilde, for at pine ham til at sige, hvem han er. Grimne fremsiger nu en hel Mængde om Åsgård, tilkendegiver sig som Odin, siger, at nu »er Diser fjendske« mod Gerrød, og hans Liv tilende. Gerrød vil tage ham fra Ilden, men snubler og gennembores af sit eget Sværd, hvorpå Odin forsvinder.* — Siddende mellem Ildene kvæder Grimne:)

»Land er helligt,
som ligge jeg ser
Æser og Alver nær;
og i Trud-Hjem
skal Tor være,
til Guder forgå.

Y-Dale heder det,
hvor Ull haver
sig byggede Sale.
Alv-Hjem til Frø,
gav i årle Dage,
Tiver til 'Tandfæ'.

Bo er det den tredje,
hvor blide Guder
Sale takte med Sølv;
Valaskjalv den heder;
og den virkede sig
Ås i årle Dage.

Søkvabæk den fjærde;
og dèr monne de svale
Bølger over bruse;
dèr de, Odin og Såga,
i alle Dage drikker
glade af gyldne Kar.

Gladshjem er den femte,
hvor den guld-strålende
Valhal vidt sig tårner;
der Roft kårer,
mens Dagene rinde,
våben-døde Drenge.

Såre let den er at kende
for hvem til Odin kommer
for Salene at se:
Spydskaft er Rafter,
med Skjolde Salen takt,
Brynjer på Bænke bredt.

* Den vilkårlig tilsatte »Ramme« er lidet tiltalende, og hører til Heltesagn og Heltekvad (det meste af den er på Prosa). Derfor oversættes kun den mytologiske Lærdom, som er Kvadets virkelige Æmne, og ikke tör udelades her, selv om ikke alt skulde være affattet i hedensk Tid.

Såre let den er at kende
for hvem til Odin kommer
for Salene at se;
en Varg hænger
vest for Dören;
og luder en Örn over.

Trymhjem er den sjætte,
hvor Tjasse bygged,
han den vældige Jætte;
men nu Skade bygger,
den skære Brúd blandt Guder,
sin Faders forne Tofter.

Bredeblik den syvende;
men dèr Balder haver
sig byggede Sale,
ì det Land,
hvor ligge jeg véd
af 'Fjendskabsstave' færrest.

Himmelbjærge den ottende;
og dèr Hemdal siges
i Helligdomme herske;
dèr Guders Vogter
i væne Hjem drikker
glad hin den gode Mjød.

Folkvang er den niende;
dèr Frøja råder
for Sæde i den Sal;
den halve Vál hun kårer,
mens hen rinde Dage;
men den halve Odin ejer.

Glitne er den tiende;
den er på Guld støttet,
så og takt med Sølv;
men dèr Fòrsete bygger,
mens Dage lide,
og dysser alle Sager.

Noatun den ellefte;
men dèr Njord haver
sig byggede Sale;
Mænds Hersker
hin mén-løse
råder for höjtømret Harg.

Med Ris gról,
og med höjt Græs,
ligger Vidars Land Vide [?];
men dèr Sön sig hæver
af [?] Heste-Rygg,
Helten, at hævne sin Fader.

And-Rimne lader
i Ild-Rimne
Sø-Rimne sydes,
bedst af alt Flæsk;
men det véd kun få,
hvormed Enherjer fødes.

Gere og Freke
den kamp-glade mætter,
den herlige Hærfader;
men af Vin ene
den våbenvældige
Odin evig lever.

Hugin og Munin
flyve hen hver Dag
over vide Verden;
angst jeg er for Hugin,
at ej atter han kommer;
dog frygter end mer jeg for Munin.

'Tuder Tund;
fryder sig Týd-Vitnes
Fisk i Floden.
Å-Strömmen tykkes
alt for stor
for 'Val-Glöm' at vade.' [?]

Val-Grind heder
den som stander på 'Volden',
hellig for hellige Dör;
forn er den Grind;
men kun få det vide,
hvorlunde i Lås den er lukt.

Femhundred Döre
og end firti til,
så mener jeg på Valhal være;
ottehundred Enherjer
gå sammen ud ad hver Dör,
når de fare til Kamp mod Fenre.

Femhundred Gulve,
og end firti til,
skal i Bilskirnes Buer være;
af Huse, hvert og alle,
som takte jeg véd,
min Söns véd jeg störst at være.

Hédrún heder Ged,
som står over Hærfaders Hal,
og bider af Læråds Blade;
Kar fylde hun skal
med den klare Mjød;
aldrig den Saft kan svinde.

Égtyrne heder Hjort,
som står over Hærfaders Hal,
og bider af Læråds Blade;
men åf hans Horn
hen det drypper i Hvergelme;
deden alle Vande har Veje.

Sid og Vid,
Sekin og Ekin,
Sval og Gunntro,
Fjörm og Fimbultul,
Rín og Rennende,
Gipul og Göpul,
Gamul og Gérvimul,
de snór sig om Guders Skat;
Tyn og Vin,
Tall og Hall,
Gråd og Gunntorin.
Vina heder én,
en anden Vejsvinn,
en tredje Tydnuma;
Nyt og Nøt,
Nönn og Rönn,
Slid og Rid,
Sylg og Ylg,
Vid og Vån,
Vånd og Strand,
Gøll og Léft,
de falder Mennesker nær,
og falder heden til Hel.

Körmt og Örmt
og Kar-løge to
vist skal Tor vade
hver Dag,
når at dömme han far
ved Yggdrasils Ask. —
Ti at Ås-Bro
brænder al i Lue;
de hellige Vande hedes.

Glad og Gylle,
Glar og Ske-brime,
Sølvertop og Sine,
Gissel og Falhovne,
Guldtop og Letfjed,
på de Ross Æser ride —
hver Dag,
når at dömme de fare
ved Yggdrasils Ask.

Trende Rødder stande
ad trende Veje
fra Yggdrasils Ask;
Hel bor under én,
under anden Rimturser,
under tredje Menneske-mænd.

Ratatosk heder Egern,
som rende skal
på Yggdrasils Ask;
Örnens Ord
den skal ovenfra bære
og sige til Nidhugg ned.

Hjorte er og fire,
som . . . . [?]
'gaghalsede' [?] gnave,
Dåin den ene,
og Dvalin den anden,
Dun-ør og Dura-tro.

Orme flere ligge
under Yggdrasils Ask
end hver Tosse sig tænker. —
Goin og Moin,
de er Gravvitnes Sönner,
Gråbag og Gràvvollud,
Ovne og Svåvne
skal alle Tider, tror jeg,
Træets Grene gumle.

Yggdrasils Ask
af Ærvede döjer
mer end Mennesker vide:
Hjort bider foroven;
men Bullen funer;
skærder Nidhugg forneden.

Rist og Mist
vil jeg skal Horn mig række,
Skegg-old og Skögul,
Hild og Trúd,
Lökk og Hær-fjötur,
Gøll og Gér-ølul,
Randgrid og Rådgrid,
og Reginlév,
de bærer Enherjer Øl.

Årvåg og Alsvinn,
de skal op heden
svange Solen drage;
men under deres Bove
fjæled blide Guder,
Æserne, 'Jærnkuling' [?].

Svalin heder,
og står for Sol,
Skjoldet for den skinnende Gud;
Bjærge og Hav
jeg véd skal brænde,
hvis frá det falder.

Skøll heder Ulv,
som følger den skinnende Gud
til Værne-Ved,
men den anden Hate;
han er Ródvitnes Sön,
og forved bjærte Himmel-brúd.

Af Ymes Kød
blev Jord skabt,
men af Blodström Sø,
Bjærge af Ben,
Skov af Hår,
men af Hovedskal Himmel.

Og af hans Brå'r
gjorde blide Guder
Midgård for Menneskesönner;
og af hans Hjærne
ere de skumle
Skyer alle skabt.

'Ulls Nåde haver,
og alle Guders,
hver som tager først på Fýr;
ti at åbne vorde Verdner
om Æsesönner,
når Kedler løftes af.' [?]

Ivaldes Sönner
gik i årle Dage
Ski-bladne at skabe,
det bedste af Skibe,
til hin skære Frø,
til Njords nåderige Sön.

Yggdrasils Ask,
den er ypperst af Træer,
og Skibladne af Skibe,
Odin blandt Æser,
og af Heste Slépne,
Bilrast af Broer; —
og Brage blandt Skalde,
Håbrok af Høge,
og af Hunde Garm.

Grim jeg hed,
Ganglere hed jeg,
Herjan og Hjælmbære,
Tekk og Tredje,
Tunn [?] og Unn [?],
Helblinde, Hår,
Sann og Svipal,
og Sann-getal,
Hær-tét og Nikar,
Bil-öj, Bål-öj,
Bøl-værk, Fjølne,
Grim og Grimne,
Glap-svinn og Fjøl-svinn,
Sid-hat og Sid-skæg,
Sejr-fader, Nikud,
Al-fader, Val-fader,
At-rid og Farma-Ty;
med ét Navn
aldrig jeg hed,
medens blandt Folk jeg fór.
Grimne de mig kaldte
hos Gerrød,
men Jalk hos Åsmund,
men dengang Kjalar,
da jeg Kælker drog;
Tro på Tinge,
Vidur i Strid,
Óske og Ome,
Javn-hå og Bæv-linde,
Göndle og Hårbard hos Guder;
Svidur og Svidre,
som jeg hed hos Søkk-mime,
og dulte jeg hin gamle Jætte,
da Mid-vitnes
den store Söns
Énbane jeg var bleven. —
Odin jeg nu heder;
Ygg hed jeg för,
og hed Tund för dét,
Vak og Skilving,
Våvud og Rofta-Ty,
Gøt og Jalk hos Guder,
Ovne og Svåvne,
som jeg mener alle
blev til mig ene.

Alvís-Mål.

Al-vís:

»På Bænkene der bredes:
nu skal Bruden med mig
ad Vejen hjemad vandre.
Såre forhippet
mon jeg synes enhver;
ej skal hjemme af Hvile vides.«

Tor:

»Hvad er dét for en én?
Hvi så bleg om Næsen er dù?
Lå inat du blandt Lig?
Mig Tusse-Lynde
tykkes være i dig;
ej er til Brúd du båren.«

A:

»Alvís jeg heder;
nede bor jeg under Jord,
har mit Stade under Sten;
Til Vogne-Kører
er hid jeg kommen.
Ingen skal Ordløfte bryde.«

T:

»Bryde mon jeg;
over Bruden jeg har
flest at sige som Fader;
ikke hjemme var jeg,
da jættet dig blev,
at kun jeg er Giver blandt Guder.« [?]

A:

»Hvad Mand er dét,
som mener at råde
over Bruden den favre og bjærte?
Af fjærne Skud
kun få mon dig kende;
af hvem vandt Ringe* du vel?« [?]

T:

»Ving-Tor jeg heder;
vide har jeg faret;
Sön jeg er af Sid-grane.
Ej med mín Vilje
skal Møen den unge
med Jaord dig jættes.«

A:

»Samtykke søge
mon jeg sagtens hos dig,
Jaord og Jættelse.
Eje vil jeg heller
end være foruden
den mel-hvide Mø.«

T:

»Møens Elskov
ikke dig skal
vægres, du vise Gæst,
hvis mig du mægter
at mælde om alt,
hvad vide jeg vil fra hver Verden.«

A:

[»Frist du mig kun, Ving-Tor,
da fritte dig lyster
og prøve i Dygtighed Dværgen;
i Verdner alle ni
vandret jeg har,
og gransket tilgavns alt muligt.«]

T:

»Síg du mig det, Alvis,
— alt om Folke-Væsen
vistnok véd du, Dværg —
hvad den Jord heder,
som for Tiders Börn ligger
i Verdner alle og hver?« **

---

* D. e. Hædersgaver for Fortjænester (Dværgen bilder sig ind at have Adkomst til mange af dem, såvelsom at kunne ramme alt på en Prik nok så fjærnt fra).

** 13 Spörsmål i ens Form gör Tor om: Jord, Himmel, Måne, Sol, Sky, Vind, Lugn, Hav, Ild, Skov, Nat, Korn, Øl. Dværgen, der er så glad ved

A:

»Jord den heder hos Mænd,
men hos Æser Fold;
kalde Vaner den Veje,
Grön Jætter,
Alver Groende;
kalde den Ør* Opmagter.«

. . . .

A:

»Måne kaldes den hos Mænd,
men Mylin hos Guder;
den heder Rullehjul i Hel,
Skynde hos Jætter,
Skin hos Dværge;
kalder Alver den Årtæller.«

. . . .

A:

»Himmel heder den hos Mænd,
Lyrne hos Guder;
kalde Vaner den Vindvævne,
Ophjem Jætter,
Alver Fagertag,
Dværge Drypsal.«

. . . .

A:

»Sol heder den hos Mænd,
men Sunne hos Guder;
kalde Dværge den Dvalins-Leger,
Jætter E-glød**,
Alver Fagerhjul,
Al-skær Æsesönner.«

. . . .

---

at gå op til Examen og »prøves i Dygtighed«, består med Udmærkelse. Jeg får vel give alle de 13 Svar, skönt vi nok kunde nöjes med mindre Lærdom. — Af Hensyn til Oldgranskerne, der, ligesom Digterne, har taget Visen meget alvorlig, tör jeg ikke helt udelade den. Den er måske snarere fra Islands Lærdomstid end fra Norge og fra Hedenskabet. I Form af Vrængevise (»Parodi«) efter Vavtrudnesmål spotter den lærd Oldgranskning og med det samme de senere Skjaldes kunstige Omskrivninger (»Kendinger«). Dværgen Alvis er åbenbart Billede på »grundig« Oldgranskning. Derfor er han indbildsk, og finder det ganske passende for sig at vies til en af de himmelske Møer, Tors Datter (Valkyrjen Trúd?), skönt man straks ser på hans Blegnæb, at han »ikke er født til Brúd«. Han har »undersøgt alt muligt«. Men endog Tor er ham for klog. Og ved Dagens Lys bliver han et Nul. — Tors 13 Spörsmål, det sidste om »hvad det Øl heder« svarende til Odins sidste i Vavtrudnesmål, tyder på, hvad også ellers synes mig rimeligt, at V. 44—53 i Vavtrudnesmål (deri altså den påfaldende Lære om Tiden efter Ragnarok) kunde være senere Tildigtning, som Vrængesangeren enten ikke kendte eller ikke tog Hensyn til. — Man ser, at uagtet det 13de Spörsmål er dødbringende også for Alvis, er der dog sørget for, at Videnskabsmanden kan sin Lectie bedre end Vavtrudne. Alvis må aldrig »falde igennem«. — »Undersøgelse« af, hvad Forskel der er mellem Guder, Æser, Æsesönner, Grundmagter, Opmagter, eller mellem Jætter og Suttungs Sönner, er Oldgranskerarbejd, men ikke endnu »afsluttet«.

* d. e. Ler, Dynd; men Fold er kun et andet Ord for 'Jord'.

** d. e. altid glødende. — Dvalins (Dværgens) Leger (Sviger) er Solen, fordi når Sol skinner på Dværg, forgår han.

A:
»Skyer heder de hos Mænd,
men Skyl-snar hos Guder;
kalde Vaner dem Vindflodd,
Våd-snar Jætter,
Alver Værmagt;
de kaldes Hyllehjælm i Hel.«
. . . .

A:
»Vind heder den hos Mænd,
men Vavre hos Guder,
Gneggende hos Grundmagter,
Tude hos Jætter,
hos Alver Dönfare;
den kaldes Kuling i Hel.«
. . . .

A:
»Lugn heder det hos Mænd,
men Lægge sig [?] hos Guder;
kalde Vaner det Vindslut,
Overly Jætter,
Alver Dagmilde;
kalde Dværge det Dags Stilhed.«
. . . .

A:
»Sø heder den hos Mænd,
men Sid-strakt [?] hos Guder;
kalde Vaner den Våg,
Ålhjem Jætter,
Alver Vædskeæmne;
kalde Dværge den Dybhav.«
. . . .

A:
»Ild heder den hos Mænd,
men hos Æser Blus;
kalde Vaner den Våg [?],
Jætter Ædegrisk,
Alver Opbrænder;
den heder i Hel Hastværk.«
. . . .

A:
»Vedd heder det hos Mænd,
men Voldfaks hos Guder;
kalde Folk det Fjældtang,
Ildæmne Jætter,
Alver Fagergren;
kalde Vaner det Vånd.«
. . . .

A:
»Nat heder den hos Mænd,
Nýl hos Guder;
den kaldes Grime* af Grundmagter,
Ulys hos Jætter,
Sövngammen hos Alver;
kalde Dværge den Dröm-Njörun.«

T:
»Síg du mig det, Alvis,
— alt om Folkevæsen
vistnok véd du, Dværg —
hvad den Sæd heder,
som Tiders Börn sår
i Verdner alle og hver?«

A:
»Bygg heder den hos Mænd,
men Barr hos Guder;
kalde Vaner den Vækst,
Jætter Æde,
Alver Øl-æmne [?];
den kaldes Hængehoved i Hel.«

T:
»Síg du mig det, Alvis,
— alt om Folke-Væsen
vistnok véd du, Dværg —
hvad det Øl heder,
som Tiders Börn drikke
i Verdner alle og hver?«

* d. e. Maske. — Nýl betyder vel 'Mørke'.

A:

»Øl heder det hos Mænd,
hos Æser Býr;
af Vaner kaldes det Vég,
det rene Væsen hos Jætter,
i Hel Mjød;
det kaldes Svir hos Suttungs Sönner.«

T:

»I ét Hoved
aldrig jeg fandt
större Oldgranskerlærdom!
Med stor Svig
er nok svegen du nu:
med Sol skinner Dag på Dværgen.«

Af Håva-Mål.

(Denne Samling af allehånde Udsagn og Råd lægges i Munden på Hå, d. e. Odin. — Flere Steder hentydes heri til Sagnet om Suttungs Mjød, stemmende med Fortællingen. I V. 109 siges, at efter Odins Flugt: »den næste Dag ginge Rimturser i Hås Hal; om Bølværk de sporte, om til Guder han var kommen, eller ham Suttung havde slaget«. — Til samme Sagn, og desuden til andre, men tabte, hentydes i V. 139 o. f.:)

»Véd jeg, at på Træ
for Vindene jeg hang
Nætter alle ni,
med Gér såret
og given til Odin,
selv til mig selv.

Ej for Lév jeg gaves hen,
ej for Offerdrik af Horn. [?]
Ned jeg spejded efter nyt.
Runer tog jeg op,
råbende tog.
Faldt jeg atter dedenfra.

Fimbulsange næmmed ni jeg
hos den navn-store
Sön af Bestlas Fader Bøltorn.
Og Drik jeg fik
af hin dyre Mjød,
øst af Ód-røre.

Da börjed jeg Frø at sætte,
og fród at være,
og vokse og vel trives.
Ord mig af Ord
om Ord ledede,
og Værk mig af Værk om Værk.«

NAVNE.

[Skrivemåde. Skrive på Islandsk er ugörligt. Ved Omsætning til Dansk må man se at fastsætte Regler, dog så at Frihed ikke udelukkes.

Både i Dansk og Svensk må 1) Nævneformsendelse *-r* udelades 2) Tvelyd *ei, au, ey* (som vi ikke kan udtale) omsættes til *e, ø* 3) *jú, jó* helst i Regelen til *y* (især i Dansk) 4) toneløst *i* i Udlyd til *e*.

I Dansk må tillades efter Skön 5) at omsætte toneløse Selvlyd, også *a* og *u*, til *e* 6) Efterlyd *p, t, k* til *b, d, g*, samt 7) Efterlyd *g* til *v, j*. Udenfor visse Sammensætninger er det bedst at være tilbageholden med hvad ikke passer i Svensk tillige.

8) Omlyd *ö* må i Dansk tit skrives *ø*. Som oftest må, også i Svensk, tillades at genindsætte Grundlyden *a*. Varsomt kan omsættes til *o*, *å*, som *Njord*, måske *Ragnarok*, skönt dansk Mønster for det sidste næppe findes (men ikke t. E. *Hod, Mjolne*).

9) *ja* kan i Dansk og Svensk omsættes til *jæ*.

Kun få af disse Navne findes i gamle danske Skrifter, dog t. E. *Odin, Balder, Frø, Læ, Héd*, også *Høder*, hvor vi dog nu må udelade Endelsen for at forebygge Forvirring, da *-er* i *Høder* og *Balder* ikke kan behandles ens.]

* Fåvnes-Mål. Her står, vilkårlig indsat i Samtale mellem Sigurd og Ormen Fåvne:

»Síg du mig det Fåvne,
siden fród du kaldes,
og tilvisse meget véd:
hvad den Holm heder,
hvor Sværd-Hav blande
Surt og Æser sammen?«

»Uskopne den heder,
hvor alle de skal,
Guderne, med Gér lege.
Bilrast brudner,
når bort de fare;
og i Strömmen Hestene svømme.«

(Lige iforvejen står samme Vers som ovenfor S. 21).

Mærk: i gamle Navne ligger Tonen altid på 1ste Stavelse, f. E. Énherjer, Vàlkyrjer, Hàmingjer, Vàvtrudne, Bèrgelme, Lòrride, Ýggdrasil; og i slige Sammensætninger som disse har atter andet Leds 1ste Stavelse Bitone, f. E. Ýgg-dràsil.

GAMLE ORD.

Denne Liste kan være til sin Nytte, skönt de fleste af Ordene straks forstås, hvert på sit Sted.

Mange, som Harg, Hov, Galder, Séd, Drot, Hird, Odel, Trygd, Skåle, Skemme, Hurd, Grind, o. s. v., kan ligeså lidt afses, når man taler om gammelnordiske Ting, som t. E. Augur, Tribun, Consul, Forum, Legion, når man taler om rommerske.

Mange kan være Modersmålet til Nytte, især i Poesi. Hvor man har uhandelige eller upoetiske Ord som Verdenshjörne, Fabricat, Redskab, Karakter, Kammerat, rådne, begynde, bliver det næmt at få Åt, Smide, Tól, Lynde, Lagsmand, fune, börje, ved Siden af, ikke at tale om malende Ord som glymme, rynje, spjærne, styrle, trase, bjærtes, o. fl. Andre, som Sie, Flu, Fjære, Lede, Ilding, kunde på Grund af deres Nöjagtighed du til Fagord.

Afhus Sidebygning (ikke fritstående; smlgn. Skemme).

Andled Ansigt.

arg fej og tillige unaturlig lastefuld.

Bagge Pose.

Bane Dødsårsag, Drabsmand.

bjært lysende.

bjærtes lysnes, modtage Lysskær.

Borg Fæstningsværk.

brudne brydes, få Brudd, gå itu.

Brå Öjenhår.

bygge colonisere, bebo, have Bo, dyrke (som endnu i: bygge og bo; med Lov skal Land bygges).

Bærebord (Bærerand) er der i et Kar, når det kan bæres uden at spilde.

bærje slå, banke.

börje begynde.

Dreng ung Mand, Kriger.

Edderkvæge (15) giftig flydende Masse.

egnes tilegne sig.

Enbane den som er ene om et Drab.

Fagned, *Favned* Modtagelse og Beværtning.

fale prutte, købslå.

Falske Aske, der endnu har Formen af det brændte.

Faks Manke, Man.

Fang Tag, Brydning.

Fimbul-, *Fimmel-* i Sammensætning betegner noget vældigt, uhyre; Fimmelvinter; Fimmelsang: Sang med Guddomskraft i sig.

Fjære tör Strand, Forstrand, Vade.

Flu Skær eller Grund, der overskylles i Flodtid.

fórn (langt o, Rim på Horn) gammel; deraf i Psalmerne *fórne*: ældes og svækkes.

fród (langt o) vís; kundskabsrig.

fune rådne.

fús stundende fremad.

Fæ = »liggende Fæ«, Gods (men nutildags kun = »gangende Fæ«).

Fæderne fæderne Side; fæderne Arv; o. s. v.

Fæstehæl Pæl til at fæste Tov-ende ved.

Føre Lejlighed (modsat: Uføre).

Galder Tryllesang (af gale = synge).

Gamban- (*Gamben-*) i Sammensætninger betyder noget overnaturlig vældigt, noget med Trolddomsmagt, som i Gamban-tén: Trylletén.

Gér Spyd.

gine (ginede eller gén) gabe.

ginne (ginte eller ginnede) narre, holde for Nar, drive sit Spil med.

glotte smile, trække Læberne, så Tænderne ses.

Glugg Vindue.

glymme larme, dönne, bruse.

Gred (Rim på Fred) Lejde; *gredløs*: uden Lejde.

Grind Sprinkelværksläge (modsat: Hurd).

Harg Offersted, Alter.

Helle Fjældhule.

Helle flad Sten.

Hén Slibesten.

Hird en Hövdings (Drots) »Huskarle« (Hof- og Strids-mænd).

Hjem Verden.

horsk snild, rask, uforsagt.

Hov Tempel.

hugse tænke, pønse, huske.

hundvis efter nogles Forklaring: med Hundekløgt; efter andres: mangklog.

Hurd Dör, Port, af Bræder eller Planker (modsat: Grind).

Hynat Bryllupsnat?

Hær-boned Rustning og Våben.

høde true.

Høs Hovedskal,

Hårdbane Drabsmand (skælnes fra: Rådbane).

hårdne blive hård, hærdes.

Ilding lysende Legeme.

inde yde, præstere (deraf: *Inde* en Ydelse, Skat).

Jærm Søfugleskrig; Brægen.

Jærn-sie se Sie.

kende lære.

klovne kløves.

kvise hviske, tiske.

kvæm bekvæm.

Kýl Madpose (må ikke, som hos Øhlenschlæger, gengives ved Brog, der betyder Benklæder).

Lagsmand, Lavsmand Kammerat, Fælle.

Lede (52) Höjdedrag der afgrænser Udsigt.

Lév Brød.

lige behage.

Lúr 1) Blæseinstrument 2) Kværnstok, Kværn, Mølle. — S. 16, 104, er Betydning usikker.

Lynde Sinds Art, Karakter.

ménblandet blandet med Mén, med giftige Egenskaber. Ligeså *Ménkrage*: giftigt, ondt, Væsen.

Mon Forskel, Differens.

my smal (smlgn. My-sund).

Møderne møderne Side; møderne Arv o. s. v.

Mørk-ride = Kvæld-ride; Heks, der rider om Natten.

Nist Proviant.

Nist-bagge Madpose.

Odel Arvejord, nedarvet Bosted.

Ordtag Mundhæld, Udtryk.

Otte 1½—4½ om Morgenen (deraf Ottesang.)

Rast 1) Vej 2) Vejmål, Mil.

Rune, *Rún* 1) Hemmelighed, »Mysterium« 2) Bogstav.

rynje styrte med Brag.

rönne prøve, experimentere.

Røring Bevægelsesevne.

Saks Kniv, kort Sværd.

Sie Noget som spruder ud af Ild eller glødende Metal (gloende Sinder).

side (séd eller sidede) øve Séd, et Slags Trolddom.

Sime (*Simme*)snoet Bånd.

Sinne Følgesvend (Hels Sinner = de døde).

skamt (Biord) kort (af Tillægsord: skam).

Skemme lille fritstående Sidebygning (t. E. 'Jomfrubur') (smlgn. Afhus).

Ski Træstykke udkløvet af en Stok (t. E. til at riste Runer på: S. 67.)

Skilned Afsked.

Skudelsvend Page; Skudelsvendene måtte bl. a. opvarte ved Skudlerne, d. e. de små Borde, der flyttedes hen for Bænkene ved Måltid.
skærde göre Skår i; slide mindre; göre mindre ved at tage lidt og lidt fra.
Skåle Hovedbygning i en Gård (»Våningshus« på halvtysk).
slidne slides itu.
smede brugtes fordum om alt Håndværk.
sovne falde i Sövn.
Spale, *Spál* Tremme.
spjærne, *spörne* } stampe imod, sparke, sprælle.
stane blive på Stedet, ej trænge videre, stanse. (Bruges endnu, som: jeg har slidt siden imorges, og ikke stanet).
Stor-Smide stort Smide (Fabricat).
styrle rejse sig, plustres, komme i Uorden (om Hår).
Sule, *Súl* Støtte, Söjle (det sidste er den tyske Form af Ordet).
svang slunken (bruges endnu om Aks).
Syn-Hværving Öjensforblindelse, Kogleri.
Så Spand.
Såld et Mål (i Norge 240 Potter).
såt forligt.
Tandfæ Tandgave (til Börn, når de får den første Tand).
Tavle kan betyde Skaktavlsbrik.
(*Telne*) *Teln* Line, Snor, der danner Rand på Net eller Sejl.
Tól (langt o, Rim på Sol) Redskab.
trase te sig voldsom, ustyrlig; tage på Vej.
Trygd sikret Forlig; Freds-tilstand. (Modsat: Fejde).
træne hærdes til Træ (om Planteskud).
Tungel Måne.
tævle lege Tavl (Skak).
ufør ufremkommelig, ufarbar (deraf: et Uføre).
Uhap Ulykke.
Vál de faldne (egl. de udvalte). Deraf Valfader; Valkyrje; Valgalder (Galder, hvormed Lig nødes til at tale).
Varg Ulv.
Vargynje Ulvinde.
Vavrlue vavrende, flagrende Lue, der vogter Adgang (især til en Mø).
Vedskifte det at få med hinanden at göre.
Vides-Horn Bøde-Horn, Horn der skal tömmes til Straf for selskabelige Forseelser. (Vide = Straf; Straf er lånt fra Tysk).
Vold Slette (t. E. Idevold, Bråvold).
Væl 1) Kunstgreb 2) kunstigt Middel.
Vølve Spåkvinde af Jætteæt.
Våg lille Havdel: Fjord, Sund.
yrke virke, lave.
Æmne Stof (Stof er tysk).
Ærvede, *Ærved* Slid, Ulejlighed, Arbejde (Arbejde er det samme Ord i tysk Form).
Øre-Rune (af Rune 1.) Kone, Kæreste (egenlig: den der siger, eller til hvem der siges, Hemmeligheder i Øret).
Åt (kort å) Verdenshjörne.

Den S. 66 udeladte Dværge-liste i Vølvespå lyder:

Ny og Næ,
Nordre og Søndre,
Østre, Vestre,
Altyv, Dvalin,
Nå og Nåin,
Niping, Dåin,
Bivur, Bavur,
Bömbur, Nore,
Ån og Ånar,
Åe, Mjødvitne;
Vég og Gandalv,
Vindalv, Tråin,
Tekk og Torin,
Tro, Vit, og Lit,
Ny og Nyråd;
nu har jeg Dværge
— Regin og Rådsvin —
ret op talt.

File, Kile,
Funden, Nale,
Hefte, Vilje [?],
Hanar, Svior,
Billing, Brune,
Bild, Bure,
Frå, Hornbore,
Fræg og Lone,
Ørvang, Jare,
Ekinskjalde.

Tid er Dværge
i Dvalins Flok
for Tiders Börn
til Lovar at tælle,
de(m) som søgte
fra Salens Sten
Ørvange-Sæder,
til Jöru-Volde.

Dèr var Drøpne
og Dolgtrase,
Hår, Höjspore,
Lævang, Gloin,
Skirve, Virve,
Skavinn, Åe,
Alv og Yngve,
Ekinskjalde;
Fjalar og Froste,
Finn og Ginnar;
mens Verden varer,
i Minde skal være,
dette Lovars
'Lang-sætte-tal'.

Versformen. Den hyppigste Efterligning, Vers på 2 Fødder, som

Tilgiv tvungne
Træl af Elskov (Øhlschl.)

er kun rigtig i Stavene, ikke i Hovedsagen: Versemål, Taktslag, og den egne Brug af Pauser og af Dvælen på Stavelser. (Dog får på lignende Måde at efterlignes den yngre stramme og grimme Form i Hymeskvide). End fjærnere ligger Tegnèrs Omdannelse

Høgættad hövding
sitter i høgen.

Heller ikke rammes Sömmet på Hovedet ved Øhlenschlægers Rettelse

Tys, hørte du dem træde
på Græssets Tørve

der ellers hviler på en rigtig men løsreven Iagttagelse. — Den ægte Form rummer 4 Takter i Linjen, og synker til 3 og 2 ved Pauser på 1 og 2 af de 3 sidste.

Om Bugges Text af Kvadene er jo allerede endel bekendt; den har påvirket Oversættelsen. B's Ordning af Vølvespå er fulgt (skönt V. 4 ikke taler for den).

S. 11 omtales, ved Fejlhuskning, Rigsmål som Del af ældre Edda; det står i et Hs. af yngre. — Ytringen om »Samsø og Læsø« S. 12 har ingen Vægt, og havde bedre været udeladt.

